

Háború és béke hétről hétre? Érdekes és hiteles hírek a forrongó tájakról, az ármádiák mindennapjairól, a magyar katona hazai és missziós szolgálatáról? **Hogyan?** Itt a hetenkénti válasz – a haderő híradója, a Zrínyi Média honlapján, a honvedelem.hu-n minden pénteken látható-hallható **Célkeresztben** című videómagazin.

CÉLKERESZTBE

HADERŐHÍRADÓ

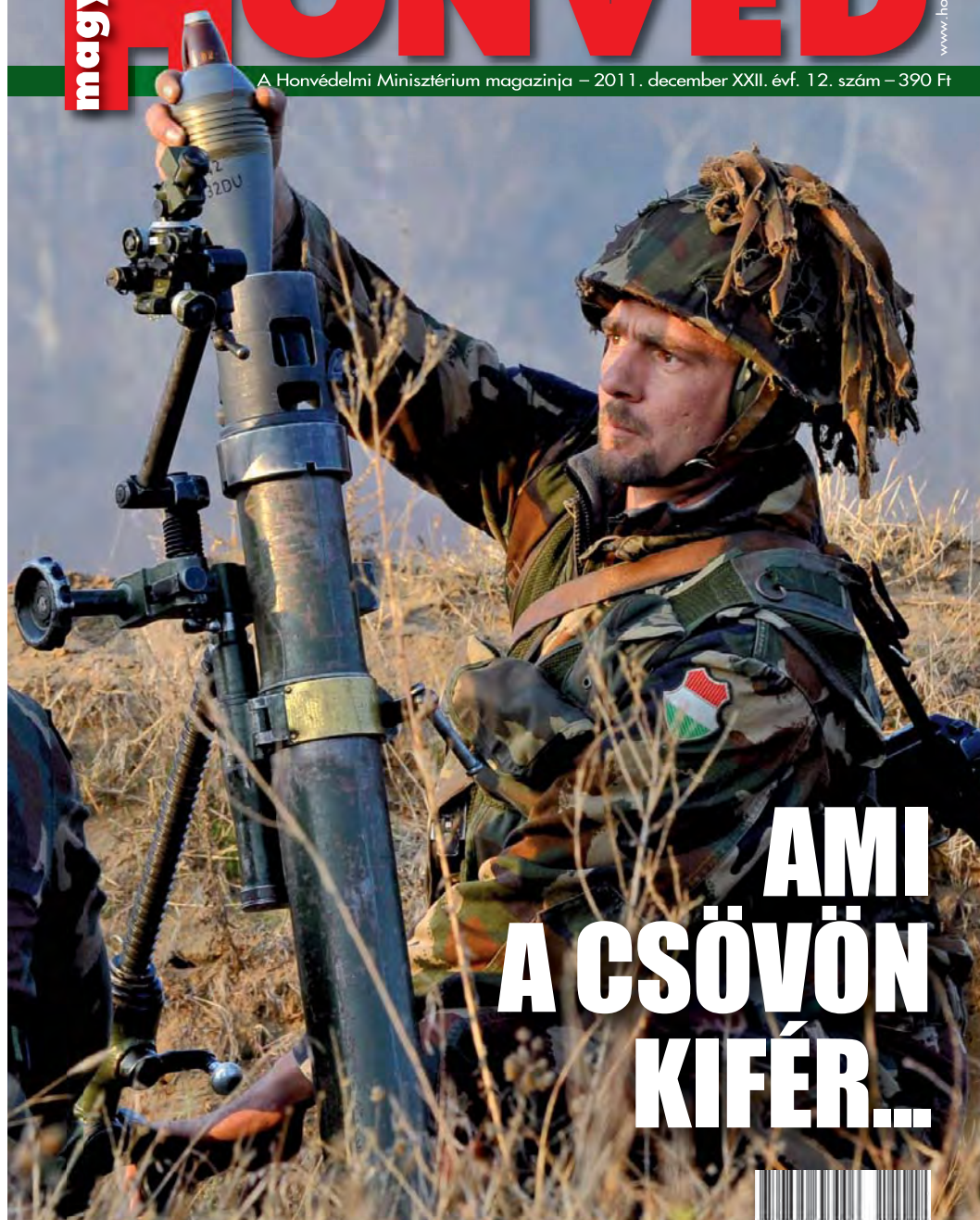
ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2011. december XXII. évf. 12. szám – 390 Ft

**AMI
A CSÖVÖN
KIFÉR...**

9 770556 000043 1111

Fotó: Tóth László

Kőbe vésve, bronzbba öntve

TÖRLESZTETTÉK ADÓSSÁGUKAT

Győr legnagyobb és legfontosabb sírkertje, az 1912-ben megnyitott Nádorvárosi köztemető katonai szempontból is komoly jelentőséggel bír: a két első világháborús, illetve egy második világháborús magyar hősi parcella mellett található itt második világháborús német és szovjet parcella, továbbá egy első világháborús olasz parcellarész is, nem beszélve az egyéni vagy családi sírokban nyugvó hősi halottakról. Az első világháborús hősi parcellába egyébként azokat temették, akik a háterszágban, hadikórházban haltak meg: nyughelyüket a vallásuknak megfelelő szimbólumokkal látták el, tehát a fejfa alapján jól megkülönböztethetők a katolikusok, a reformátusok, illetve a muzulmánok sírjai (az egykori Osztrák–Magyar Monarchia haderejében sok bosnyák harcolt). Ennek ellenére maga a parcella egységes képet mutat.

A temető legrégebbi sírköve szintén egy katonáé, báró Gemmingen Zsigmond császári tábornagyé; őt eredetileg a régi győri sírkertben temették el, jelenlegi nyughelyére 1942-ben került. Gemmingen leginkább a hétéves háború idején (1756–1763) jeleskedett, az 1759-ben vívott maxeni csata után a Katonai Mária Terézia-rendet is megkapta. Nyugalmaszása után Győrben telepedett le családjával, s ott is halt meg 1806-ban. Szintén a Nádorvárosi temetőben alussza örök álmát az 1828–1904 között élt lovag Baccarich Sándor császári és királyi lovassági tábornok, aki – még honvéd századosként – részt vett az 1848/49-es szabadságharcban is. A temetőben egyébként hozzátartozóleg 10–12 negyvennyolcas katona sírját sikerült eddig azonosítani. Közülük Ajer Mihály érte el a legmagasabb rendfokozatot: ő ezredes volt.

A számtalan katonasír és hősi parcella ellenére a Nádorvárosi temetőben sokáig nem volt központi emlékmű, egy olyan közös kegyeleti hely, ahol bárki megemlékezhetett a háborúkban elhunyt, elesett szeretteiről (korábban ezt a funkciót az első világháborús parcellában található fakereszt töltötte be).

Régi adósságát a városvezetés végül 1991-ben törlesztette: ebben az évben, a halottak napján adták át a rajta szereplő felirat tanúsága szerint „A hazáért meghalt hősök és áldozatok emlékére” állított kompozíciót. Alkotója a Szentendrén élő Deim Pál, a magyar kortárs képzőművészet egyik legsokoldalúbb mestere, festő, grafikus és szobrász, akinek művei közel 40 éve – egészen pontosan az 1974-ben, a Múcsarnokban megrendezett kiállításá óta – töretlen népszerűségnek örvendenek a mángyűjtők körében.

– Meg kell említenünk ugyanakkor még egy nevet, az országosan ismert műgyűjtő és műpártoló Kolozsváry Ernőét, aki 1990–1994 között Győr polgármesteri tisztét is ellátta. Kolozsváry kiváló kapcsolatot ápol Deim Pállal, egyebek mellett ennek is köszönhetően került a városba a képzőművész két jelentős alkotása: a Nádorvárosi temető hősi emlékműve mellett az 1956-os forradalomnak emléket állító Golgota című szobor, amely a belvárosban kapott helyet – jegyezte meg Tóth Vilmos történész.

A Nádorvárosi temető emlékművének érdekessége, hogy annak központi elemét négy emlékkő határolja; ezek kelet, nyugat, észak és dél felé mutatnak. Az elrendezés korántsem öncélú: a sírkert látogatói ugyanis így annak az égtáznak a követését rohatják le kegyeletüket, amelyik irányban halottaik nyugszanak. Nem meglepő módon – a Szovjetunió területén elesettek nagy számából adódóan – a legtöbb mécses a keleti kőnél ég évről-évre a halottak napján, míg az északi oldalon főként a koncentrációs táborokba elhurcoltak emlékére gyűjtanak gyertyákat (a győri zsidóságot Auschwitzba deportálták). Legvégül említsük meg, hogy a világháborús emlékmű alapjául szolgáló alkotás 1972-ben készült: a festett fa pasztika a „Minden értelmetlenül meghalt ember emlékére” címet kapta Deim Páltól.

14

SEPTEMBER 24-ÉN HIVATALOSAN IS VÉGET ÉRT MAGYARORSZÁG IRAKI FELADATVÁLLALÁSA. A RÉSZVÉTELÉRŐL MÉG 2003-BAN DÖNTÖTT AZ ORSZÁGGYŰLÉS, KATONÁINK AZ UTOLSÓ NAPIG PROFESSZIONÁLIS MUNKÁT VÉGEZTEK.

8 Bár Moammer Kadhafi líbiai diktátor halott, az ellentététől szabadlat Líbia jövője továbbra is képlékeny.

40 Talán nincs is ismertebb helikopterfűs a világon: az UH-1-esek hamarosan Szolnokon is leszállhatnak.

44 A Honvéd Koronaőrség, a Honvéd Palotaőrség és a Honvéd Diszasszálalj otthona lesz a budapesti Petőfi Sándor laktanya.

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA 2012. JANUÁR 11-ÉN JELENIK MEG.

58 A II. világháború magyarországi frontján eltemetett katonáink nyughelyeinek sorsát hamarosan méltó jogszabályi keret védi.

Törlesztették adósságukat	1
HADERŐ	
Első a katona	4
NAGYVILÁG	
Elhúzódo győzelem	8
Radar	12

SEREGSZEMLE	
A profizmus iskolája	14
Missziós hírek	20
Ami a csövön kifér	22
Novemberben történt	24
Katonás hallgatók	28
Tábori Posta	31
Elismert különlegések	35
Őrségváltás	38

HADITECHNIKA	
Az elpusztíthatatlan	40

HÁTORSZÁG	
Vitézséggel és hűséggel	44
Barátságépítők	48
Akik soha nem tértek vissza	51
Az elődök tisztelete	54
Hatvan év háború és béke	56
Határtalan gondoskodás	58
Líbiai napló	60
Dupláztak a veszprémiek	62
Korrekt partnerség	63
Személyi hírek	64

A Honvédelmi Minisztérium magazinja XXII. évfolyam 2011. 12. szám

Kiadja a Zrínyi Média HM Kommunikációs Kft.

Felelős kiadó:

TÓTH LÁSZLÓ ügyvezető

Nyomtatás:

HM Térképészeti Közhasznú

Nonprofit Kft.

Felelős vezető:

NÉMETH LÁSZLÓ ügyvezető

Kiadói főszerkesztő:

ZSALAKÓ ISTVÁN

Szerkesztőség: 1087 Budapest,

Kerepesi út 29/B Postacím: 1440

Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,

HM: 27-913 fax: 459-5351

Email: magyarhonved@armedia.hu

Szerkesztőség-vezető:

TÖRÖS ISTVÁN

Szerkesztők:

SZABÓ BÉLA, M. TÓTH GYÖRGY,

TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Olvasószerkesztő:

GYÖRI LÁSZLÓ

Képszerkesztő:

RÁCZ TÜNDE

Fotók:

FILM- ÉS FOTÓSTÚDIÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT

TRAUTMANN BALÁZS SZERKESZTETTE

Borítófotó: Rácz Tünde

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Saj-

társövetség (European Military Press

Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta

Rt. Hírlapüzletéget (1008 Bp. VIII.,

Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi

postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-

elfozetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

HUSZONHAT MILLIÁRD FORINTOS KÖLTSÉGVONÁS VÁLTOZTAN FELADATRENDSZER MELLETT; ÚJRATERVEZÉS CSAK NEM MINDEN TERÜLETEN, ÁM A SZÜKÖS LEHETŐSÉGEK MELLETT IS EREDMÉNYES TEVÉKENYSÉG. DR. BENKŐ TIBOR VEZÉREZREDESSSEL, A HONVÉD VEZÉRKAR FŐNÖKÉVEL A HONVÉDSÉG EGYIK LEGTÖBB KIHÍVÁST TARTOGATÓ ESZTENDEJÉRŐL BESZÉLGETTÜNK.

Szűk esztendők

ELSŐ A KATONA

Tábornok úr! Többek között az idei költségvetési zárolások miatt is ropant nehéz év áll a Magyar Honvédség mögött. A megváltozott gazdasági körülmények a hadsereg életének mely területét érintették a legérzékenyebben, hol kellett jelentősen átértékelni a korábban megfogalmazott célkitűzéseket?

– A mintegy huszonhat milliárdos költségzárolás, majd elvonás valóban nehéz helyzetbe hozott bennünket, de ezen intézkedések bejelentésére szerencsére még az év elején került sor, így még időben újra tudtuk tervezni tevékenységünket. Lehetőségeinket figyelembe véve a honvédelmi miniszter két olyan fő területet határozott meg számunkra, amelyeket a takarékosági intézkedések nem

érintettek. Az első ilyen a katonák járandósága. A miniszter úgy fogalmazott, hogy minden egyes katonának decemberben is meg kell kapnia a teljes illetményét. Ez a megfogalmazás nagyon jól érzékelteti a kialakult helyzet súlyosságát, a lehetőségeinket. A másik „védett terület” missziós szerepvállalásunk volt, a tevékenység anyagi háttérrel folyamatos biztosítása, különös tekintettel a katonák felszerelésére, fegyverzetére, biztonságuk erősítésére.

De miért is alakult ki ez a nehéz helyzet? Az év elején még azzal számoltunk, hogy valamivel több, mint nyolc százalékkal fog nőni a költségvetésünk, ami kiváló alapot adott volna céljaink megvalósításához, azonban később jött a „hideg zuhany”, a huszonhat milliárdos

költségzárolás, majd megvonás. Bár e két tény együtt azt jelenti, hogy a deficit „csupán” négy milliárd forint, vagyis mégsem lett olyan nagy a baj, de figyelembe kell vennünk azt is, hogy a Magyar Honvédség az elmúlt években a tartalékait élte fel, vagyis már nincs mihez nyúlunk. Az év újratervezésekor ezért került első helyre a katonák járandóságának, valamint a missziós tevékenység feltételeinek biztosítása, s csak ezeket követhette a fenntartás, az üzemeltetés átszervezése – például, hogy ne kelljen laktanyát bezárni –, és végül a kiképzés. Ez utóbbi területen a prioritás a készenléti szolgálatok ellátásához szükséges, valamint a missziós felkészítés anyagi háttérének biztosítása. Minden más kiképzési tevé-

A cikkhez kapcsolódó videó a honvedelem.hu weboldalon Célkereszt haderőhíradójában!

kenység megszervezését, végrehajtását a parancsnokokra bíztuk: ők tudják a legjobban, hogy alakulataiknál mire van szükség és lehetőség.

– **Az valóban látszik, hogy a parancsnokok is nagyon nehéz helyzetben van-**

nak, szinte mindennel zsonglőrködniük kell, hogy a felszínen maradjanak. Az elvonások miatt milyen nagyobb beruházásokat kellett átütemezni, s mire számíthatnak az alakulatok a jövőben?

– Igen, nehéz helyzetben vannak a parancsnokok is, és ezért ezt az alkalmat is szeretném megragadni, hogy megköszönjem nekik, rajtuk keresztül minden katonának, közalkalmazottnak, hogy megértették: sok mindenről le kell mondanunk átmenetileg, s ilyen körülmények között is tisztességesen végzik munkájukat. Ami a kérdést illeti, én nem beruházásokat említenék. Kész terveink voltak arra, hogy 2011–2012-ben milyen fejlesztési és eszközpótlási felada-

kell kivonnunk a rendszerből, és ezeket pótolni szükséges. Fő feladatnak tekintettük a katonák egyéni felszerelésének, ruházatának modernizálását. Sajnos, miután ez év végén egy újabb huszonöt, huszonhat milliárdos költségmegtartási kötelezettséget róttak ránk, ezeket a feladatokat is el kell napolnunk egy időre. Szerencsére ez utóbbi összeget nem elvonták a hadseregtől, csupán a felhasználását kell átütemeznünk 2012-re.

Ugyanakkor nagy erőfeszítéseket tettünk, hogy a missziókban szükségessé vált fejlesztéseket végrehajtsuk, hiszen első és legfontosabb feladatunk a művelési területen szolgáló katonák feladatai végrehajtásának és biztonságának sza-

vatolása, a megfelelő élet- és munkakörülmények biztosítása.

– **Ez konkrétan milyen fejlesztéseket, beszerzéseket jelent?**

– Minőségi, mennyiségi és hiánypótló fejlesztést csaknem minden területen. Ami a fegyverzetet illeti: beszerítettünk hetven M2-es géppuskát a hozzájuk való lőszerrel és kiegészítőkkel. 150 modernizált AK-géppuskabélyt kaptak a katonák optikai és éjszakai irányzékkel, valamint harminc 40x46 milliméteres cső alatti gránátvetővel, és vásároltunk számukra 220 GLOCK pisztolyt is.

Biztonságos szállításukat négy páncélozott Toyota terepjárárral, hét páncélozott Rába H–14 tehergépkocsival, egészségügyi biztosításukat két, ugyan-csak páncélozott Unimog sebesültszál-

természetesen jóval nagyobb fizikai és pszichikai megterhelést jelent a katonák számára, nekünk pedig az a felelősségünk, hogy még nagyobb figyelmet fordítsunk rájuk, s mind magasabb színvonalon gondoskodjunk róluk. Ami nem változik: fő feladatunk továbbra is az afgán nemzeti hadsereg, a rendőrség, a biztonsági erők kiképzése, segítése annak érdekében, hogy minél előbb saját maguk tudják szavatolni országuk biztonságát. Ennek megfelelően továbbra is a műveleti területen marad a PRT, az OMLT, a különleges műveleti csoport,

lító járművel erősítettük. Eredményes kétoldalú együttműködésünk nyomán amerikai partnereink ez idáig 25 MRAP és 37 M1151 HMMWV gépjárművet adtak át afganisztáni misszióinknak, s további 14 HMMWV-t a hazai felkészítésre. A német fél pedig 86 harctéri lappal, valamint 60 hordozható nyomtató térítésmentes átadásával járult hozzá katonáink mind magasabb szintű feladatellátásához. Saját erőből végrehajtott beruházás volt 32 szálláskonténer és 32 páncélozott irodakonténer kitélepítése a műveleti területre, valamint 550 kevlár sisak, 1340 sivatagi gyakorlóruha és 387 készlet magyar fejlesztésű, modulrendszerű máhhamellény, továbbá a tűzrendszer helyszínelő készletek és különböző kézi detektorok beszerzése.

– Ha már a misszióknál tartunk: várhatóak jelentős változások 2012-ben létszámukat, feladatukat illetően?

– Elsőként azt szeretném leszögezni,

hogy a Magyar Honvédség e tevékenysége minden nehézség ellenére is sikeres történet: nemcsak a Honvédelmi Minisztérium és a Honvéd Vezérkar vezetéként elégedett a műveleti feladatok végrehajtásával, de szövetségeseink is a legnagyobb elismeréssel szólnak katonáink helytállásáról. Mivel a prognózisok szerint a közeljövőben a világ azon pontjain, ahol jelen vagyunk, a biztonsági környezetben jelentős változás nem fog beállni, így nagy változtatásokat mi sem tervezünk. Ami Afganisztánt illeti, a legnagyobb változás az lesz, hogy többek között a költségvetési megszorítások miatt a hat hónapos missziós váltásokat szabadságoltatás nélkül hajtjuk végre. Ezzel egyrészt megtakarítunk mintegy ötszázmillió forintot, amelyet a katonák élet- és munkakörülményeinek javítására fordíthatunk, másrészt azzal a 40-60 fővel, akik szabadságolás miatt mindig is hiányoztak a műveleti területről, csökkenthetjük a missziók létszámát. Ez

az Air Advisory Team-ek, a logisztikai mentorcsoport, valamint a különböző parancsnokságokon, törzsekben egyéni beosztásban szolgálók is. Még kormányzati döntést igényel, de már megkezdődött annak a csoportnak a felkészítése is, amelyik ha szükséges, immár harmadik alkalommal veheti át a Kabul-i Nemzetközi Repülőtér vezető nemzeti irányítását.

Ami a balkáni hadszínteret illeti, ott az EUFOR ALTHEA műveletben várható változás. Jelenleg folyik annak kidolgozása, hogy a műveletben részt vevő erők minél nagyobb figyelmet tudjanak fordítani a képzésre, kiképzésre, a békefenntartó, a jelenlétet demonstráló erők létszámát pedig csökkenteni lehessen a térségben úgy, hogy szükség esetén, honi területeken készenlétben álló tartalékerők avatkozzanak be.

– Egy ilyen nehéz év után jövőre felélegezhet a hadsereg? Hogyan tovább?

– Könnyebb helyzetben jövőre sem

leszünk. Ezért is döntött úgy a honvédelmi miniszter, hogy „menjünk előre”, vagyis karcsúsítsuk a vezető szervezeteket. A karcsúsítás mintegy ezerkétszáz fő leépítését jelenti a minisztériumban, a vezérkarnál és a háttértérményeknél, s tekintve, hogy többnyire magas rendfokozatú, beosztású és fizetésű emberekről van szó, ez is jelentős megtakarítás lesz. Többek között azért is ezeknél a szervekél végeztük a racionalizálást, mert az elmúlt években egy olyan bürokratikus rendszer jött létre, amely tovább nem tartható. Csak jellemzőül: ha ma egy katonai szervezet szerződéses szakaszvezetőjével a megfelelő tanfolyamok elvégzése után örmesteri szerződést kötünk, akkor azt a vezérkar főnökének kell aláírnia. Közben a zászlóaljnál, a dandárnál, az összhaderőnemi parancsnokságon egy sor szervezet és személy kezén átmegy

az „ügydarab”. Felesleges bürokrácia, idő-, pénz- és munkaerő-pazarlás. Hangsúlyoznom kell: a racionalizálással végrehajtott létszámcökkentés nem érinti a csapattagozatot.

De ne csak a nehézségekről beszéljünk, hiszen szép számmal vannak eredményeink is. Fontosnak tartom, hogy a végrehajtáshoz közeli szintekre delegáltunk egy sor lehetőséget, természetesen a vele együtt járó felelősséggel, visszaadtunk – és a jövőben ezt még bővíteni szeretnénk – a parancsnokok számára számos olyan hatáskört, amit eddig „felülről” gyakoroltunk: például dönthessék el ők, hogy a rendelkezésükre álló anyagiakat mikor és mire fordítják. A szervezeti racionalizálással hatékonyabbá tettük a működésünket. Példaként említve: az új nyugdíjszabályok nyomán kevesebben fognak kiáramlani a hadseregből, így kevesebb új kato-

nára lesz szükség, ezért átalakítottuk a toborzási rendszert is. Úgy gondolom, a jövőben a fő figyelmet a szociális gondoskodásra kell fordítani, s ehhez nem hadkiegészítő parancsnokságokra, hanem azok szervezeti elemeire van szükség. Az idén tovább folytattuk a családsegítő központok felállítását és a hámszolgálat erősítését is. Ezek már most jól betöltik hivatásukat. Megoldottuk a laktanyák fegyveres őrzését, s hamarosan nagyot léphetünk az önkéntes műveleti tartalékos rendszer területén is. A kormányzat elfogadta a honvédelmi miniszter azon javaslatát, miszerint azok az 57 év alatti korkezdvezményes nyugdíjban részesülők, akik önkéntes tartalékos szolgálatot vállaltak, a szerződésüketől számítva a 16%-os személyi jövedelemadóval nem csökkentett, teljes összegben kaphassák meg szolgálati járandóságukat. Sőt, ha valaki szükség esetén az előírt évi hatvan napon felül néhány hónapos szolgálatot vállalt, akkor a járandósága, valamint a vállalt beosztásának illetménye közötti különbséget is megkapja.

Persze mindezen eredmények mellett is tudatában kell lennünk annak, hogy további nehéz évek várnak ránk, s a régió esedékes nagy volumenű fejlesztéseket – a szükségessé vált korszerűsítéseket, kifutó haditechnikai eszközeink pótlását, az elvesztett, de szükséges képességek visszahozását stb. – csak fokozatosan, anyagi lehetőségeink függvényében tudjuk megvalósítani.

MOAMMER KADHAFI OKTÓBER 20-AI HALÁLÁVAL SZIMBOLIKUSAN IS LEZÁRULT A FEBRUÁR KÖZEPÉN KIROBBANT LÍBIAI FELKELÉS. KÉRDÉS, MIT HOZ A JÖVŐ A SOKFÉLE SZEMPONTBÓL SZÉTSZABDALT ORSZÁGBAN?

Bár halálhíre nagy betűkkel és sokkolóan véres képekkel jelent meg az újságok oldalain és weblapokon, halála valójában csak epizód volt a líbiai, még inkább az észak-afrikai térség eseményeinek sorában. A rezsim bukása ugyanis valójában már korábban bekövetkezett, Tripoli augusztus végi elfoglalásakor, amikor már azok is belátták, hogy a diktátornak nincs esélye a hatalomba való visszatérésre, akik a NATO beavatkozását követően még nem érzékelték, hogy ez csupán idő kérdése.

Epizód szerepe ellenére a diktátor halálának természetesen vannak fontos következményei. Tovább bővíthet azon országok száma, melyek legitímnek ismerik el a líbiai Nemzeti Átmeneti Tanácsot, az eddig külföldön zárolt líbiai pénzekhez juthat hozzá az új hatalom. A diktátor újbóli hatalomra jutását célzó ellenállásról immár legodaadóbb híveinek is le kell mondanium. Nem mellesleg, Kadhafi halála jól jött azoknak a nyugati politiku-

soknak is, akik korábban jó kapcsolatot tartottak fenn vele (egy esetleges per során ezekről pikáns és akár kompromittáló részleteket tudhatott volna meg a világ). Befejeződhetett a NATO-nak az ENSZ

BT március 17-én elfogadott 1973-as határozata alapján megkezdett akciója, s nem utolsósorban a líbiai példa lendületet adhat az észak-afrikai és közel-keleti tiltakozó mozgalmaknak, s persze komoly figyelmeztetés a még hatalmon lévő vezetőknek is.

A 69 éves diktátor halálának körülményei jól

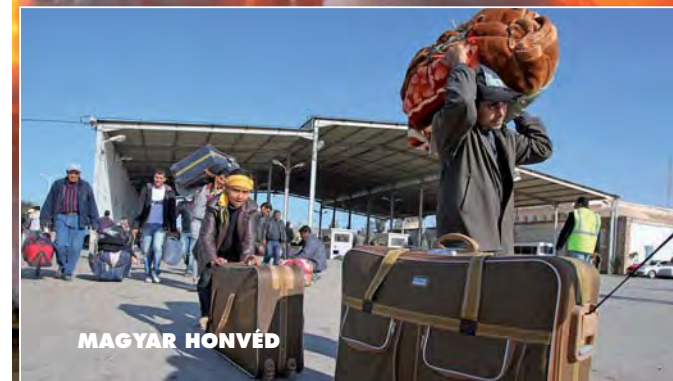
szimbolizálták a líbiai felkelésnek azt a márciustól megfigyelhető sajátosságát, hogy bár a rezsimmel szembeni harc oroszlánrészét – az ENSZ BT légvédelmi tiltakozó mozgalmaival – a líbiai civilek védelmére vonatkozó határozatát kihasználva – a NATO vállalta magára, a felkelés a nemzetközi médiában mégis úgy jelent meg, mint amit döntően a líbiai tömegek vívtak meg. A menekülő Kadhafi gépkocsi-konvoját ugyanis Szirtnél egy NATO-légicsapás állította meg, a világsajtót mégis azok a felvételek és képek járták be, amelyeken a felkelők elfogják és gyakorlatilag meglincselik a líbiai vezetőket. Mindezt azért érdemes hangsúlyozni, hogy világosan lássuk: szemben a tunéziai és az egyiptomi felkelésekkel, amelyek sikerét az ottani tömegek maguk kényszerítették ki, Líbiában a nemzetközi közösség hatatos segítségére (többek között a kormányerők katonai központjainak, infrastruktúrájának, nehézfegyverzetének megsem-

A cikkhez kapcsolódó videó a honvedelem.hu weboldalon Célkeresztben haderő-híradóban!

Odüsszeusz Hajnala sokáig tartott

ELHÚZÓDÓ GYŐZELEM

misítésére, mozgások rendszeres megakadályozására, a kormányellenes erő fő alatti felszerelésére és kiképzésére) volt szükség a felkelés életben tartásához és győzelméhez. A líbiai egy koraszülött felkelés, egy koraszülött rezsimbuktatás volt.

Kadhafi halála óta a világot leginkább az foglalkoztatja, hogy ebből a koraszülött felkelésből és koraszülött rezsimbuktatásból milyen új politikai rendszer jöhet létre Líbiában. E tekintetben jelenleg három kérdésben mutatkozik konszenzus a szakértők között: egyrészt hogy a diktátor halála megkönnyítheti a líbiai átmenetet, másrészt hogy valószínűleg nem tudjuk, mi várható az észak-afrikai országban. S végül harmadszor: mivel a líbiai egy klánokból és törzsek-ből álló társadalom, ahol nincsenek közéleti szervezetek, nincsenek politikai pártok, nincsenek társadalmi szer-

szonylag nagy számban vannak, a rezsim augusztus végi bukása óta sokuk számára valószínűleg már csak teherként volt a diktátor. Híveinek nagy része ugyanis valószínűleg nemcsak együtt akar majd élni az új rendszerrel, de – tekintettel államigazgatási tapasztalataira – helyzetbe is kívánja magát hozni. Ezt a törekvésüket pedig a diktátor halála egyértelműen javíthatja. Kadhafi családjának még élő tagjai már csak epizód szereplők. Fiát, Szaif al Iszlomot, ha szerencséje van, átadják a büntetőbírósnak, ha nagyobb szerencséje van, megszökök és menedékkert kap valamelyik országban, ha pedig nincs szerencséje, elfogják és végeznek vele.

Jóval nagyobb probléma, hogy mivel a korábbi rendszerben nem nevelődhetek ki valódi és természetes politikai vezetők, nem ismerjük igazán a felkeléssel helyzetbe került főszereplőket és po-

litikai hátszágukat sem. Csupán annyit tudunk rólok, hogy egy részük Kadhafi tisztviselője volt, más részük emigráns ellenzéki, megint mások az illegális és terrorista szervezetként jegyzett iszlámista mozgalomhoz tartoztak a múltban. Líbia belül azonban több olyan politikai és társadalmi törvonal is érzékelhető – pl. egy kelet-nyugati, egy Bengázi–Tripoli ellentét, most nem is beszélve a különböző klánok és törzsek közötti ellentétekről –, amelyek konkrét személyi-politikai leképeződéséről jelenleg szinte még semmit sem tudunk.

Az új politikai rendszer kapcsán általában azt hangsúlyozzák a szakértők, hogy ahhoz, hogy Líbiában bármiféle konszolidációról beszélhessünk, elsősorban a klánoknak és törzseknek kell valamiféle modus vivendit találniuk, megállapodásra jutniuk. A legjobb forgatókönyvnek a Líbiát közelebbről is ismerők azt tartanák, ha a törzsek vezetői megegyeznének és egyfajta „vének tanácsa” venné át a hatalmat, bár ez sem zárja ki a véres fegyveres harcok lehetőségét. Az egyik nagy probléma ugyanis, hogy Kadhafi halálával és a rezsim bukásával eltűnt a közös ellenség, s így eltűnhet a közös cél is. Nem tudjuk, hogy a felkelés időszakában a törzsek közötti konszenzus mennyiben támaszkodott a Kadhafi-ellenességre. Nagyon félok, hogy a törzsek és klánok közötti konfliktusok és a régi sérelmek újraélednek. A másik probléma, hogy a líbiai felkelés időszaka alatt rendkívül sok fegyver került az országba és a lakossághoz (ma már senki sem állítja komolyan, hogy Líbia kapcsán nem szegték meg a fegyverembargót), s ez könnyen fegyveres konfliktust gerjeszt

hat. A másik probléma, hogy a líbiai felkelés időszaka alatt rendkívül sok fegyver került az országba és a lakossághoz (ma már senki sem állítja komolyan, hogy Líbia kapcsán nem szegték meg a fegyverembargót), s ez könnyen fegyveres konfliktust gerjeszt

hat. A másik probléma, hogy a líbiai felkelés időszaka alatt rendkívül sok fegyver került az országba és a lakossághoz (ma már senki sem állítja komolyan, hogy Líbia kapcsán nem szegték meg a fegyverembargót), s ez könnyen fegyveres konfliktust gerjeszt

vezetek, amelyek képviselhetnék a lakosság érdekeit, vagyis nincs európai vagy akár egyiptomi értelemben vett civil társadalom – nem túl jók az alapjai és kiindulópontjai egy demokratikus rendszer kiépítésének.

Kadhafi halála megkönnyíti a líbiai átmenetet, mert halálát – eltekintve közvetlen híveitől és a törzsetől – nem élte meg drámaiként a líbiai társadalom. Ellenkezőleg, a líbiai embereknek, a líbiai társadalom többségének az volt a legfontosabb, hogy Kadhafi minél előbb eltűnjön a hatalomból. Még azt sem állítjuk feltétlenül, hogy táborában mindenki drámaiként élte meg a szirti eseményeket. Mert bár Kadhafi-hívek vi-

egy elégedetlen társadalomban. Egyelőre az sem tudjuk pontosan, hogy ki fogja összeszedni ezeket a fegyvereket. Ha ugyanis sikerül begyűjteni őket, nehezebben eszkalálódik a konfliktus. Ha nem sikerül, akkor kezdetét veheti egy, a hatalomért folyó új küzdelem.

A líbiai központi hatalom ellenőrzése alól kikerült fegyverek közül veszélyességük miatt külön említést kell tenni azokról, amelyek már a felkelés alatt külföldre – a Sínai-félsziget keresztlő Gázába – csempésztek, illetve a térség és a világ terrorista szervezeteinek kezébe juthattak (aknák, páncéltörő gránátok, rakéták). A szakértők október elején külön felhívták a figyelmet a Kadhafi fegyverraktárából kikerült Sztrela típusú föld-levegő rakétákra (5-10 ezer darab tűnhetett el), amelyekről maga a NATO Katonai Bizottságának elnökhelyettese is elismerte, hogy terrorista-szervezetek kezére kerülhetnek. Ennek valószínűségét erősíti, hogy a Washington Post október végi értesülései szerint az ilyen rakéták egyiptomi feketepiaci ára október folyamán 15 ezerről 4 ezer dollárra csökkent. Itt és most csak emlékeztetünk arra, hogy 2002-ben az al-Kaida Kenyában pont egy ilyen rakétával próbált meg lelőni egy izraeli polgári repülőgépet. S akkor még nem is említettük az ezeknél is veszélyesebb fegyvereket. November közepén, sajtóértesülés szerint, az új líbiai hatalom arról értesítette a londoni kormányt, hogy Kadhafi ígérete ellenére sem számolta fel vegyifegyver-készleteit, aminek leszereléséhez most a Nemzeti Átmeneti Tanács kért nemzetközi szakértőket és támogatást.

Bár a nemzetközi sajtó a felkelés kezdetén sokat foglalkozott a Kadhafi által alkalmazott külföldi zsoldosokkal (fekete afrikaiak, posztsovjett térségbeliek, beduin törzsek tagjai), a szakértők szerint a felkelést követően a felgyűrtettek közül nem ők, hanem sok-

kal inkább a líbiai muzulmán testvérek fognak komoly politikai gondot okozni. Líbiai befolyásuk erejét jól jelzi, hogy a korábban terrorista-szervezetként számot tartott Líbiai Iszlám Fegyveres Csoport egykori vezetője, Abd al-Hakim Beladzs lett a Tripoli Fegyveres Tanács feje. Hogy Mahmúd Dzsbiről a Nemzeti Átmeneti Tanács ideiglenes miniszterelnöke elsősorban a muzulmán testvérek miatt adta vissza megbízatását. S hogy a hírek szerint Musztafa Abdol Dzsalíl-nak, az Átmeneti Nemzeti Tanács elnökének Kadhafi halálát követően csak úgy engedték meg, hogy Bengáziban jelentse be a líbiai felkelés győzelmét, hogy egyben azt is közölnie kellett: a jövőben Líbiában is a saria (a mohamedán egyházi és polgári jog – a szerk.) fog érvényesülni.

Bár sokak szerint nem zárható ki, hogy a líbiai felkelés káoszából végül egy iszlám politikai vezetés szülessen, a szakértők szerint ennek valószínűségét csökkentheti, ha a klánoknak és törzseknek sikerül végül megegyezniük. S mivel Líbia egy gazdag ország, ez korántsem olyan elképzelhetetlen. Az ellentéteket, a törzsek közötti konfliktusokat ugyanis – ami a legrosszabb esetben lehet akár fegyveres harc is – leginkább az oldhatja fel, ha a líbiaiak rájönnek arra, hogy jobb eladni az olajat és a gázt Európának, jobb megosztani a bevételt, mint egymással harcolni. Az olaj és a gáz tehát egy olyan – a líbiaiakat összekapcsoló – kiindulási alap lehet, amellyel kibékülhetnek a felkelők, a törzsek, és kibékülhetnek a régi rendszer képviselői is. Ez persze egy külső és pozitív olvasata a lehetséges líbiai jövőnek, s korántsem biztos, hogy valóban így alakulna a folyamatok. A belső ellentétek feloldása ugyanis történhet tárgyalások útján, de fegyveres összecsapás révén is. Ez utóbbinak az lehet a kockázata a törzsi elitnek számára, hogy végül az iszlámisták ragadják magukhoz a hatalmat,

arra hivatkozva, hogy az iszlám egy nagyobb és erősebb egységet képes képezni, mint a Líbiát káoszba taszító törzsek.

Végül látnunk kell azt is, hogy Líbia jövőjét jelentősen befolyásolja majd, hogy milyen szerepet szán magának a Nyugat – s elsősorban Európa – ebben a történetben. Erről egyelőre szintén nem sok konkrétumot tudunk. Tény mindenestre, hogy a nemzetközi közösség – ezen belül az ENSZ és a NATO – politikai felelősséget vállalt a beavatkozással. Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete azonban ilyen helyzetekben – a biztonság szférán kívül – nem igazán szokta fölvállalni a politikai intézmények létrehozásának támogatását, így Líbia politikai intézményeinek kiépítésében és stabilizálásának megteremtésében az ENSZ és az Európai Unió vállalhat komolyabb támogató szerepet. Ez utóbbi azért érdekes, mert nyugati országoknak az utóbbi időben nincsenek igazán pozitív rezsimbuktatás utáni tapasztalatai. Amit ma tudnak, az elsősorban az, hogy mit kívánnak elkerülni. Nem akarják elkövetni Líbiában az „iraki hibát”, tudniillik, hogy teljesen felszámolják a korábbi államrendszert és kirekesztik belőle Kadhafi korábbi híveinek nem kis létszámú csoportjait. Ez ugyanis valószínűleg itt is polgárháborúhoz vezetne, és a bukott államok sorában taszítaná Líbiát.

Az Európai Unió számára ugyanakkor kulcsfontosságú, hogy az észak-afrikai országokban stabil rendszerek jöjjenek létre. Tunéziának és Líbiának az volt a stratégiai jelentősége, hogy megfogták az Európába irányuló afrikai migrációs hullámot. Vagyis az Európára nehezedő migrációs nyomást tempózták. Ben Ali és Kadhafi rendszerének ez a pozitív hozadéka március óta megszűnt, s a líbiai felkelés alatt jelentősen nőtt az illegális bevándorlók száma. Európa tehát olyan rendszerekben érdekelt, amelyek képesek visszaállítani ezt a szűrőt, s ezért az EU alighanem komoly áldozatokra és politikai kompromisszumokra lesz hajlandó. Ez egyben azt is jelenti, hogy az észak-afrikai demokratizálással kapcsolatos lelkes politikai nyilatkozatok ellenére az EU elsősorban az itteni államrendszer stabilitásában érdekelt, s csak másodlagos szempont, hogy ez a stabilitás autoriterebb vagy demokratikusabb formában realizálódik.

KEMÉNY FELTÉTELEK

Az afgán törzsi nagytanács (Loja Ddzsirga) jóvá hagyta, hogy az ország stratégiai partnerségre lépjen az Amerikai Egyesült Államokkal, azonban több mint ötven feltételt szabott ehhez. A Loja Ddzsirga leszögezte: a megállapodás aláírásáért meg kell fejeznie a külföldi katonák által végrehajtott házkutatásokat, a falvak elleni éjszakai rajtaütéseket és a lázadók elleni háborúban alkalmazott letartóztatásokat, továbbá minden börtönt és letartóztatottat át kell adni az afgán hatóságoknak. Kikötik azt is, hogy az USA nem telepíthet nukleáris, biológiai és vegyi fegyvereket a közép-ázsiai országba. Hamid Karzai afgán elnök elmondta: a határozat pontjait nem ajánlásként, hanem mint kötelező érvényű előírásokat értelmezi. A megegyezés ugyanakkor lehetővé teszi, hogy az amerikai katonai támaszpontokat használják Afganisztánban, a NATO által vezetett szövetséges haderő 2014 végéig tervezett kivonása után. A partnerségi megállapodás tíz évre szólna, de szükség esetén meg lehet hosszabbítani. A Loja Ddzsirga emellett sikra szállt a lázadók elleni eredménytelenül folytatott megbékélési tárgyalások folytatása mellett. (MTI, hvg.hu)

TOMAHAWKOT INDÍTOTTAK

Először indítottak UGM-109 Tomahawk cirkálórakétát a legújabb brit nukleáris meghajtású támadó tengeralattjáró, a 2010. augusztus 27-én hadrendbe állított HMS ASTUTE fedélzetéről; az Astute-osztály névadó tagjának éles-

lövészetére az USA partjainál, a Mexikói-öbölben került sor. A HMS ASTUTE összesen harmincyolc Tomahawk rakétát és Spearfish irányított torpedót hordozhat, ezzel a britek legerősebb tűzerejű egységének számít. A Trafalgar-osztályt felváltó Astute-osztályt egyébként – a hadihajók és tengeralattjárók elleni harc mellett – felderítési és csapásmérési feladatokra is használni kívánja a Brit Királyi Haditengerészet. (mod.uk)

ÖSSZEFOGÁS
KÍNA ELLEN?

Japán és Oroszország tárgyalásokat kezd, hogy megerősítsék védelmi és biztonsági együttműködésüket az ázsiai, illetve a csendes-óceáni térségben, tehát ott, ahol Kína folyamatosan növeli katonai jelenlétét. Ebben állapodott meg az orosz elnök és a japán miniszterelnök az Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés honlói csúcstalálkozóján. A két ország között biztonsági téren eddig nem volt szoros együttműködés, viszonyukat ugyanis megerősíti a Kuril-szigetek hovatartozása miatt kialakult vita. A Wall Street Journal értesülései szerint a Csendes-óceán térségében az Amerikai Egyesült Államok is újabb lépéseket tervez a megnövekedett kínai befolyás ellensúlyozása érdekében. A lap úgy tudja: az Obama-adminisztráció hangsúlyosabbá kívánja tenni az USA ausztráliai katonai jelenlétét úgy, hogy növeli a haditengerészeti műveletek számát a kontinensnyi ország partvidéke mentén, továbbá engedélyt kér ausztrál katonai létesítmények használatához. (MTI, hvg.hu)

RAZZIA A HECKLER ÉS KOCHNÁL

A német hatóságok nagyszabású razziait tartottak Oberndorfban, a Heckler és Kochnál, a nyugati világ egyik legjelentősebb fegyvergyártó vállalatánál, amelynek megrendelői között találhatjuk a német hadsereget, illetve rendőrséget, továbbá több NATO-tagállam fegyveres és rendvédelmi testületét is. A mintegy háromszáz nyomozó illegális fegyverszállítmányok ügyében keresett bizonyítékokat. A stuttgarti államügyészség közlése szerint a cég 2005-ben négy olyan mexikói szövetségi államba is exportált fegyvereket, amelyek feketelistán voltak. A Heckler és Koch vezetői a szállítások zavartalansága érdekében mexikói köztisztviselőket vesztegettek meg, de a legújabb gyanú szerint német hivatalnokoknak is jutott a eszűpénzből: ez utóbbi tette indokolta a mostani razziait. Az államügyészség azt is kivizsgálja, hogy a vállalat megsértette-e a Líbia elleni fegyverembargót, s ellátta-e fegyverekkel az ország közelmúltban megdöntött diktátorát, Moammer Kadhafit. Néhány hete tudniillik azért került a lapok címlapjára a cég, mert Kadhafi emberei-nél az általuk gyártott G36-os rohamfegyvereket (illusztráció-nkon) találtak. (MTI, hvg.hu)

RAFALE: HÁTRA ARC!

Üres kézzel kellett távoznia a Dubaiban megrendezett nemzetközi légiállításról a Dassault-nak, miután a francia cég képviselői nem tudták tető alá hozni a hatvan Dassault Rafale F3-as vadászbombázó értékesítéséről szóló (mindenki által biztosra vett) megállapodást az Egyesült Arab Emírségekkel. A megrendelők ezután nyílt versenyt hirdettek, így – a Rafale mellett – az Eurofighter Typhoon, az egyaránt Boeing-termék F-15SE Silent Eagle és F/A-18E/F Super Hornet, továbbá a Lockheed Martin F-16E/F

Desert Falcon is harcra száll a hatalmas tüzletért. A hírek szerint az emírségek vezetése drágállotta a Rafale-okat, emellett elégedetlen volt a jelenlegi hajtóművek, illetve a fedélzeti radarrendszer képességeivel. Ezek fejlesztését viszont a Dassault nem kívánja saját forrásból fedezni. (iho.hu)

A DRÓNOK MÁSKÉPP TÁMADNAK

A Központi Hírszerző Ügynökség (CIA) módosította a pakisztáni területekre irányuló dróncsapásokkal kapcsolatos előírásokat; az amerikai hírszerzés ezzel akarja elejét venni annak, hogy a pilóta nélküli gépekkel végrehajtott célzott támadások megerősítsék az USA és Pakisztán viszonyát – írta a Wall Street Journal. A módosítás nyomán a washingtoni külügyminisztérium nagyobb szerepet kap a támadásokra vonatkozó döntési mechanizmusban. A tárcának például lehetősége lesz arra, hogy bizonyos esetekben előre tájékoztassa a pakisztáni vezetőket, illetve akár fel is függesztheti a dróncsapásokat addig, ameddig vezető pakisztáni politikusok tartózkodnak az Egyesült Államokban. (MTI, hvg.hu)

A NATO IRAKI KIKÉPZŐ MISSZIÓJÁBAN (NTM-I) SZOLGÁLT TEMPFLI LÁSZLÓ ALEZREDES, VALAMINT BARANYAI VIRGIL ÉS VARJÚ GYULA MÉRNÖK ŐRNAGYOK HAZATÉRTÉVEL BEFEJEZŐDÖTT A MAGYAR HONVÉDSÉG KIENCESZTENDŐS – SZÁMTALAN TERÜLETEN ÚTTÖRŐ – IRAKI SZEREPVÁLLALÁSA.

A cikkhez kapcsolódó videó a honvedelem.hu weboldalon Célkereszt haderő-híradóban!

Szolgáltunk és szállítottunk

A PROFIZMUS ISKOLÁJA

Az Országgyűlés 2003-ban döntött arról, hogy a Magyar Honvédség, a nemzetközi koalíciós erők részeként, egy maximum háromszáz fős kontingenssel, 2004. december 31-ig vegyen részt az iraki stabilizációs műveletekben. A végül ötpárti konszenzussal meghozott parlamenti döntést hosszas politikai vita előzte meg. Az akkori kormánypártok és az ellenzék között kezdetben maga a szerepvállalás szükségessége képezte a vita tárgyát, majd hosszabb egyeztetések után a kiküldendő erők feladata felett polemizáltak a honatyák. Az opciók között szerepelt ör- és biztosító zászlóalj kiküldése, miután a Balkánon már sikerrel teljesítettünk hasonló missziót, de volt szó tanácsadók, kiképzők küldéséről is. A parlament végül egy szállítózászlóalj kiküldése mellett döntött. (E döntés is sok vihart ka-

Átfestett magyar T-72-esek Gödöllőn

vart: volt, aki úgy gondolta, az ör- és biztosító szerepkör túlzottan „harci” feladat, míg mások azt mondták, hogy pontosan a szállítózászlóalj hajt végre fokozottan veszélyes feladatokat.)

A katonai vezetés felkészült bármely változat végrehajtásának előkészítésére. Miután megszületett a döntés a szállítózászlóalj kiküldéséről, azonnal elkezdték az állomány kiválasztását, felkészítést, a működési feltételek megteremtését. Hihetetlen nehézségeket jelentett ez a munka, hiszen a Magyar Honvédség addig nem vett részt ilyen veszélyes, bo-

A tisztelgő elismerés nem a fotósnak, hanem a magyar katonáknak szól

Napkelte Bagdad felett, Black Hawk helikopterről

nyolult műveletben. Többek között meg kellett szervezni a folyamatos, több ezer kilométeres stratégiai légi utánpótlás-szállítást, a felkészítés során pedig a logisztikai támogatás megszervezésében, a fegyverzet és a felszerelés kiválasztásában figyelembe kellett venni a sivatagi viszonyokat, a terrorfenyegetettség – és még folytathatnánk a sort. A hazai – táborfalvai – felkészítéssel egy időben Nagy Tibor dandártábornok vezetésével egy előkészítő csapat utazott Irakba, hogy felmérje, milyen körülmények között szolgál majd a kontingens a műveleti területen.

Időközben eldőlt az is, hogy a magyar katonák alapvetően három területen tevékenykednek Irakban. Az MH Szállí-

Noha az iraki kontingensek felkészítésében, „üzemeltetésében” a teljes Magyar Honvédség részt vett, két alakulat mégis kiemelkedő szerepet játszott. Az MH 59. Szentgyörgyi Dezso Repülőbázis An-26-osai 250 alkalommal, 700 katonát és 20 tonna utánpótlást szállítottak a hadműveleti területre. Az MH 64. Boconádi Szabó József Logisztikai Ezred pedig a „kezdet és a vég” volt: 6k gyűjtötték össze, készletezték az összes kiszállítandó anyagot, felszerelést és juttatták el azokat a kijelölt repülőterekre; ők szerelték fel a katonákat, akik tőlük indultak, s hozzájuk is tértek vissza a küldetés végén.

„KÖLDÖKZSINÓR”

Pihenő ötvenfokos árnyékban

tőzszázlój – a lengyel vezetésű hadosztály alárendeltségében – a Bagdad-tól délre, száz kilométerre található Al Hillahba települt, s onnan hajtotta végre szállítási feladatait. A szomszédos Babilon városába települt lengyel hadosztálytörzsben is szolgáltak magyarok, a

harmadik állomáshely pedig a bagdadi koalíciós főparancsnokság volt. Ez utóbbi parancsnokságon szolgált dr. Isaszegi János mérnök dandártábornok, aki magyar katonaként az eddigi legmagasabb beosztást töltötte be koalíciós műveletben. Kezdetben a koalíciós főpa-

rancsnokság hadművelési főnöke volt, később a főparancsnok koalíciós helyettese.

A szállítószázlój három váltásban teljesített szolgálatot Al Hillahban. Az első váltás parancsnoka Sramkó Máttyás alezredes, a másodiké Makai István al-

ezredes, a harmadiké pedig Gáspár Csaba alezredes volt. A zászlóalj roppant veszélyes feladatokat hajtott végre a művelési területen: fő feladata volt utánpótlást szállítani a koalíciós erők számára, sokszor több száz kilométeres menetvonalakon. Abban az időszakban, amikor naponta tucatnyi öngyilkos merénylet, vagy autóba rejtett, esetleg az út alá-mellé elhelyezett robbanóanyag merénylet történt csak a szűk térségben.

2004. június 17-én egy ilyen merényletben vesztette életét Nagy Richárd szakaszvezető (posztumusz hadnagy, a Magyar Honvédség hősi halottja), az MH 25/88 Könnyű Vegyes Zászlóalj katonája is. E feladat során az ukrán kontingensnek szállítottak vizet a magyar katonák, amikor egy út menti pőznára felerősített robbanószerkezet halálosan megsebesítette a mellette elhaladó BTR-80A típusú harcjárműben megfigyelői feladatot ellátó katonát. (Fatalis véletlen: mivel a magyarok ezen az útvonalon először jártak, valószínűleg nem is nekik, hanem az ukrán kontingensnek szánták a bom-

Guti Miklós őrnagy, az iraki hadműveletek „agyközpontjában”

MINDEN KEZDET NEHÉZ

bát a merénylet.) A kint eltöltött másfél év alatt több támadás is érte a magyar táborn, illetve konvojokat: számtalan esetben lőttek rájuk kézifegyverekkel, aknavetővel és gránátvetővel. A leg súlyosabb támadás 2004. február 18-án, helyi idő szerint hét óra tíz perckor érte a magyar táborn. A Camp Charlie déli oldala felé két, robbanóanyagokkal megrakott, öngyilkos merénylető által vezetett teherautó közeledett nagy sebességgel. Az volt a céljuk, hogy az első gépkocsit a

Afganisztánban, addig az iraki misszió kezdetén a szállítmánykísérő század katonái „mezítlábas” Mercedes teherjáratokat használtak, amelyeket az oldalukra felfüggesztett repeszálló mellényekkel, valamint a platóra helyezett homokzsákokkal tették „bombabiztosná”.

A BTR-80A típusú harcjárművet a katonák védelme érdekében felszerelték klímaberendezéssel is, lévén Irakban nyáron 50 Celsius-fok van árnyékban is. A művelési területen aztán kiderült, hogy „begombolkozva” nem lehet a konvojt biztosítani, „ajtó-ablak” nyitva pedig mit sem ér a klíma.

A „szállítóflotta” egy része Al Hillahban

vezetője a biztonsági betonakadályoknál robbantja fel, így biztosítva szabad utat a másodiknak, amely már a tábor területén robbant volna fel. (Ezen a napon csaknem a teljes kontingens a táborban tartózkodott.) Szerencsére a tábor mongol őrsége időben felfedezte szándékukat, tüzet nyitottak rájuk, így a gépkocsik a táboron kívül – a magyar épülettől mintegy száz méterre – robbantak fel. A következmények így is komolyak voltak: két magyar katonát súlyos, de nem életveszélyes, nyolc pedig könnyebb sérülést szenvedett.

Mandátumának megfelelően az MH Szállítózáslóalj 2004. december 31-én fejezte be küldetését és tért haza a hadműveleti területről. George W. Casey tábornok, a koalíciós erők főparancsnoka – az udvariassági formulákat mellőzve – a legnagyobb elismerés hang-

A PROFI AZ PROFI

Az iraki hadseregnek átadott hetvenhét T-72-es harckocsit a szlovéniai Koper kikötőjében az MH 25. Klapka György Lövészdandár harckocsizó és a HM Curus Rt. szakemberei hajózták be. Mégpedig olyan precízen, egymástól alig két centiméterre, hogy Irakban az amerikaiak nem vállalták a hajó kirakását, mondván: impossible. An-26-os gép vitte ki a magyar szakembereket a műveleti területre, akik aztán megmutatták, hogy mégis possible.

A magyar hadtörténelem jeles pillanata: Ricardo S. Sanchez altábornagy (US Army), a koalíciós erők főparancsnoka – 37 nemzet 157 ezer katonájának vezetője, Isaszegi János vezérőrnagy (Magyar Honvédség), a főparancsnok hadműveleti helyettese és John Galinelli vezérőrnagy (US Army), a koalíciós erők főparancsnoka Szaddám Huszein elnöki palotájában

A MALT első váltásának csapata

„GYERMEKBETEGSÉGEK”

Először „odafent” úgy döntöttek, hogy az iraki kontingens katonái ugyanazt az illetményt kapják, mint az abban az időben már sokkal biztonságosabb Balkánon szolgáló társaik. Némi zűgolódást követően szerencsére az akkori vezetés megváltoztatta elképzelését, és az „irakiak” is ugyanazt az illetményt kapták meg, mint az Afganisztánban szolgáló katonák.

A puding próbája az evés: az első hadműveleti területen eltöltött hónapok során kiderült, hogy nem minden úgy működik, mint ahogyan kellene. Voltak problémák a felszereléssel, fegyverzettel, az „intézési módokkal” is. Egy, a misszióból hazatért százasos honvédelmi miniszterhez írt nyílt levele aztán nem kis botrányt kavart: bár több állítása nem állta meg a helyét, azért nagyon sok igazságtartalma volt felvetéseinek. Talán ha a vezetés komolyabban vette volna a misszióból folyamatosan érkező „hivatalos” jelzéseket, ezeket a „gyermekbetegségeket” hamarabb és botrányok nélkül is meg lehetett volna oldani.

Sokan nem tudtak mit kezdeni a merőben új (háborús) helyzettel. Amikor az egyik kontingens indulása előtti utolsó eligazításon (még 2003-ban) egy jogász tiszt azt boncolgatta, hogy veszély (támadás) esetén a fegyverhasználatot meg kell előznie többszöri felszólításnak és figyelmeztető lövésnek, az akkori vezérkari főnök helyettese majdnem „helyben leszerelte”. Mindkettőnek igaz volt a maga módján: békeidőre vonatkozó szabályzattal valóban nem szabad harcba küldeni katonákat, ám már régen ki lehetett volna dolgozni a fegyverhasználat „háborús” szabályzóit is.

ján szolt a magyar zászlóalj tevékenységéről. Mint mondta: mivel a koalíciós szállítások hatvan százalékát ez a zászlóalj végezte Irakban, nehéz lesz pótolni őket. (Csak jellemzőül: az első váltás csupán szolgálata első négy hónapjában 136 konvojossal, 3736 fő bevonásával, 1179 technikai eszközzel, 297 774 fu-

tott kilométer során 2510 tonna anyagot szállított.)

A szállítózáslóalj hazatérével azonban nem fejeződött be a Magyar Honvédség iraki szerepvállalása. Mandátumuk lejártát követően a Magyar Köztársaság kormánya saját hatáskörében döntött arról, hogy szövetségi kötelezett-

ségvállalásainkkal összhangban 2006. szeptember 30-ig részt veszünk a NATO újonnan felállított iraki kiképzőmissziójának (NATO Training Mission Iraq – NTM-I) tevékenységében.

Az iraki vezetés nagyra értékelte a NATO szerepvállalását az iraki biztonsági erők felszerelésében és kiképzésében, ezért az ország kormányfője 2006 őszén arra kérte a szövetséget, hogy az NTM-I kiszélesítésével támogassa az iraki nemzeti rendőrség félkatonai szervezetté történő átképzését is. A szövetség akceptálta az iraki kérést, és ehhez Magyarország is csatlakozott: hazánk többek között hetvenhét T-72-es harckocsit, valamint harminchárom csapatszállító járművet adott át az iraki hadseregnek. Emellett részt vettünk az új iraki haderi sztitikárának fel-

ÍGY MŰLIK EL...

Az újdonság varázsa bizony hamar megkopik, s nemcsak a mindennapi életben, hanem a politikában és a társadalomban is. Az Irakból hazatérő első kontingens a köztársasági elnök fogadta, a másodikikat a miniszterelnök, a harmadikat pedig a honvédelmi miniszter...

készítésében is. 2007-től az NTM-I keretében, egyéves időtartamban, két váltásban, 15-15 fővel részt vettünk a MALT (Military Advisory and Liaison Team – Katonai Tanácsadó és Összekötőcsoport) munkájában is. A MALT Al Rustamiyahban az Iraki Katonai Akadémia és az Iraki Vezérkari Akadémia tisztjeinek felkészítését segítette, egyben mentorálta és vezette a bázist őrző iraki zászlóalj tevékenységét. Munkájuk színvonalát mi sem jellemzi jobban, minthogy a szövetségi rendszerben rotációs alapon működő MALT történetében először a magyarokat kérték fel, hogy önmagukat váltásák. Az első váltás parancsnoka Ruszin Romulusz alezredes, a másodiké pedig Takács Zoltán őrnagy volt. A MALT-váltások befejeztével – vagyis 2007-től – a Magyar Honvédség háromfős törzstiszt csoporttal vett részt az NTM-I munkájában.

ADOMÁNY AZ ÁRVAHÁZNAK

Az MH Tartományi Újjáépítési Csoport 11. váltásának feladatai között szerepel a humanitárius segítségnyújtás is. Legutóbb három járás rászoruló családjai, illetve a Women's Affairs Department (Nőiügyi Hivatal) által kiválasztott nők között osztották szét azt a mintegy 20 tonna segélyszállítmányt, amelyet az Amerikai Egyesült Államok bagrami bázisáról igényelt az MH PRT; a konténerek faszenet, babot, lisztet, rizst, étolajat, sőt, imaszőnyegeket és ponnyákat rejtettek. Az adományokból az MH PRT CIMIC/PSYOPS-részlegének katonái összesen 1100 ügynevezett „családi csomagot” állítottak össze; ezeket a helyi vezetők közreműködésével osztották szét. Az MH PRT eddigi váltásai a Pol-e Khomriban működő árvaháznak is rendszeresen juttattak segélycsomagokat. Ezt a hagyományt természetesen a 11. váltás is folytatta: az intézmény vezetőségével a CIMIC/PSYOPS-részleg vette fel a kapcsolatot, s egyeztette az adományok, a HM Katolikus Tábort Püspökség által összegyűjtött játékok, gyermekruhák átadásának részleteit. A szervezésben, illetve a végrehajtásban Szabó Csaba főhadnagy és Farkas Antal százados CIMIC-irányítisztek, valamint Kálinger Roland százados, katolikus tábort elkövetkező részt.

Bártfai László őrnagy

TÁJÉKOZÓDÁS ÉS TAPASZTALATSZERZÉS

A felkészülés jegyében kereste fel Somogyi János alezredes, az MH Tartományi Újjáépítési Csoport 12. váltásának leendő parancsnoka – a fontosabb beosztásokba tervezett munkatársaival együtt – az afganisztáni Camp Pannonia katonai tábornak a közelmúltban. A tapasztalatok összegyűjtése mellett a vendégek Baghlan körzetében – azon belül Pol-e Khomri város – biztonsági helyzetéről is tájékoztatták. A látogatás kiváló alkalmat kínált arra is, hogy a következő váltás parancsnoka részt vegyen többoldalú tárgyalásokon: így találkozott az afgán nemzeti haderő és az afgán rendőrség magas rangú vezetőivel, valamint a tartományban szolgáló német és amerikai csapatok parancsnokaival.

kormany.hu

TÉRDFALAT AVATTA

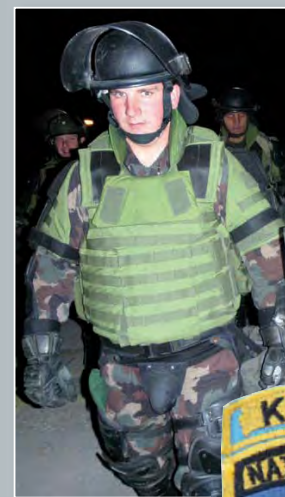
Hivatalosan is átadták a Pol-e Khomrit keresztüljelző vízelvezető csatorna, illetve a mellette futó út közé épített térdfalat; az ünnepségen az MH Tartományi Újjáépítési Csoportot Megtért István alezredes, parancsnokhelyettes képviselte, mellette – többek között – ott volt Sahin Nazar Sangrin, Pol-e Khomri polgármestere és Amadin Ziafi, a város egyetemének vezetője is. A másfél kilométer hosszú térdfal megépítését elsősorban a közúti balesetek következményeinek enyhítése indokolta, hiszen a helyiek közül már sokan veszítették életüket, miután a csatornába hajítottak vagy estek: a kánálit és az utat ugyanis eddig semmiféle védőmű nem választotta el egymástól.

Bártfai László őrnagy

GYAKORLÁS AZ ÉJSZAKÁBAN

Az elmúlt hónapokban ismét meglehetősen kényessé vált a helyzet Észak-Kosovóban, ahol óriási kihívással kell szembenéznie a KFOR-nak: meg kell akadályozniuk a feszültség eskalációját, miközben biztosítják a mozgásszabadságot. A nem kis feladat sikeres teljesítéséhez a megszerzett képességeket, ismereteket folyamatosan szinten kell tartani: ezt szolgálta a KFOR harcászati tartalék zászlóaljnak a pristinai Slim Lines-táborban nemrég végrehajtott gyakorlása. A cél az volt, hogy a katonák tudásukat a szokásostól eltérő körülmények között is alkalmazni tudják; éppen ezért szervezték az éjszakai órákra a gyakorlatot, amely során elsősorban a felszerelések szabályos viselésére, illetve használatára helyezték a hangsúlyt. A gyakorlatozók dolgát a sötét mellett az aljajtszók tevékenysége is nehezítette: a „rosszújság” könnyfakasztó gránátot vetettek be.

Tömbölné Czirfusz Loretta

DÁN MENET KOSZOVÓBAN

Koszovóban – a közel száz dán, brit, francia, marokkói, portugál és svájci katona mellett – huszonhat magyar is nekvígott a Dancon Marchnak, egy nem mindennapi 27,1 kilométeres teljesítménytúrának. Az első Dancon March-ot a Dán Királyi Hadserreg Cipruson állomásozó békefenntartói szervezték meg még 1972-ben; ezt az erőpróbát azóta minden olyan országban megrendezik, ahol dán katonák teljesítenek szolgálatot. Maga az elnevezés egyébként a DANish CONtingent (dán kontingens) szavakból tevődik össze. A táv teljesítésére a nevezőknek nyolc óra áll rendelkezésükre, ez minimum 10 kilogrammos hátizsákkal, ivóvíz és élelem nélkül, ugyanakkor fegyverrel kellett megtenniük. A magyar indulók közül elsőként az MH 25/88. Könyví Vegyes Zászlóalj három katonája, Vecsey Gábor hadnagy, Kővári Ádám szakaszvezető és Kucsák József szakaszvezető ért be a célba, mindössze 3 óra 41 perccel. A szintidőn belül célba érkezők elismerő oklevelet, valamint egy, a társasági egyenruhára kitzűzhető medált kaptak jutalmul.

Tömbölné Czirfusz Loretta

SZARAJEVOI MEDALPARÁDE

Medálparádét rendeztek a sarajevói Butmir-táborban található EUFOR-parancsnokságon; az ünnepségen tíz nemzet hetvenhárom katonája részvételével, beleértve a parancsnokságon egyéni beosztásokban szolgáló tizenhat magyar tisztet és tiszthelytest. A rendezvényen Gulyás Zoltán dandártábornok, az EUFOR parancsnokhelyettese – egyben megbízott törzsfőnök – mondott beszédet. Meltatta a személyi állomány szakmai felkészültségét és együttműködési képességét, ami – szavai szerint – elengedhetetlen feltétele annak, hogy a huszonhat ország katonáiból álló parancsnokság magas színvonalon működjön. Gulyás dandártábornok rámutatott: az EUFOR jelenléte fontos mind Bosznia-Hercegovina, mind az Európai Unió szempontjából, mivel a misszió továbbra is kiemelt szerepet játszik az ország stabilitásának fenntartásában, valamint EU- és NATO-csatlakozási törekvéseinek támogatásában.

honvedelem.hu

AMI A CSÖVÖN KIFÉR

CSAK KAPKODOM A FEJEM: GÉPKARABÉLY- ÉS GÉPPUSKASOROZATOK HANGZANAK, A FEJEM FELETT HELIKOPTEREK LŐNEK, KISSÉ TÁVOLABB BTR 80A-BÓL TÜZELNEK, NEM MESSZE TŐLÜK PEDIG RPG-GRÁNÁTVETŐK ÉS AKNAVETŐK „SZÓRJÁK MEG” TÖBB TUCATNYI GRÁNÁTTAL A CÉLTERÜLETET. MINTHA EGY HONVÉDSÉGSZINTŰ KIEMELT GYAKORLATON LENNÉK, PEDIG CSAK KÉT ALAKULAT KATONÁI VETTÉK BIRTOKBA A TATÁRSZENTGYÖRGYI LŐTERET.

A cikkhez kapcsolódó videó a honvedelem.hu weboldalon a Célkereszt haderő-híradóban!

Égi-földi lövészet

A ki egy kicsit is ismeri az országot – így a Magyar Honvédség – gazdasági helyzetét, bizonyára velem együtt elcsodálkozik azon, miként lehet ezt a „programot” összehozni. Hiszen takarékoskodni kell a kerozinnal, a gázolajjal, a túlórapénzzel, a lőszerrel – és még folytathatnánk a sort. Akkor az egyenlők között vannak „egyenlőbbek” is, akik egy ilyen lövészetet is megengedhetnek maguknak? – teszem fel a kérdést magamban, miközben valóban kapkodom a fejem az éppen leszálló Mi-24-es helikopter rotorszelétől felém küldött milliárdnyi homok- és kavicszemcsé elöl.

Mert a lőtérré befelé menet tényleg azt láttam, hogy itt mindenki, mindenki ló, „mindenre”.

– A látszat csal – próbálja túlkiabálni a leszálló helikopter zaját Pintér Ferenc őrnagy, az MH 25/88 Könnyű Vegyes Zászlóalj parancsnokhelyettese. Majd amikor a helikopter a fedélzetére vette a következő raját is, a lőtér egy csendes zugában választ ad minden kérdésemre.

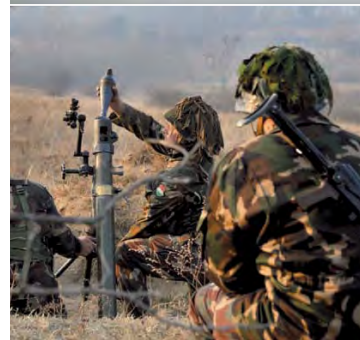
Szavából kiderül, hogy a „25/88” katonáinak fele – mintegy háromszázötvenen – jelenleg Afganisztánban és a Balkánon látnak el missziós feladatokat. Az itthon lévők között pedig megtalálhatók a több éve itt szolgáló katonák mellett az alakulathoz a közelmúltban – a különböző iskolákról, más alakulatoktól, alapkiképzésről stb. – érkezett katonák is. Az alakulat speciális (légi mozgékonyaságú) jellegéből fakadóan, minden hozzájuk került katonának át kell esnie egy „beillesztő” kurzuson, vagyis az alapvető katonai ismeretek megszerzésén túl el kell sajátítaniuk a „helyi szokásokat, harceljárásokat”, s csak majd ezek után kapják meg szak kiképzésüket. De velük együtt – bár más formában – kell gyakoroltatniuk, vizsziailleszteniük azokat a katonákat is, akik éppen misszióból tértek haza, és külszolgálatuk során nem eredeti besorolásukban szolgáltak. A közérthetőség kedvéért: lehet, hogy egy harcjármű-irányzó Afganisztánban személybiztosítóként szolgált, így már több mint egy éve nem ült be BTR-ébe. Abba a páncélozott szállító harcjárművébe, amelynek személyzetébe az idő alatt akár új sofőr, lövész vagy parancsnok érkezett. Vagyis újra össze kell kovácsolni a csapatot.

Erre pedig – a parancsnokhelyettes szerint – legalkalmasabb egy komplex lövészet. Ugyanis minden katonának profi módon kell lőnie pisztollyal, gépkarabéllyal, a kijelölteknek géppuskával, RPG-vel, aknavetővel vagy a BTR 30 milliméteres gépágyújával. Bármilyen

szavaiban kiderül, hogy a „25/88” katonáinak fele – mintegy háromszázötvenen – jelenleg Afganisztánban és a Balkánon látnak el missziós feladatokat. Az itthon lévők között pedig megtalálhatók a több éve itt szolgáló katonák mellett az alakulathoz a közelmúltban – a különböző iskolákról, más alakulatoktól, alapkiképzésről stb. – érkezett katonák is. Az alakulat speciális (légi mozgékonyaságú) jellegéből fakadóan, minden hozzájuk került katonának át kell esnie egy „beillesztő” kurzuson, vagyis az alapvető katonai ismeretek megszerzésén túl el kell sajátítaniuk a „helyi szokásokat, harceljárásokat”, s csak majd ezek után kapják meg szak kiképzésüket. De velük együtt – bár más formában – kell gyakoroltatniuk, vizsziailleszteniük azokat a katonákat is, akik éppen misszióból tértek haza, és külszolgálatuk során nem eredeti besorolásukban szolgáltak. A közérthetőség kedvéért: lehet, hogy egy harcjármű-irányzó Afganisztánban személybiztosítóként szolgált, így már több mint egy éve nem ült be BTR-ébe. Abba a páncélozott szállító harcjárművébe, amelynek személyzetébe az idő alatt akár új sofőr, lövész vagy parancsnok érkezett. Vagyis újra össze kell kovácsolni a csapatot.

lyen rossz is az országot, a hadsereg gazdasági helyzete, e feladatok végrehajtására mindig a rendelkezésükre áll a megfelelő költségvetés. „Csak tudni kell élni vele” – derül ki Pintér őrnagy szavaiból. Vagyis nem kell mindenkit külön-külön kiszállítani a lőtérré, s végrehajtani vele aktuális feladatát: külön-külön fizetni a túlórákat, az üzemanyagot s egyéb költségeket, ha meg lehet oldani egyben is. Az pedig már „józan paraszti ész” kérdése – derül ki szavaiból –, hogy felmérjék: ha két alakulat összefog, akkor feleződnek a költségek és a „nyűgök” is.

Így történhetett meg, hogy az MH 86. Szolnok Helikopterbázissal összefogva egy roppant gyümölcsöző együttműködést, lövészetet valósíthattak meg. A helikopterek kiképzési tervében is szerepelt éleslövészet fedélzeti gépágyúval. Erre megvolt a repülési idő és a lőszer is. Pintér őrnagyéknak is lőniük kellett helikopter fedélzetéről gépkarabéllyal és géppuskával, így csak az időpontot kellett egyeztetniük, s máris létrejöhett a „tatárszentgyörgyi miniháború”.

**GRIPENEK
A GRIPENEK ELLEN**

Kecskeméten – a Satenas Exchange 2011 gyakorlat keretében – közös kiképzési repülésen vett részt a svéd légierő F7-es százada, illetve az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis Puma százada; ez volt az első olyan közös gyakorlat, amelyen mindkét ország pilótái Jas-39 Gripenrel repültek. A svédok három kétüléses és három együléses géppel, tizenkét pilótával, két tervezőtiszttel, valamint huszonhárom technikussal érkeztek a satenasi légbázisról, onnan, ahol a magyar pilótákat képzik át a Gripenekre. Eppen ezért a közös repülés a vendégek számára is fontos volt: láthatták, hogy a náluk átképzett magyar hajók hogyan repülnek a Jas-39-esekkel. A két század pilótái a gyakorlaton elsősorban a védekező és a támadó légi harcot gyakorolták egy az egy, illetve kettő az egy elleni felállításban.

Galambos Sándor; fotó: Rác Tünde

SIKERES RAJTAÜTÉS

A tatai MH 25. Klapka György Lövészdandár lövészszázlójánál a napokban úgynevezett nem szervezetszerű felderítőkiképzést tartottak. A katonák először elméleti oktatáson vettek részt: elsajátították a lesállítás, a rajtaütés, az átvizsgálás és a figyelőpont telepítésének mozzanatait, majd a tanultakat a gyakorlatban is alkalmazniuk kellett. Ekkor a szakaszparancsnok vezetésével gyülekezési körletet foglaltak, amelyet biztosítottak, majd felderítették azt a helyszínt, ahol az információk alapján az ellenerő járőrcsapatára számítani lehetett. Miután megismerték a terepviszonyokat, a szakaszparancsnok eligazította a rohamozókat és a támogatók rajparancsnokait, egyúttal kihelyezte a biztosító katonákat is. A legfontosabb cél az ellenséges járőrparancsnok elfogása volt, melyet sikeresen teljesítettek is.

Kép és szöveg: Demény Andrea hadnagy

TÜZET OLTOTTAK

A székesfehérvári MH 43. Nagysándor József Híradó- és Vezetéstámogató Ezred telephelyszolgálatot adó katonái tűzoltással egybekötött elméleti és gyakorlati felkészítéssel vettek részt a napokban. A felkészítéssel Takács József tűzoltó alezredes, a Székesfehérvári Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság alosztály-vezetője osztotta meg a jelenlévőkkel a tűzesetek (elsősorban a gépjármű- és garázstűz) megelőzésével, megszüntetésével kapcsolatos tudnivalókat. Az alezredes hangsúlyozta: a balesetek okozta sokkhatás következtében kizárólag az előzetesen betanult, begyakorolt cselekvéssor eredményezhet valós segítségnyújtást, illetve akadályozhat meg egy tragédiát. Az elméleti foglalkozást követően a tűzoltók bemutatták a lángok elfojtásának módjait, majd irányításuk és segítségük mellett a telephelyszolgálatot adó katonák a honvédségnél rendszeresített PATRIK tűzoltó készülékekkel gyakorolták az oltást.

kormany.hu

KATONASULIS LÖVÉSZET

A KatonaSuli-program részeként a derecskei I. Rákóczi György Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium végzősei vehettek részt az MH 5. Bocskai István Lövészdandár alkalmi lökiképzésén. A hajdúhadházi Vay Ádám Kiképzőbázis löterén Gál József őrnagy vezetésével az 5/39. lövészszázalaj katonái elméleti és gyakorlati képzést tartottak a középiskolásoknak, akik jövő tavasszal – választott érettségi tárgyként – vizsgáznak majd a honvédelmi ismeretekből. A gépkarabély szét- és összeszerelése, karbantartása, a tárazás és a tüzelési testhelyzetek gyors áttekintése után következhetett az úgynevezett hatásbemutató. A célokra pisztollyal, gépkarabéllyal, mesterlövész-, gép- és rombolópuskával lőttek a katonák, majd a diákok közelről is megnézhették a fegyvereket, illetve azok lövedékeinek hatását.

Kép és szöveg: Révészné dr. Markovics Zita hadnagy

POZITÍV TAPASZTALATOK

Az MH 5. Bocskai István Lövészdandárnál járt Kriston István törzsszázlós, a Magyar Honvédség vezénylőszázlós, aki a debreceni Kossuth laktanyában megismerkedhetett a felderítő tiszthelyettesek képzésével, később pedig a lövészszázalaj vezénylőszázlós, Bódi Imre törzsszázlós számlott be az alegység felépítéséről és feladatairól. Ezután Kriston István Hajdúhadháza utazott, ahol Gulyás István törzsszázlós kalauzolta a Vay Ádám Kiképzőbázison.

– Alkalmam nyílt meghallgatni a katonák tapasztalatait, illetve egy külszolgálatról visszatért tiszthelyettes beszámolóját, s megismerhettem a hajdúhadházi bázist. Összességében elmondhatom, hogy pozitív benyomásokkal távozom: a lövészdandárnál felkészült, profi katonákkal találkoztam, akik szeretik és érték a szakmájukat – értékelte a látottakat a Magyar Honvédség vezénylőszázlós.

Kép és szöveg: Nehéz Attila

**KÜLSZOLGÁLATRA
INDULTAK**

Az egyesített balkáni hadszíntérré, illetve Kongóba induló katonákat búcsúztattak Székesfehérváron, az MH Összhaderőnemi Parancsnokságon (MH ÖHP). Decembertől Koszovóban tizenegy, Bosznia-Hercegovinában huszonkét, Kongóban pedig egy katona kezd meg külszolgálati feladatait. A missziókba, egyéni beosztásokba induló állománytól Huszár János dandártábornok, az MH ÖHP szárazföldi haderőnemének főnöke, parancsnokhelyettes köszönt el. Beszédében rámutatott arra, hogy hazánk elkötelezett támogatója a nyugat-balkáni országok euro-atlanti integrációjának, valamint az ehhez szükséges stabilitás megteremtésének. Ezt az elkötelezettséget az is jelzi, hogy külszolgálatot végző katonáink jelentős része a NATO és az EU koszovói, illetve bosznia-hercegovinai válságkezelő műveleteiben teljesít szolgálatot.

– A Balkánon a hatalmas erőfeszítéssel és áldozatok árán kikényszerített béke rendkívül törékeny, éppen ezért számunkra nagyon fontosak a térségben zajló stabilizáló műveletek és a szerepvállalás azokban. A honvédelem nemzeti ügy, a világ válságfocainak felszámolása pedig nemzeti érdek – fogalmazott Huszár János.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

KÖSZÖNET AFGANISZTÁNBÓL

Nemrég hazánkban folytatott tárgyalásokat Munszi Abdul Madzsíd, Baghlan tartomány kormányzója, illetve Raszúl Mohszene, Baghlan tartományi tanácsának (sura) elnöke. A két afganisztáni vezetőt fogadta Hende Csaba honvédelmi miniszter is. A tárcsa első embere mellett ezen a találkozón – magyar részről – részt vett Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese, valamint Siklósi Péter, a Honvédelmi Minisztérium védelempolitikáért és védelmi tervezésért felelős helyettes államtitkára. A felek áttekintették a baghlani magyar szerepvállalást. Munszi Abdul Madzsíd köszönetet mondott a magyar kormánynak, a honvédségnek és a társadalomnak az eddig nyújtott segítségért. Elhangzott: Baghlanban úgy gondolnak a helyiek a magyar katonákra, mint a közeli szeretteikre; támogatják és tisztelik őket.

kormany.hu; fotó: Kovács Tamás (MTI)

KIKÉPZÉS A ROBBANTÓKERTBEN

Magyar Honvédség-szintű robbantás-foglalkozásvezetői felkészítést tartottak a közelmúltban Hódmezővásárhelyen. A kéthetes tanfolyam célja az volt, hogy az MH Összhaderőnemi Parancsnokság alárendeltségébe tartozó katonai szervezeteknél legyenek olyan kiképzők, akik az alakulatuknál robbantási foglalkozásokat vezethetnek, illetve vezényelhetővé válhatnak az úgynevezett kézigránát-megsemmisítő járőrbe. Erre a szakmai felkészítésre évente két alkalommal kerül sor. A vizsgát sikeresen abszolválók a jövőben önállóan hajthatnak végre különféle robbantási feladatokat. Az ehhez szükséges engedélyt ugyanakkor évente meg kell újítani.

Búz Csaba főtörzsőrmester

ÚJ KORSZAK KEZDŐDÖTT SZENTENDRÉN

Újabb mérföldkőhöz érkezett Szentendre sok évtizedes katonatörténete, hiszen mostantól az MH Központi Kiképzőbázis és az MH Kinizsi Pál Tiszteletteljes Szakképző Iskola egységes, új katonai szervezetként, Magyar Honvédség Altiszti Akadémia néven folytatja a katonák alap- és átképzését, illetve az altisztjelöltek iskolarendszerű képzését. A jövő kihívásairól szólva Mikusi Zsolt ezredes, az MH Altiszti Akadémia megbízott parancsnoka elmondta: az új szervezet megalakulása magában foglalja az újrákezést, a megújulást is. Most a rendelkezésre álló erőforrásokkal takarékosan, de annál nagyobb hatásokkal gazdálkodva, új korszakot kell nyitni a Magyar Honvédség kiképzésének történetében úgy, hogy tovább erősödjön a magyar katonák jó hírneve szerte a világban.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Galovits Gábor

VILÁGREKORD!

Mári János alezredes, a NATO Flying Training in Canada program keretében, a kanadai légierő Moose Jaw repülőterén szolgáló magyar oktatópilóta – egyben a kint tanuló magyar pilóták parancsnoka – 2011. október huszadikán elsőként érte el a turboprop Raytheon Harvard II kétüléses oktató repülőgépen a 3000 repült órát. A képen fiával a Harvard II-es pilótafülkéjében: Gabriel dse-kijén az 1000 órát elismerő, Mári alezredesen pedig a 2000 órát elismerő felvarró látható. A 3000 órás felvarró ünnepélyes átadására hamarosan sor kerül. Gratulálunk!

BALESETET SZIMULÁLTAK

Szimulációs gyakorlatot tartottak az MH Pápa Bázisrepülőterén, melynek célja az volt, hogy az alakulat objektumaiban esetlegesen bekövetkező balesetek, katasztrófák elhárítására felkészítsék a szakszolgálatokat. A gyakorlat forgatókönyve szerint a repülőtér északi üzemanyag-tárolója felrobbant, nagy mennyiségű kerozin ömlött ki és gyulladt meg. A balesetben három katona sérült meg. A repülőtéri tűzoltók két perc alatt a helyszínen voltak, az őket irányító parancsnok, Nagy István főtörzsőrmester felmérte a károkat, értesítette az egészségügyi központot, majd jelentette az eseményt a hadműveleti központnak, további külső erők bevonását kérve tőlük a tűz megfékezéséhez. Eközben megérkeztek a mentők is: az egészségügyi szolgálat, Bártfai Beáta hadnagy irányításával, szakszerűen ellátta, majd elszállította a sérülteket. Vicai Zoltán alezredes, a bázis törzsfőnöke elégedett volt a látottakkal: gyors és határozott irányítás mellett a beosztott állomány összehangolt munkával, sikeresen hajtották végre a gyakorlatot.

Soproniné Szabó Éva zászlós

ÜNNEP A JAVÍTÓÜZEMBEN

A közelmúltban ünnepelte fennállásának 61. évfordulóját a kecskeméti MH Légijármű-javító Üzem. A négyes számú hangárban tartott eseményen az előjárók mellett ott voltak a katonai szervezet egykori vezetői, munkatársai is. Bozóki János mérnök ezredes, parancsnok mondott ünnepi beszédet, melyben rámutatott, hogy az üzem ma már nemcsak a légierőnek, hanem – egyre szélesebb körben – a szárazföldi haderőnemenek is nyújt támogatást. Runyai László mérnök ezredes, az MH ÖHP Repülő Mérnök Műszaki Főnökségének főnöke pedig elmondta: „Önök a feladataikat feyelemmel, szakmai elhivatottsággal, nagy precizitással végezték és végzik. Nem is tehetnek másként, hiszen munkájuk minőségén katonatársaik biztonsága, élete múlhat. Az elmúlt időben tevékenységükkel példát mutattak, bizonyították felkészültségüket. Eredményesen oldották meg napi feladataikat, ugyanakkor készen álltak új szakmai kihívásoknak is megfelelni.”

Dr. Nyíri Klára főhadnagy

A mikor 2009-ben, Molnár Zsolt alezredessel, a Ludovika Zászlóalj akkor újonnan kinevezett parancsnokával először beszélgettem arról, hogy a különleges műveleti zászlóalj több hadműveleti területet megjáró parancsnokhelyetteseként miért vállalta el ezt a „békés” beosztást, nem sokat gondolkodott a válaszon.

– Úgy érzem, hogy ennyi év szolgálat után sikerült olyan tapasztalatokra szert tennem, amelyeket a jövő tiszt-nemzedékének képzésében is használni tudok. Ráadásul a katonai vezetés ebben az időszakban döntött úgy, hogy megreformálja a tisztképzést, ugyanis a sorozatos oktatási és haderőreformok következményeként kialakult helyzet – az egyetem tisztí hallgatói inkább voltak „egyetemi polgárok”, mint katonák – valóban változtatásért kiáltott.

A parancsnok szavaiából aztán az is kiderült, hogy mit jelentett ez a hétköznapi napokban. Az évek során szakmailag nagyon jól felkészült tiszteket képzett

az egyetem, ám a katonai élet mindennapjainak szervezésében, az általános katonai ismeretekben roppant járatosok voltak.

– Jószerével még tisztelgenni is a csapatoknál kellett megtanítani őket – jellemezte akkor a helyzetet az alezredes. Így aztán nagy örömmel vette, hogy a tisztképzés, a Ludovika Zászlóalj életének „megreformálásában” előljáró neki is szerepet szántak.

Amikor a terveiről kérdeztem, elmondta: olyanná kívánja tenni a zászlóaljat, hogy a szakmailag valóban magasan képzett tisztek már szolgálatuk első napjaitól megállhassák a helyüket a katonai élet mindennapjaiban is. Ehhez pedig az kell – tette hozzá – hogy a hallgatók ne csak egyetemisták legyenek „nyolctól né-

GYALOGSÁGI ÉS TŰZÉRLÖVÉSZET, BÉKEFENNTARTÓ KIKÉPZÉS; TESTNEVELÉS ÉS ALAKI FOGLALKOZÁS; CSAPATLÁTOGATÁSOK ÉS GYAKORLATOK: A MAGYAR HONVÉDSÉG LUDOVIKA ZÁSZLÓALJÁNAK HALLGATÓI NEM PANASZKODHATNAK SOK ÜRESJÁRATRA.

KATONÁS HALLGATÓK

Nincs üresjárat

gyig”, hanem hallgatói éveik alatt elsajátítsanak minden fontos katonai alapismeretet is. S hogy mi kell ehhez? Katonai napirend, az egyetemi képzés órái után katonai képzés – akár alakai és parancsnokirózkodási foglalkozások is.

Molnár alezredes e célkitűzések eléréséhez „szabad kezett” kapott, vagyis a honvédség és az egyetem vezetése, az alakulatok parancsnokai mindenben támogatták. Először is nagy – többek között misztériós – tapasztalattal rendelkező tisztekkel, tiszthelyettesekkel töltötték fel a kiképzőállományt, elkészítették a kiképzési terveket, majd a csapatokkal egyeztetve megkezdték az új rendszerű képzést.

Kinevezése után csaknem két esztendővel, már Molnár Zsolt ezredest kérdeztem arról, hogy nem bánta-e meg akkori döntését, s mivé fejlődött a „projekt”? (Bár egy újabb csillag birtokában

bőző alakulataival közösen gyakoroltak. November elején például az MH Bakony Harckiképző Központ tatar-szentgyörgyi löterén mintegy kétszáz tisztjelölt gyakorolt a végrehajtó alegy-

akár költői is lehetne a kérdés.) Egyáltalán nem bánt meg semmit – mondja –, és sorolja érveit. Amit a hadsereg és az egyetem vezetése, az alakulatok parancsnokai annak idején megígértek, azt száz százalékgig be is tartották: mindenkitől, minden támogatást megkapott a zászlóalj. Sikerült kialakítaniuk az egyetemen, a zászlóaljban a szakmai és az általános katonai kiképzés egészséges arányát, s az alakulatokkal kialakított jó kapcsolatok alapján a leendő tisztek már egyetemi éveik alatt is megfelelő szintű katonai képzésben részesülnek.

Példaként csak az elmúlt másfél hónap történéseit, kiképzési eseményeit idézi fel. Amellett, hogy a zászlóalj mindennapi életében is jelen van a „katonásság”, hallgatóik a honvédség külön-

ségekből ideiglenesen kialakított kiképzőzászlóaljban. Itt például lögyakorlatokat, kézigránát-dobó gyakorlatokat, valamint célfelderítést hajtottak végre, a valóságot megközelítő körülmények közepette. Kihasználva a lehetőségét, az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj is kitelepült a gyakorlatra: technikai bemutatóval és előadásokkal mutatták be a „különlegesek” feladatrendszerét, nem titkolt toborzási céllal is. (Nem is eredménytelenül, tanúsíthatja a sorok frója, hiszen az elmúlt években a Ludovika Zászlóalj nem egy hallgatójával találkozott a különleges műveleti kiválasztó, vagy éppen a rohamlövész-tanfolyamokon, ahol a „ludovikások” mind-egyike teljesítette a követelményeket.)

Molnár ezredes szerint – a hadsereg más alakulataihoz hasonlóan – ugyanilyen jó az együttműködés az MH Bé-

ketámogató Kiképző Központtal is, akikkel szintén a közelmúltban hajtottak végre közös kiképzést. Az egyetem tíz harmadik évfolyamos hallgatója – az egyetemi elméleti képzést követően – az ENSZ-akkreditációval rendelkező kiképző központban a valóságot a leginkább megközelítő módon, a gyakorlatban is ténykedhetett. Többek között megtanulhatták (gyakorolhatták) az angol nyelvű rádió-híradást, az ellenőrző-áteresztő és megfigyelőpontok működ-

tesét, a járóőrzést, az átvizsgálást. A valóságot leginkább megközelítő körülmény pedig azt jelentette, hogy a felkészítésbe bevonták Jászladány, Besenyszög és Újszász polgármesteri hivatalait is, ahol aljásztó tisztek bevonásával gyakorolhatták a hadművelési terület településeinek előjáróival folytatott angol nyelvű tárgyalásokat. A tisztjelöltek ezen a gyakorlaton részt vettek aknamező-ellenőrzésen, és felkészítést kaptak az improvizált robbanótestek fel-

ismeréséről, illetve a Szolnoki Repülőmúzeumban a repülőgépek átvizsgálásáról is.

Vagyis – foglalta össze Molnár ezredes –, a közel két esztendeje kialakított rendszer jól működik, a leendő tisztek valóban elsőrangú felkészítést kapnak. Mivel pedig a foglalkozások, kiképzések vezetőinek – a Ludovika Zászlóaljnál és a csapatoknál egyaránt – csaknem mindegyike többszörös missziós tapasztalattal rendelkezik (Irak, Balkán, Afganisztán), így a hallgatók valóban „naprakész”, akár az elmúlt hét hadművelési területen lezajlott eseményeit is feldolgozó kiképzésben részesülnek.

A kép természetesen nem lenne teljes, ha csupán a parancsokkal beszélgettem volna. Az elmúlt hónapok során a különböző gyakorlati területeken nagyon sok hallgatót is megkérdeztem: ők hogyan látják ezt az új rendszerű képzést? Legnagyobb meglepetésemre legtöbbszörük egyáltalán nem bánta, hogy „katonásodott” a képzés, sőt. A legutóbbi rohamlövész- vagy különleges művelési kiválasztási tanfolyamon részt vevő hallgatók mindegyike azt mondta, hogy igen, erre van szükség. Márpedig nekik illik hinni, hiszen e tanfolyamokon a lemorzsolódás több mint tíz százalékos, de a végzők között a „ludvikások” mindig az első – vagy a megmaradt – pár katona között vannak.

TÁBORI POSTA

KORMÁNYZATI SZINTRE EMELKEDIK A HONVÉDTISZTKÉPZÉS – MEGALAKUL A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

A NEMZETI KÖZIGAZGATÁSI EGYETEM 2012. JANUÁR 1-JÉTŐL A ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM (ZMNE), A RENDŐRTISZTI FŐISKOLA (RTF) ÉS A BUDAPESTI CORVINUS EGYETEMBŐL KIVÁLÓ KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNYI KAR INTEGRÁCIÓJÁVAL – AZ ÉRINTETT INTÉZMÉNYEK ÁLTALÁNOS JOGUTÓDJAKÉNT – A FELSŐFOKÚ KÖZSZOLGÁLATI SZAKEMBERKÉPZÉS BÁZISINTÉZMÉNYEKÉNT JÖN LÉTRE. E HAVI ÖSSZEÁLLÍTÁSUNKBAN AZ EGYETEMMEL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEKRE KERESSÜK A VÁLASZT.

A MAGYARY-PROGRAM

A 2010 tavaszán hivatalba lépett kormány programjának egyik fő célkitűzése a közszolgalat megújítása volt. A közigazgatás-fejlesztés irányait és teendőit a 2011 júniusában bemutatott Magyary Zoltán-program fogalmazta meg. A közigazgatás-tudomány nemzetközi szinten is ismert hazai képviselőjéről elnevezett program a közigazgatás megújítását négy területre kiterjedően irányozza elő:

- a feladatrendszer megújítása (a feladatok számbavétele, a feladatellátás szintjének meghatározása);
- a hatékony szervezeti működés megteremtése (a hatékonyan működő szervezetrendszer és a közigazgatási szervek belső működésének megújítása);
- a tisztviselői kar megújítása (magas szintű szakmai ismeretekkel rendelkező személyi állomány, új életút-modell);
- az eljárások felülvizsgálata (közérthetőség, egyszerűség, adminisztratív terhek csökkentése).

köztisztviselői alap- és szakvizsgarendszernek, amely szintekben lesz a katonai és rendvédelmi előmenetel vizsgarendszerével. A vizsgarendszer és az életpályák közötti összehangolás kapcsán elfogadták a közszolgálati életpályák összehangolásáról szóló 1207/2011. (VI. 28.) kormányhatározatot (a továbbiakban: korm. határozat), melyben a kormány döntött a stabil közjogi alapokon álló közszolgálati (közigazgatási, rendészeti és honvédelmi) életpályák közös elvek és értékek alapján történő fejlesztéséről annak érdekében, hogy az összehangolt életpályák rendszerében a közszféra foglalkoztatási jogviszonyai között megvalósítható legyen az átjárhatóság a megszerzett közös tudás megőrzésével.

A kormány a határozatban arról is döntött, hogy az életpályák összehangolása mellett el kell készíteni az említett három jogállási törvény hatálya alá tartozó foglalkoztatottak életpályamodelljét tartalmazó ágazati, személyzeti stratégiákat, amelyek egységes egészet alkotva képezik a kormányzati személyzeti stratégiát. A kormányzati szintű stratégia elkészítésének célja, hogy elősegítse a hatékony állami feladat-végrehajtás humánfeltételeinek megteremtését. A hosszú távú és kiszámítható életpályák felvázolása stabilizálja a közigazgatás, a rendészet és a honvédelem személyi állományát, egyúttal vonzóvá teheti a hivatásokat. A minőségi munkavégzés feltételrendszerének javításával hozzájárul gazdasági versenyképességünk növeléséhez, és szabályozási alapot biztosít a vonatkozó jogállási törvények kodifikációs munkálataihoz. A Honvédelmi Minisztérium szakemberei már elkészítették azt a humánstratégiai koncepciót, amely részletes pályaképet ad a katonák számára. Összehangolt rendszert alkot a kormányzati személyzeti stratégia sarkalatos pontjaival.

Összegzőként megállapítható tehát, hogy az NKE létrehozásával megvalósul a közigazgatási, rendészeti és honvédelmi alképzések integrációja, újból kötelezővé válik a közigazgatási alapvizsga, végbemegegy a szakvizsgarendszerek harmonizálása, a vizsgák közötti átjárhatóság megteremtése, a képzési és továbbképzési kapacitások jobb kihasználása, a költségkímélő tananyagfejlesztés, az integrált közös szakmai és oktatói tudásb-

zis, az átjárhatóságot biztosító egységes képzési programkínálat és az összehangolt továbbképzési intézményrendszer.

Az egyetem egyedülálló lesz továbbá abban a vonatkozásban is, hogy képzéseinek zöme előre ismert, megtervezett munkakörök betöltése érdekében történik. Így a végzősök elhelyezkedése biztosított lesz. Ebből következik, hogy csak annyi hallgatót vesznek fel, amennyire a köznevelésnek szüksége van. A létszámot a továbbképzések és a mesterképzések esetében is a szükségletek függvényében határozzák meg.

A tiszti életpályát illetően a Hjt. 2012. január 1-jén hatályba lépő módosításai teremtik meg azokat a szabályozási kereteket, amelyek alapján a jogviszonyok közötti átjárhatóság biztosítható. 2013. január 1-jén életbe lép az új Hjt, amely már egy új képzés és humánrendszer alapja lesz. A tárca meghatározza az egyes munkakörökkel tartozó követelményeket. A képzettség, végzettségi elvárások a közszolgálati életpályákkal összhangban lesznek megállapítva, átfogó munkakörelemzés, valamint -értékelés végrehajtását követően.

A magyar tisztképzés szemponyjából új időszak kezdődik, a jövőben a szakok és szakirányok által lefedett elméleti és gyakorlati ismeretek csak az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon folyó képzés keretei között lesznek elsajátíthatók. A tisztképzés tárcaszintű kormányzati szintre emelkedik, amely a diplomájuk súlyában is mérhető lesz majd.

A 2012. január 1-jétől a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektorának kinevezett **prof. dr. Patyi András** egyetemi tanár, 1969-ben született. 1987-ben a gyulai Erkel Ferenc Gimnáziumban érettségizett, majd egy év sorkatonai szolgálat után egyetemi tanulmányait a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán folytatta 1988 és 1993 között.

Posztgraduális tanulmányait 1993-ban az Amszterdami Egyetem Jogtudományi Karán, 1994 nyarán a Belfasti Queen's Egyetem Jogtudományi Karán végezte, majd 1996-ban az Egyesült Államok szövetségi és tagállami közigazgatásának egyes kisebbségvédelmi intézményeit vizsgálta.

Jogi szakvizsga-bizonyítványát 1996-ban szerezte meg, majd a Pécsi Tudományegyetemen, 2002-ben érte el a PhD doktori fokozatot. 2007 nyarán a heidelbergi Max-Planck-Institut für ausländisches Recht und Völkerrecht ösztöndíjasa. 2010-ben elvégezte az Oxfordi Egyetem Európai és Összehasonlító Jogi Intézete Versenyjogi és Versenypolitikai Központjának szakkurzusát, az európai versenyjog témakörében. 2011. február 18-án a győri Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karán habilitált.

2009. augusztus 1-jétől a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának határozatlan időre kinevezett, a Közigazgatási Kollégiumba beosztott bírójává, 2011. november 1-jétől a minisztériumba berendelt bírójává.

JCET – 2011

ELISMERT KÜLÖNLEGESEK

TÁRGYALÁSI TECHNIKÁK ELSAJÁTÍTÁSA, EGYÜTTMŰKÖDÉS A HELYI BIZTONSÁGI ERŐKKEL; MŰVELETERVEZÉS ÉS KIEMELT CÉLSZEMÉLY ELFOGÁSA. AZ ELMŰLT HETEKBEK MEGYAR ÉS AMERIKAI KÜLÖNLEGES MŰVELETI KATONÁK MAGYARORSZÁGON GYAKOROLTÁK ELJÖVENDŐ FELADATAIKAT.

November hetedik és december elseje között zajlott Szolnokon és a Magyar Honvédség gyakorlóterein a JCET (Joint Combined Exchange Training) 2011 magyar-amerikai közös kiképzés. A gyakorlaton két magyar és egy amerikai különleges műveleti csoport vesz részt – tájékoztatta magazinunkat a gyakorlás helyszínén Sándor Tamás ezredes, az MH Bercsenyi László Különleges Műveleti Zászlóalj parancsnoka. Az amerikai csoport és a törzstisztek az Egyesült Államok haderejének 1/10. – a németországi Stuttgartban állomásozó – különleges erők zászlóaljától érkeztek a Tisza-parti városba. Velük együtt részt vett a gyakorlaton az amerikai 12. CAB (Combat Aviation Brigade) négy UH-60 Black Hawk helikoptere (amelyek közül az egyik kutató-mentő – MEDEVAC – változat volt), valamint az MH 86. Szolnok Helikopterbázis egy Mi-17-es helikoptere is.

– Műtán a magyar és az amerikai különleges műveleti csoportok már évek óta együtt szolgálnak az afganisztáni hadszíntéren, kézenfekvő, hogy leendő feladataikra is együtt készüljenek fel –

indokolta Sándor ezredes a közös kiképzés szükségességét.

A felkészülés során, a valóságot legjobban megközelítő körülmények között, egy fiktív ország konfliktushely-

Michael Repass
vezérőrnagy

zetének kezelését, abban a különleges erők szerepét, feladatait gyakorolták a két nemzet katonái. A kiképzés során a különleges műveletek csaknem teljes spektrumát átölelték a beállított helyzetek, feladatok, amelyeket közösen kellett megoldaniuk a magyar és az amerikai katonáknak. Így gyakorolhatták a helyi vezetőkkel folytatott tárgyalások technikáit, az együttműködést a légi erővel és a tűzserézzekkel, de feladatok volt kiemelt célszemély elfogása is éjszaka, éleslövészettel egybekötve.

A roppant intenzív kiképzés mellett azonban más, „kellemesebb” eseményekre is sor került a gyakorlás heteiben. Miután a különleges erők katonái – legyenek bármely nemzet fiai is – egy nagy családot alkotnak a világban, ezért november negyedikén a Bercsényi-lászló alj katonái egy hálaadónapi, „családi” pulykás vacsorán látták vendégül amerikai társaikat. Miután a magyar különleges meghívását hozzájártozóival együtt elfogadta Curtis M. Milam ezredes, az Egyesült Államok Védelmi Együttműködési Irodájának vezetője és két munkatársa, Jose R. Silva őrnagy, valamint Nathan R. Smith is, valóban egy igazi családi hálaadó estet (Thanksgiving) tölthettek el magyar társaikkal. Mivel a helyszínt és a pulykavacsorát a gyakorlás „házigazdája” szerepét betöltő MH 86. Szolnok Helikopterbázis biztosította, így Koller József, Kiss Róbert és Nagy János ezredesek személyében a helikopterek is képviseltették magukat amerikai társaik egyik legnagyobb ünnepén.

Ünnepésre a közös gyakorlás során később is sor került, igaz, ez az ünnep már igazán katonás volt. November 29-én ugyanis kitüntetésekben, elismerésekben részesültek az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj afganisztáni hadszíntéren – tűzharcban – kiemelkedő

helytállást tanúsító katonái. Az ünnepségen részt vett Michael Repass vezérőrnagy, az Amerikai Egyesült Államok Európai Különleges Műveleti Parancsnokságának parancsnoka, valamint Isaac Peltier alezredes, az Amerikai Egyesült Államok 1/10. különleges erők zászlóaljának pa-

A kiemelkedő helytállást tanúsító katonák a kardokkal ékesített Szolgálati Érdemjél bronz fokozata kitüntetést kapták

rancsnoka is. A Bercsényi-zászlóalj különleges műveleti csoport nyolcadik váltása katonáinak a honvédelmi miniszter nevében dr. Benkő Tibor vezérőrnagy, a Honvéd Vezérkar főnöke, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka nevé-

ben pedig Domján László vezérőrnagy adta át a kitüntetések és elismerések. Az amerikai fél részéről Repass vezérőrnagy és Peltier alezredes köszönte meg a magyar katonák helytállását.

A két katonai szervezet közötti szoros együttműködés, a

Az amerikai különleges erők európai parancsnokának, és a magyar katonákkal együtt harcoló 1/10-es zászlóalj parancsnokának emlékérmé

hadszíntéren végrehajtott közös feladatok elismeréseként pedig az 1/10. különleges erők zászlóaljparancsnoka zászlószalagot adományozott az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj számára.

A kitüntetési ünnepség után magazinnak adott interjújában Repass vezérőrnagy kiemelte: büszke arra, hogy részt vehetett az ünnepségen, és személyesen ismerhette el a magyar katonák teljesítményét. Mint elmondta, az afganisztáni hadszíntéren egy amerikai és egy magyar különleges műveleti csoport az afgán biztonsági erőkkel közösen vett részt egy műveletben, melynek során az amerikai csoportot mintegy harmincfős tálib támadás érte: egy katonájuk azonnal életét veszítette, többen pedig megsebesültek.

Eszelve a támadást, a magyar csoport azonnal amerikai társaik segítségére sietett, visszaverték a tálibokat, megkezdtek a sebesültek ellátását és a légi MEDEVAC – egészségügyi kiürítés – kérését. Többek között a magyar katonák gyors reakciójának, szakszerű beavatkozásának volt köszönhető, hogy az amerikai csoport nem szenvedett nagyobb veszteséget – mondta az amerikai különleges erők európai parancsnoka, majd hozzátette: az is a magyaroknak köszönhető, hogy a támadók nem tudták elhurcolni az elesett amerikai katonát holttestét.

A tábornok szólt arról is, hogy évről évre jelentős fejlődést tapasztalt a magyar különleges műveleti katonák felkészültségében, kiképzésük színvonalában, s ennek is köszönhető, hogy ma már professzionális szinten látják el feladataikat. Ami pedig a JCET 2011 gyakorlást illeti – Repass vezérőrnagy megtekintette a kiképzés több mozzanatát is –, nem egyszeri alkalomról van szó, hiszen évente kétszer szerveznek ilyen közös kiképzést. Az pedig, hogy az amerikai katonákat most először elkísérték a 12. CAB helikopterei is, annak köszönhető, hogy ugyanilyen UH-60-asokat használnak a magyar és az amerikai különleges erők az afganisztáni hadszíntéren is.

Helikopterek és repülőgépek főnöke

AZ AJTÓ MELLETTI NÉVTÁBLÁN CSAK ANNYI ÁLL: A LÉGIERŐ HADERŐNEM FŐNÖKE (PARANCSNOKHELYETTES). A BEOSZTÁS MELLETT NEVET NEM LÁTNI. BELÉPVE AZ ELŐTÉRBE, A FOGASON LÓGÓ REPÜLŐ-DZSEKIN VISZONT EZT OLVASHATJUK: SÁFÁR „SAFI” ALBERT DANDÁR-TÁBORNOK.

ŐRSÉGVÁLTÁS

Gondolhatnánk, hogy mindez pusztán a véletlen műve, hiszen a beosztás november elején történt átadás-átvétele után nyilván kisebb dolga is nagyobb egy haderőnemi főnöknek, minthogy névjegyekkel törődjön. De Sáfár Albert hangsúlyozza: ez teljesen tudatos, ugyanis az ő felfogása szerint a neveknek nincs jelentőségük.

talán a repüléshez? Ilyenkor általában a szokásos sztereotípiák következnek: már gyerekkorától kezdve pilóta szeretett volna lenni, mindig is csodálta a repülőgépeket, kedvenc foglalatosságaként repülőgép-maketteket épít.

gyobb sajnálatára – döntenie kellett: vitorlázó gépen vagy motoros gépen folytatja tovább a repülést, mert egy fenékel nemcsak két lovat, de két repülőgéptípust sem lehet egyszerre megülni. Ő a

Csak a beosztás a lényeges, illetve az, hogy aki beöltözi, az értse a dolgát. Meg hát a névtábla amúgy is ott van a papírokkal teli íróasztalán... Ha más beosztásba kerül, egyszerűen csak felkapja a névtáblát és viszi magával. Azt nem tudom, hogy a tábla milyen műltra tekint vissza, de ha esetleg katonai karrierje kezdetétől követi a tábornokot, akkor igencsak sok helyen megfordult már.

A bemutatást illik azzal kezdeni, hogy vajon Sáfár Albertet mi vonzotta egyvál-

tett. Igen kérem, ez esetünkben is pontosan így volt. A légierő új első embere ugyanis a Tapolcai-medence egyik kis falujában, Nemesvitan született, és éppen a falu felett helyezkedett el a sármelléki repülőterez egyik légtere. Nincs mit csodálkoznunk tehát azon, hogy amikor aztán a győri szakközépiskolában az egyik tanár megkérdezte az osztályt: ki szeretne repülni, Sáfár Albert azonnal jelentkezett. Később aztán – legna-

motoros gépek mellett döntött, ami szinte egyet jelentett akkoriban a katonai repüléssel és a vadászgépekkel. A főiskola és a Szovjetunióban lezajlott kiképzés után negyedmagával Pápara került, az első repülőszázadhoz, mégpedig MiG–23-as típusra.

– Pápához kötődik az egyik legérdekesebb sztorim – meséli a dandártábor-

nok. – Még egészen kezdő koromban az egyik gyakorlat keretében az ellenség helikoptereinek idezőjeles megsemmisítése volt a feladat. Sümege felett sikeresen el is fogtunk egy helikoptert; optikai célzókészülékkel kellett rálni. Nagyon megtetszett a dolog, folyamatosan húztam a lógombot és élveztem a helyzetet, hogy én most bizony helikopterre lövök... Aztán egy idő után megszólalt az oktatóm: ideje kiválni, mert a cél már igencsak közel került. Leszállás után előhívták a filmet és az ezred légilövész-szolgálatának főnöke majdnem lehárta a fejemet. Jogosan, hiszen közelebb kerültem a helikopterhez, mint az megengedett – idézte fel 1600 repült órájának egyikét Sáfár Albert.

Aztán az évek során – ahogy fogalmazott – a repülőgépet felváltotta az íróasztal, és miután 1999-ben rövid ideig a pápai ezred parancsnokhelyettese volt, 2002-ben már az akkori MH Légierő-parancsnokságon folytatta pályafutását, mint hadművelleti tiszt. 2005-ben, az amerikai légierő akadémiájának elvégzése után pedig a régi LEP megbízott hadművelleti főnöke lett. Aztán a szervezeti változások közepette megalakult az MH Összhaderőnemi Parancsnokság, ahol főreferensként, majd a légierő hadművelleti és kiképzési főnökéként tevékenykedett. A fentiek után ki hinné róla, hogy egy ízben egyszerű parasztembernek nézte egy szovjet pilóta? Pedig így történt. Még Pápan szolgált, amikor szüret idején, egy október tizenharmadikán napon, szülőfalujának kö-

zelében lezuhant egy MiG–23-as repülőgép.

– Éppen a szüretelésnél segítettem, amikor a szomszéd szólt: a 71-es út melletti szűk völgyben lezuhant egy gép. Minden égett, de a kabintető lerepült és láttam, hogy már nincs benne ember. Az úton álló rendőről megkérdeztem, hogy mi történt a pilótával? Azt felelte: az egyik meg-

A pápai repülőtér bezárásakor készült emléklapon szerepel Sáfár Albert aláírása is, hiszen tagja volt a búcsúrepülést végrehajtó köteléknek.

halt, a másik meg ott ül a Zsiguliban... Hiába mondtam neki, hogy amit lezuhanni látott, az a katapultülés volt éjtörnyővel, ő váltig állította: ketten ültek a gépben. Odamentem a pilótához. Fiatal szovjet srác volt, teljesen a katapultálás és a történet hatása alatt állt. Elővettem hát a mentőkészletét, összeraktam a rádióját, bekapcsoltam az irányadót, ki-terítettem az

katonai idejét leszolgálja mindenki, aztán kész. Az őrnagy fejcsóválva mondta, hogy ő ezt ugyan nem hiszi el. Mert hogy volt egy katapultált pilótája,

akihez egyszer csak odament egy magyar paraszt és a repülő kiképzésen tanultaknak megfelelően szakszerűen ellátta őt – nevet Sáfár Albert.

Na igen, a szovjet pilóta tévedése érthető, hiszen akkor sem volt a civil ruháján kitzúve semmiféle névjegy... De azért értette a dolgát.

MOZIFILMEK ÉS HÁBORÚK HŐSE, EGY TÍPUS A HELIKOPTERES REPÜLÉS KORAI IDŐSZAKÁBÓL, AMELYNEK MODERNIZÁLT VÁLTOZATAI 2013-BAN ÉRKEZHETNEK „TOVÁBBSZOLGÁLATRA” A MAGYAR HONVÉDSÉGHEZ.

Az UH-1 család

AZ ELPUSZTÍTHATATL AN

Jellegzetes, mély „tump-tump” rotorhangja ma is gyakran hallható a világ szinte minden pontján. Pedig a tervezők nem is gondolták 1952-ben, hogy „gyermekük” ilyen hosszú, máig tartó karriert fut majd be. A típus ugyanis eredetileg sokkal szerényebb gyártási számmal indult. Jött viszont a vietnami háború, amelynek során kiderült: a kicsiny helikopter egészen elképesztő képességekkel bír a harcmezőn.

MENTŐHELIKOPTERNEK INDULT

Az amerikai hadsereg – okulva a helikopterek addigi üzemeltetéséből – egy új sebesültszállító, kiképző és könnyű szállítóhelikopter-típust keresett. Az akkor hadrendben álló típusok ugyanis a

túl nagy méret mellett is kis teherbírásúak voltak, ráadásul a hajtóművek ereje is kevésnek bizonyult, s a karbantartásra is több idő ment el, mint amit a hadsereg szeretett volna. A merevszárnyú repülőgépek világában, az 1950-es években megszokottá vált a gázturbinák alkalmazása. Helikopterben azonban jóval ritkább volt az ilyen hajtómű, ugyanakkor a felállított követelményeknek a hagyományos dugattyús motorokkal már nem lehetett eleget tenni.

Az 1952-es első tenderkiírást 1953 novemberében finomították. A már végleges pályázatra húsz gyártó jelentkezett. Érthető volt a tülekedés: a nyertes elsőként rendszeresíthetett nagyobb számban gázturbinás szállítóhelikoptert az amerikai hadseregben. Ez pedig ko-

moly versenyelőnyt (és persze tapasztalatgyűjtési lehetőséget) jelenthet a győztes számára. Ma már tudjuk, tényleg így volt.

A húsz pályázóból a hajrába a Bell Helicopter Model 204-es prototípusa, illetve a Kaman Aircraft már hadrendbe állt HH-43 Huskie dugattyúmotoros helikopterének gázturbinás hajtóművel átépített változata került. 1955. február 23-án pedig kiderült: a nyertes a Bell Helicopter, amely három Model 204-est építhetett meg kísérleti és tesztelési célokra, XH-40 típusjelzéssel.

NÉVKAVALKÁD

A helikopter klasszikus felépítésű, egy főrotorral és egy farokrotorral. A gép a

Az UH-1Y sokkal többre képes elődeinél

UH-1C, talpig fegyverben

Az újjászülött iraki légierő UH-1H Huey-ja

Az „Apokalipszis most” egyik főszereplője is az UH-1-es volt

terepen végrehajtott leszállásokat sokkal jobban bírta, igénytelen, robusztus csúszótalpakat kapott a kerek futóművek helyett. A lényeg azonban a tőrzsének tetején lakozott: a 700 lóerős tengelyteljesítményű, még szintén csak prototípusként működő Lycoming YT53-L-1 gázturbinás hajtómű. Az igen ígéretes tervek alapján a gépből – még az első felszállás előtt – YH-40 jelzéssel hat előszorozati példányt is megrendelt a hadsereg.

Az XH-40 legelső példánya 1956. október 20-án szállt fel a texasi Fort Worth repülőterén, a fiukében Floyd Carlsonnal, a cég vezető tesztpilótájával. A kezdeti berepülési feladatok rendben zajlottak, így a programhoz 1957-ben két újabb XH-40-es csatlakozhatott. A teszt-

repülések után, a tapasztalatokat figyelembe véve a Bell újabb 100 sorozatgyártású gépre kapott megrendelést 1960 márciusában. A gép a HU-1A típusjelzést és az Iroquois nevet kapta. Innen ered a mai napig élő, a hivataloshoz képest sokkal elterjedtebb Huey becenév is: a HU-1A kiejtését torzították el egy kicsinyt. Igaz, a hivatalos név is hamar megváltozott. 1962. szeptember elsejétől az amerikai fegyveres erőkben egységesítették a típusjelzéseket, így lett a helikopter Bell UH-1 – a Huey becenév persze megmaradt.

AZÉRT VOLTAK ZÖKKENŐK

Bár a helikopter teljesítményéről a hadsereg szakértői és a pilóták is ódákat

zengetek, a hajtómű továbbfejlesztésének kérdése hamar napirendre került. A prototípusok 700 lóereje bizonyos helyzetekben és feladatokhoz kevésnek bizonyult: a sorozatgyártott UH-1A gépekbe így már a 770 lóerős T53-L-1A hajtómű került. A Bell által kialakított és a hadseregnek felajánlott, hosszabb törzsű, így nagyobb befogadóképességű (hét felfegyverzett katona vagy négy hordágy és egy ápoló) UH-1B már 960 lóerős Lycoming T53-L-5-össel készült. Az UH-1B-k tesztelése 1960 novemberében kezdődött meg, a sorozatgyártott gépek pedig 1961 márciusától kerültek az alakulatokhoz. Megjegyzendő, hogy ezek voltak később az első támadó fegyverzetet is hordozó harci helikopterek.

Talán egy leendő magyar UH-1N Twin Huey?

A lóerőből sosem elég: az UH-1C – a tovább finomított aerodinamikai kialakítás mellett – már 1100 lóerős volt, a T53-L-11 hajtóműnek köszönhetően. A helikopter így képessé vált minden, akkor használt vagy fejlesztés alatt álló fedélzeti fegyverrendszer hordozására. A hadsereg később az UH-1B-ket is átépítette ezzel a hajtóművel, okulva a vietnami tapasztalatokból. A pluszlóerőket új, hosszabb főrotorlapátok kapták meg, így nagyobb lett a végsebesség, és javult a manőverezőképesség is. Ehhez új, hosszabb farokrészre is szükség volt, nagyobb méretű vezérsíkokkal. A túlélőképességet javította a megkettőzött hidraulikus vezérlőrendszer és a délkelet-ázsiai viszonyoknak jobban megfelelő szűrő a hajtóművek előtt. Kilencszázötven literes üzemanyagtank, 4309 kilogrammos maximális felszállótömeg: ebből 2120 kilogrammnyi a hasznos terhelés. Az UH-1C-k sorozatgyártása 1966 júniusában kezdődött meg. A sikert jelzi, hogy 766 példányt építettek, s Ausztrália, illetve Norvégia is öt-öt példányt rendelt.

HOSSZABB, JOBB

A Model 205 legfontosabb jellemzője a több katonát befogadó, hosszabb törzs. A 104 centiméteres toldás 12 személyes szállítóképességet jelent, illetve sebültszállítás esetén hat hordályt és egy ápolót. A deszantter ajtó kétablakosak, s könnyen leszerelhetők – a hadszíntéren

kedvelt dolog, ha nem kell az ajtók nyitásával bajlódni a gyors kiszállás közben. A 205-ös modell prototípusa 1961. augusztus 16-án repült először, majd UH-1D néven nagyobb – 14,6 méter hosszú – főrotor-lapátokkal és Lycoming T53-L-11 hajtóművekkel 1963-tól indult meg a sorozatgyártás. Amikor ezt az 1400 lóerős T53-L-13-assal cserélték fel, illetve a sebességmérő Pitot-csőveket a gép orráról a kabin tetéjére helyezték át 1966-ban, megszületett az egyik legnépszerűbb változat, az UH-1H.

A tengerészgyalogság kísérő és szállító feladatokra elsőként az UH-1E változatot állította hadrendbe. A prototípus 1963. október 7-én szállt fel, majd a 192 sorozatgyártású gépet 1964. február 21-től kezdték el átadni. Az első 34 még az UH-1B törzset és az 1100 lóerős Lycoming T53-L-11 hajtóműveket kapta, majd az UH-1C gyártásának megkezdésével a többi UH-1E is a C változat törzsével és az erősebb Lycoming T53-L-13-assal készült el. A korai gyártású gépeket később szintén ezzel a hajtóművel építették át.

A légiérő a General Electric T58 hajtóművekkel felszerelt változatot választotta, amelyek már a HH-3 Jolly Green Giant harci kutató-mentő helikoptereken beváltak. A hajtómű felépítése miatt az erőátviteli rendszert is át kellett alakítani. Az UH-1B törzset alkalmazó változat az UH-1F, illetve kiépítőgépként a TH-1F jelzést kapta, s 1967-től szállították le a gépeket.

KETTESBEN JOBB

Az egy hajtómű egyre kevesebbek bizonyult: ezen a problémán segített az UH-1N Twin Huey. Mint a megnevezésből is kiderül, a Bell Model 212-es erejét két, egyenként 900 lóerős, de összesen 1250 lóerőre szabályozott Pratt&Whitney Canada T400-CP-400 kettős gázturbinarendszer adta, a 205-ös modell törzsére építve. A gép prototípusa 1969 áprilisában szállt fel először, érdekes módon kanadai megrendelésre. A CUH-1N (később CH-135) Twin Huey típus 1971 májusától szállították Kanadának, s a helikopter képességei nagyon sok megrendelőnek keltették fel a figyelmét. Az USA-ét pont nem. Az akkori politikai vezetés a kanadai haj-

Irakban és Afganisztánban is repülnek az UH-1N Twin Huey-k

Az UH-1Y pilótáfülkéje: minden LCD

tóművek miatt állt el a beszerzéstől, mivel Kanada nem támogatta az Egyesült Államok vietnami háborúját, és befogadta a behívóparancs elől menekülő amerikai állampolgárokat. Később változott az álláspont, és végül 294 UH-1N-t rendeltek meg a haditengerészet, a tengerészgyalogság és a légiérő alakulatainak. A megnövelt hajtómű-teljesítménynek és a nagyobb méretű rotorlapátoknak köszönhetően a maximális felszállótömeg 4762 kilogrammra, míg a hasznos terhelhetőség 2038 kilogrammra nőtt. A gép külső függesztéssel 2268 kilogrammnyi terhet emelhet fel. A két hajtóműből egy is képes a levegőben tartani a gépet, még maximális terhelés esetén is.

A helikopter sikerét jelzi, hogy Olasz-

országban az Agusta-Bell licenccserződés alapján gyártotta az AB 212-es típust, szárazföldi és haditengerészeti feladatkörökre egyaránt. Az összes UH-1-es változat közül magasan az UH-1N (és a polgári piacon a Bell 212/412 modell) bizonyult a legkisebnek: szinte minden földrészre eljutott az amerikai vagy az olasz gyártású változatok valamelyike.

A folyamatos fejlesztések miatt azonban az 1990-es évek végére már kezdett nyilvánvalóvá válni: az UH-1N felett eljárt az idő. A helikopterek egyre fejlettebb önvédelmi rendszerekkel, egyre több fegyverrel, páncélzattal repültek, így a hasznos terhelhetőség folyamatosan csökkent. Nem beszélve arról, hogy az UH-1N saját tömegének növekedése miatt a fegyveres kísérő/támadó feladatra is egyre nehezebben felelt meg. Kellemetlen, ha a kísérőgép nem képes tartani a védelmezendő szállítóhelikopterek utazósebességét. Ezért szükség volt az UH-1N továbbfejlesztésére, hiszen az alapkoncepció továbbra is életképesnek, használhatónak bizonyult számos hadszíntéren. A 2001. év utáni hadműveletekben még inkább kiütöközt a típus legnagyobb problémája, az alacsony hajtómű-teljesítmény. Nyaranta a magas hőmérsékletben, „híj” levegőben (például Irakban) tovább csökkent a gép teherbíró képessége: gyakorlatilag csak a személyzet és a fegyverzet tömegét bírta el a gép feltankolva. Márpedig – főleg Irakban – a tengerészgyalogság gépei nagyon sok felderítési, kö-

zeli légi támogatási feladatot is elláttak, ahol szintén komoly korlátokat állított a hajtóművek teljesítménye a harci manőverek és a fegyverterhelés területén. Már csak forrásokot kellett találni, és megszülethetett a Huey-k harmadik generációja, a Venom.

A MÉRGES

Gyakorlatilag szinten teljesen új típusnak tekinthető az UH-1Y Venom. Az UH-1N Twin Huey váltótípusaként és az első elképzelések szerint átépítésként rendszerbe állított, ma is gyártott közepes szállítóhelikopter kinézetre alig változott: legkönnyebben az új, négy kompozitlapátos főrotorról és az orr alatt elhelyezett infravörös/maradékfényerősítéses felderítő kamerarendszer felgömbjéről lehet megismerni. Persze aki bejut a pilótáfülkébe, annak azonnal egyértelművé válik: az UH-1Y már a 21. század követelményeinek megfelelően épült meg. Megépült, mert végül 2005-ben rájöttek: egyszerűbb vadonatúj helikoptereket építeni, mint a már meglévő, változatos műszaki állapotban lévő UH-1N flottá egy részét nagyjavítani és átépíteni.

A gép – az AH-1Z Viper harci helikopterrel együtt – az amerikai tengerészgyalogság állományába került. A két, együtt fejlesztett típus rendszereinek, alkatrészeinek 84 százaléka azonos, ez megkönnyíti az üzemeltetést és a logisztikai ellátás biztosítását is. Az új alkatrészek, mint például a 23 milliméter űrméretű gépgyűrűvédők becsapódását is elviselő, kompozit rotorlapátok, a digitális, színes képernyőkkel ellátott pilótáfülke, a műholdas navigációs rendszerrel összekötött mozgó térkép, a nagyobb maximális sebesség és manőverezőképesség mind-mind a helikopter túlélőképességét növeli.

A hajtóművek az AH-64 Apache-ból érkeztek: a két General Electric T700-GE-401C gázturбина 1546 lóerőt ad le, de korlátozott ideig – 2 és fél percig maximum – 1828 lóerő is kifacsarható belőlük. Ez a négylapátos rotorral együtt már 3020 kilogrammos hasznos terhelést jelent, teljes önvédelmi fegyverzet mellett is. Tíz felfegyverzett katona vagy hat hordály fér el a megnyitott utastérben. Az UH-1Y hatótávolsága közel 50 százalékkal, hasznos terhelhetősége 125 százalékkal nőtt meg az UH-1N-hez képest.

A 32-esekhez méltóan

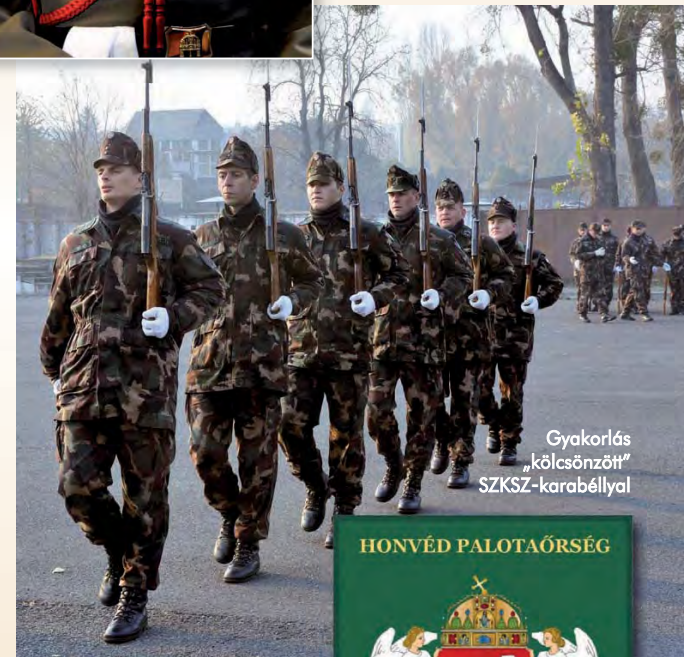
A palotaőri díszelgés új, a sapkarózsa még a régi.

VITÉZSÉGGEL ÉS HŰS

BUDAPEST HELYŐRSÉG PETŐFI SÁNDOR LAKTANYÁJA IMMÁR A TRADÍCIÓK GARNIZONJA. ITT KAP KVÁRTÉLYT AZ MH TÁMOGATÓ DANDÁRJÁNAK RÉSZÉKÉNT A NOVEMBERBEN 32. HADRENDI SZÁMOT KAPOTT NEMZETI HONVÉD DÍSZEGYSÉG, ANNAK IS HÁROM „HARCOLÓ ALEGYSÉGE”, A HONVÉD KORONAŐRSÉG, A HONVÉD PALOTAŐRSÉG ÉS A HONVÉD DÍSZZÁSZLÓALJ. HIVATALOSAN 2012. JANUÁR ELSEJÉTŐL LESZ TELJES A LISTA, ÉS 66 ÉV UTÁN FOLYTATÓDIK EGY SIKERTÖRTÉNET, AMELYBEN A STÁBLISTA – PARDON, AZ ÁLLOMÁNYTÁBLA – EGYIK FŐSZEREPLŐJE ÁDÁM BARNABÁS HONVÉD KORONAŐR EZREDES...

mint bármelyik osztálytársad.” És mint a mesében, úgy is történt...Egerben, az akkori MN 3855-ös alakulathoz, a későbbi 24-es felderítő-zászlóalj elődalkulatahoz tartozott az a tiszthelyettes-képző iskola, ahol négyszeres kiváló hallgatóként kitanultam a felderítő szakma alapjait. Törzsőrmesterré avattak. Ott is maradtam az alakulatnál, önálló felderítőjárőr-parancsnoki végzettségem gyakorlatilag szakaszparancsnoki tudást adott. Katonaéletem egészen addig, amíg az MH Támogató Dandárhoz, illetve a Honvéd Koronaőrséghez nem kerültem, a felderítőszakmához kötődött. Szívesen gondolok vissza arra, hogy a mélységi felderítő, vagy a csapatfelderítő szakmát Egerben és a Kos-

Gyakorlás „kölcsonzótt” SZKSZ-karabélllyal

ÉGGEL!

Az alakulótér betonján a díszelgő fortélyokat gyakorolják a Sándor-palotánál január elsejétől szolgálatba lépő honvéd palotaőrök. Válogatott legények, kiknek toborzója és kiképzésük irányítója az MH Támogató Dandár parancsnokának helyettese, egyben a 32. Nemzeti Honvéd Díszegység, valamint a Honvéd Koronaőrség parancsnoka.

Ádám Barnabás honvéd koronaőr ezredes „történelmi relikviákkal megtelt” szobájában beszélgetünk. Az egr MN 1. számú Katonai Középiskola és Kollégiumban eltöltött évekről, ahonnan egy „átigazolást” követően nyomban a felderítő-pályára vezetett útja.

– Egyszer összefutottam a volt kollégiumi igazgatómmal, aki jól ismert a sportversenyekről is. Beszélgettünk erről-arról, szóba kerültek a terveim is. Mígnem hirtelenjében felvázolt egy új katonai pályát. „Elmész a felderítő tiszt-helyettes-iskolába. Másodévesen leérettségizel. Egy évig tiszthelyettes leszel. Ezután jelentkezel az egyesyes tiszt-tanfolyamra. Hamarabb leszel tiszt,

suth Lajos Katonai Főiskolán is rendkívüli emberektől, igazán szívvel-lélekkel szolgáló-oktató tisztektől, tiszthelyettesektől tanultam. Emberségük, hivatásuk iránti elkötelezettségük ma is példa előttem. Hogy el ne feledek, 162 ugrással zártam eftjörnös pályafutásomat.

A Petöfi laktanya alakulóterének betonja, egy felderítő-pályafutás kezdetének felemlítése közben, ismét kopott valamicskét. Annak rendje és módja szerint, parancsszavakra jöttek-mentek a leendő palotaőrök, zsbibadásig tartották kezeikben a gyakorláshoz a díszzászlóaljtól „kölesönzött” SZKSZ-karabélyt. A majdani szolgálathoz a Magyar Királyi Testőrségnél is rendszerezett 1895M Mannlicher-karabély és szurony, valamint az 1861 M gyalogostisztí szablya dukál, amelyet egykor, a 19. század végi Monarchia osztrák és magyar fertályán egyaránt gyártottak.

A „jövés-menést” megilleti még egy precíz kommentár. A Magyar Honvédségről szóló törvény tavaly év végi módosításával az Országgyűlés a honvédség feladatává tette „egyes kijelölt létesítmények protokolláris jellegű őrzését”. A jogszabály hatályba lépésekor sejtene lehetett, hogy a szóban forgó létesítmény a Köztársasági Elnöki Hivatalnak ott-hont adó Sándor-palota. Az is nyílt titok volt, hogy a „fegyvertárs” Köztársasági Őrezdőtől idén év végéig átvett protokolláris jellegű őrzést 2012. január elsejétől az MH Támogató Dandár 32. Nemzeti Honvéd Díszegység alárendeltségébe tartozó Honvéd Palotaőrseg katonái végzik majd. Az új egység katonáinak első állománygyűlésére még november elején került sor, ahol Kun Szabó István dandártábornok, a MH Támogató Dandár parancsnoka hangsúlyozta, hogy a palotaőri szolgálat „több mint díszelgés”.

– A honvédség legkülönbözőbb alakulataitól rekrutált katonák nagyszámú katonaelődök nyomdokaiba léptek. A Honvéd Palotaőrseg „Vitézséggel és hűséggel!” jelmondata is kifejezi a testőrhagyományok folytatása iránti elhivatott-

Koronaőri eskü, 2011 szeptembere

Lendvadedes, 2010.

ságot. Hogy az a 32. Nemzeti Honvéd Díszegység bármely katonájához illik, a leendő palotaőrök is megismerkedtek „fegyvernemük” történelmi előzményeivel. Azzal például, hogy elődeik a kormányzó hivatalos testőrségévé 1920 augusztusában szervezett Magyar Királyi Testőrség tagjaiként szolgáltak, és ók vol-

tak az egyetlen magyar katonai egység, mely szervezeten, tűzharcban szembeállt a német megszállással. Más körülmények között és más feladatok végrehajtásával bizonyítottak, de az megkérdőjelezhetetlen volt számukra, és ennek így kell lennie ma is, hogy első a szolgálat, a mind magasabb szintű képesség elérésének igénye. Nos, a „legújabb kori” honvéd palotaőrök szolgálati feladataikat fegyverhasználati jog nélkül teljesítik. Nemes szolgálatuk napi teendői közé tartozik a köztársasági elnöki zászló fel- és levonása, a díszőrség a palota főbejáratáinak, a déli és a nyugati kapuknál, az elnök magas szintű vendégeinek érkezésekor az igény szerinti díszőrség, diszkrimináció és díszőrszolgálat az elnöki protokolláris programokon, napi egy díszőrzőjárat a Sándor-palota közelében lévő Szent György téren, és turistacsalogatóként havi egy hétfégi zenés őrségváltás a palota előtt.

A honvéd palotaőrök díszegyenruhaként a jelenleg rendszerben lévő, a jelenlegi, 32. Budapest Díszzászlóalj és a Honvéd Koronaőrseg által használt „Tihany” típusú díszelgő egyenruhát viselik majd, csizmás változatban. Az ékítmények közé tartoznak a köztársasági kiscimert ábrázoló arany-, illetve ezüstszínű gombok, a címert ábrázoló állományjelző; a paroli meg a díszlőpedig palackzöld lesz.

Mannlicher-karabély

– A honvéd koronaőrök, a január elsejétől szolgálatba lépő palotaőrök, illetve a 32. Budapest Díszzászlóaljnak a 32. Nemzeti Honvéd Díszegységbe történő integrálásával januártól létrejövő Honvéd Díszzászlóalj katonáinak egyenruhája, fegyverzete összességében is a nemzeti jelleg, a magyar katonatradíciók egységessé megjelenítését szolgálja. A tradíciók mérhetetlenül fontosak számunkra, ennek bizonyítéka, hogy díszegységünk a dandár vezetésének teljes támogatásával vette át a 32. Budapest Díszzászlóaljtól a 32-es hadrendi számot, vagyis az egykori 32. Mária Terézia gyalogezred, Budapest egykori háziezredének hadrendi számát, mely őrisí megítéssel és felelősséggel. Alakulatunk, az MH Támogató Dandár, illetve annak részeként, tehát a 32. Nemzeti Honvéd Díszegység a honvédség állami protokollfeladatainak teljes egészét végzi. Az Országgházban fegyverrel és protokollárisan őrizzük a Szent Koronát és a koronázási jelvényeket, protokolláris díszőrséget adunk majd a

köztársasági elnöki palotánál, illetve az elnök protokolláris megjelenéseinek alkalmával, a díszzászlóalj továbbra is teljesíti a szokásos díszelgési feladatait, a Budapesti Helyőrségi Zenekar, a helyőrség-támogató parancsnokság logisztikai, rendezvényszervező és más területeket képviselő szakemberei, és sorolhatnám még, ki mindenki a dandárnál az állami protokoll magas színvonalú kiszolgálását végzi nap mint nap. Különleges, szép és nagyon sokrétű szolgálat ez, amelybe januártól beleértendő már a köztársasági elnöki palota étkezdéjének üzemeltetése is.

Ádám Barnabás honvéd koronaőr ezredes szobájában körös-körül szívéhez oly közel álló rekvizitumok. A huszártisztí nyerge például. Eszembe jut a tavalyi szeptemberi hír: „Hazaérkezett a lovas járőr”. Felvillan egy fotó, melynek tanúsága szerint a Zala megyei Lendvadedesnél 3500 km-es lovaglás után Magyarország földjére léptek a Portugáliából,

Palotaőri ruházat ékítményterve

díciókat mi ápolhatnánk és az 1953-ban politikai okok miatt megszüntetett magyar huszárság újra valósággá válna. A huszárságot mint könnyűlovas fegyvernemet felderítésre, bekerítésre és üldözésre használták. A huszárok tudták igazán, mi is az a rajtaütés, lesállítás, zavar-keltés, a váratlan támadásra adott váratlan ellentámadás, vagyis mindazt, amit a ma katonáink is tudniuk kell. Persze, ehhez fegyelem, tartás, kiképzettség, az adott szakterület ismereteinek készség-szintű alkalmazása kell. A 32. Nemzeti Honvéd Díszegység, de a közvetlen

parancsnokságom alatt a szeptemberi második parlamentbeli eskütelő óta már teljes létszámmal szolgáló Honvéd Koronaőrseg, az a következő. Katonáinknak vitetűl, példamutató módon, a feladathoz hűen, és a legmagasabb szintű tudás birtokában kell szolgálniuk. És katonáink, honvéd koronaőreink esküjükhöz híven, elismerésre méltó módon szolgálnak is, igaz, tudásukat már a májusban esküt tett „öregektől” kapták. Igen, ott tartunk, honvéd koronaőr ad át tudást honvéd koronaőrnek. Sőt, ott tartunk, hogy valamennyien egyaránt képesek szolgálni protokollőrségben vagy biztonsági őrségben. De tudja, van úgy, hogy szívszorítóan nehéz a szolgálat. Amikor az Országgház kupolacsarnokában a határon túlról érkezett nemzetársaink, idős emberek letérdelnek a Szent Koronánál, eléneklik nemzeti imádságukat és elmondják a Magyar himnuszkegyet, akkor azt bizony nehéz megrendülés nélkül végignézni. De ezek a pillanatok megerősítenek bennünket szolgálataink iránti elkötelezettségünkben, koronaőr jelmondatunkban, „Hűséggel a nemzetért!”

BARÁTSÁGÉPÍTŐK

Ez már abból is látszik, hogy amikor dr. Görög István ezredessel, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság főreferensével – egyben a Honvédség és Társadalom Baráti Kör alelnökével – leültünk beszélgetni, barikád módjára veték körül a különféle kiadványok, prospektusok és fényképalbumok. Ezek mind-mind arról tanúskodnak, hogy a szervezet a megalakulása óta eltelt tizenhat évben igencsak aktívan tevékenykedett. A leg-

újabb könyv például, amelyet az ezredes rögtön meg is mutat, egy olasz nyelvű kiadvány, amely azonmód el is vezet bennünket a múltba, a Doberdó-fennsíkra található, felújított és felszentelt Magyar Kápolnához. Hogyan is jutunk el ideig?

DOBERDÓI EZREDEK

A székesfehérvári szervezet 2000 és 2009 között igen nagy erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy a doberdói hadszíntéren található, 1918-ban épült magyar emlékkápolnát megemntse az enyészettől. A felszenteletlen kápolnát akkoriban még egy olasz földműves valamiféle raktárnak használta. Amikor aztán meghalt, az olaszok kö-

zölték: ez a terület eladó. Mi tagadás, a hely annyira elvadult, hogy komoly fantázia kellett hozzá, hogy az ember belelássa a Monarchia korabeli épületbe az egykori kápolnába. Mivel a baráti kör tagjai nem hadtörténészek, ezért felvették a

A doberdói hadszíntér csatáinak felidézésében a HTBK könyvei is segítettek

Fehérvári katonaemlékek őrzői

rati Körrel közösen sikerült felújítani, s azután 2009-ben fel is avatták.

A hadszíntéren nem csak a fehérvári ezred harcolt, s az évek folyamán kiderült az is, hogy erről a tényről nem sokan tudnak. Figyelemfelkeltő céllal született meg tehát az a kiadvány, amely az abban a térségben harcoló, hét magyar városból érkezett nyolc ezredre emlékezik. A könyvben Nagyvárad, Karánsebes, Temesvár, Szeged, Budapest, Debrecen és Székes-

kapcsolatot magyar csatátérkutatókkal, konkrétan a Négyesi Lajos által vezetett hadszíntérkutató csoporttal. Az együttműködés keretében készült el a 2008-ban megjelent, a Magyar Királyi 17. Székesfehérvári Honvéd Gyalogezeredet bemutató kis kiadvány. A HTBK ebben deklarálta először, hogy szeretnék megmenteni ezt a kápolnát. Szerencsére a szervezet soraiban tudhatott két kiváló műemléki építész, Szigeti Gyulát és Igari Antalt. Ők közösen mérték fel a területet, és megállapították, hogy az épület kiválóan felújítható. A kápolnát a Széchenyi Tudományos Társasággal és az Isonzó Ba-

fehérvár polgármesterei beszélnek arról, hogy az adott városokban miként őrzik ezen ezredeknek az emlékét. Érdekesség, hogy a hadszíntéren harcoló ezredek – úgymond – váltották egymást: a fehérvári ezredet például a nagyváradi ezred váltotta a harcokban, és a két alakulat között erős frontbarátság alakult ki. Éppen ezért a HTBK felvette a kapcsolatot Nagyváraddal, és komoly erőfeszítéseket tettek annak érdekében, hogy kikutassák a két alakulat közös múltját és kapcsolódási pontjait. Ezeket a közös katonai emlékeket mutatja be a Katonaeseink nyomában című kiadvány; ez a kötet inspirálta arra a nagy-

várdiakat, hogy ők is kezdjék el kutatni első világháborús ezredük emlékeit. A kutatók tehát megjelentek a doberdói hadszíntéren, ahol kis túlzással akkora volt már a mozgás, hogy az olasz hadszíntérkutatók figyelmét is felkeltette. Ők is nekiálltak tehát kutatni az egykor ellenséges csapatok emlékeit, de ahhoz, hogy az egyes hadcselekményeket pontosan fel tudják tárni, meg kellett ismeriük a front másik oldalán álló ezredet is. Ezért fordították le maguknak a hét város nyolc ezredét bemutató kiadványt, és a kötet bizony hatalmas tudományos érdeklődést váltott ki.

HELYI KATONAEMLEKEK

Görög István szerint a fenti kutatás láncreakciószerű folyamatának tudható be a helyi Helyőrség-történeti Gyűjtemény létrejötte is. 2006–2007 táján ugyanis a város polgárai egyre-másra jelentkeztek különféle katonai emléktárgyakat adományozó szándékkal. Ezeket persze nem lehetett szekrényekben tárolni, kellett keresni egy megfelelő kiállítótermet. A tizenhetesek egykori laktanyájának egyik szárnya kiválóan megfelelt erre a célra, és a múzeum ereklyéinek száma azóta is folyamatosan bővül. Ráadásul a HTBK ennek a folyamatnak a keretében találkozott a ma 93 éves Damó Elemér nyugállományú ezredessel, aki lelkiismeretes mun-

NEMRÉG A HIMER-HÁZ KÖRNYÉKÉN SÉTÁLTAM, AMIKOR EGY NAGYMAMA JÖTT VELEM SZEMBE, NÉGY-ÖT ÉVES UNOKÁJÁVAL. „AKI NEM LÉP EGYSZERRE, NEM KAP RÉTEST ESTÉRE...” – ÉNEKELTE A KISFIÚNAK, AKINEK SZEMMEL LÁTHATÓAN TETSZETT A DALOCSKA. RÖGTÖN ESZEMBE JUTOTT: SZÉKESFEHÉRVÁR TÉNYLEG IGAZI KATONAVÁROS LEHET, HA MÁR A KICSIKNEK IS KATONÁKRÓL ÉNEKELNEK.

kával lemásolta édesapja – az egykori tizenhetesek árkászszázadának parancsnoka, később zászlóaljparancsnok – ceruzával, kockás füzetbe írott frontnaplóját. A napló a baráti kör közreműködésének köszönhetően, „Honvédtiszt az I. világháborúban” címmel látott napvilágot idén nyáron. A fenti fotómatokból természetesen adódik, hogy a HTBK elkezdte kutatni máis, neves katonák emlékeit, például Márkosfalvi Sipos Gyula ezredes – a „tizenhetesek” egykori parancsnoka – emlékeit is. Noha a család már sajnos kihalt, azért sok adat előkerült, és nem mellesleg a kutatás arra ösztönözte a Krajczáros Alapítványt, hogy szobrot állítson az egykori parancsnoknak. Horváth Lajos népi iparművész alkotását, Sipos Gyula egészalakos szobrát szintén az idén nyáron leplezték le az ezred egykori laktanyájában, a mai tiszti klubban.

Érdeemes megemlíteni, hogy 1918-ban a város díszpolgárává választotta Márkosfalvi Sipos Gyula ezredes, majd 1928-ban emlékművet állított a gyalogezred hőseinek. Az önkormányzat közgyűlésének döntése értelmében pedig az egykori laktanyával szemközi park – jövő év januárjától – a 17-esek tere nevet viseli. A HTBK kezdeményezésére a város, a hős parancsnok emlékének megőrzésére, katonai érényeinek elismerésére, díjat is alapított. A Sipos Gyula-díjat minden évben a Székesfehérvár közönségi katonái elnevezésű ünnepi rendezvény keretében adják majd át egy-egy kimagasló teljesítményt nyújtó katonának.

MEGMUTATTÁK A TÖRTÉNELMET

Egy – a baráti körről szóló – cikkben persze nem mehettünk el szó nélkül a pákozdi Katonai Emlékpark mellett sem. Néhány év alatt a park csodálatos változáson ment keresztül, és ez nagyon nagy részben a HTBK-nak köszönhető. A szervezet vezetése már korábban elhatározta, hogy mindenképpen népszerűsíteni próbálják a fiatalok számára is a honvédséget. A folyamat első lépéseként Román Károly magyartanár segítségével összeállítottak egy kiadványt Csaták hősei címmel, amely a magyar irodalom legszebb katonaverséit és -novelláit tartalmazza.

„Az ifjúsággal kapcsolatosan rájöttünk arra, hogy a katonaság számukra kissé megfoghatatlan fogalom. Pákozdi

ugyanakkor a nemzettudatban egyenlő a honvédelemmel és a katonasággal. Találkoztuk történelemtanárokkal, akik megismertettek minket a gyerekek gondolkodásmódjával. Ők tájékoztattak minket arról, hogy mennyire nehéz a történelmet kézzelfoghatóvá tenni. Meg kell mutatni, mi a háború!” – fogalmazott Görög István. A fentiek alapján már érthető, hogy miért ilyen irányba kezdték fejleszteni az emlékparkot. A fejlesztéshez egy 2007-ben megjelent európai uniós pályázat nagy lökést adott. A modernizálást koordináló pákozdi munkacsoportba bevontak történészeket, zenészeket, irodalmárokat és a vonatkozó szakterületek szakembereit. Az ő segítségével alakult ki jelenlegi formájában az emlékhely, amelynek legújabb pontja az 1956-os emlékmű. A prof. dr. Pintér Lajos és Kovács József altábornagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság korábbi parancsnoka ötlete alapján létrejött emlékmű – a barikádra hajtó szovjet tank – először egy veronai vascsorán készült el, szalvétából. Avatási ünnepségén Hende Csaba honvédelmi miniszter mellett dr. Cser-Palkovics András, Székesfehérvár polgármestere, egyben a HTBK székesfehérvári szervezetének elnöke mondott beszédet.

A MEGMENTETT KÁPOLNA

Ugyan hivatalosan nem volt a Katonai Emlékpark része, de a köztudatban a Do-

ni Emlékkápolna valahogy mindig is a pákozdi emlékhelyhez tartozott. A kápolna Szabó Tamás tervei alapján épült az 1990-es években, és a második világháború idején, a Don-kanyonban elesettek emlékeit hivatott őrizni. A tragikus esemény évfordulóján a kápolnában minden évben kegyeleti szentmisét tartanak. Jeles események számított az emlékmű történetében, hogy 1999. október 30-án orosz földről, Roszkino falu mellől hazaérkezett – minden áldozatul esett magyar jelképeként – egy ismeretlen katona földi maradványa. Nyughelye nyugalmat hozott az érintett családoknak is, és a kápolna szarkofágja vigyázza örök álmát. Mivel a kápolna alapítása óta eltelt húsz év, az épület állaga megromlott, az alapítók pedig részben elhunytak. A HTBK tagjai többször felhívták az elnökség figyelmét: rendbe kellene hozni, amíg lehet. 2007-ben kiderült, hogy a kápolnát létrehozó alapítvány papíron ugyan létezik, de valójában nem működik. A szervezet kezdeményezésére megindultak a szükséges hivatalos eljárások. Pákozdi önkormányzata közösségi emlékhelyvédelemmel látta el az építményt, majd 2009-ben benyújtották azt a pályázatot, amelynek folyamánként idén sikerült felújítani a Doni Emlékkápolnát.

A munkálatok eredményeként napenergiával működő díszvilágítást kapott a kápolna; kijavították a tetőszerkezetét és a lemezburkolatokat; kiépítették a vízelvezető rendszert, és megteremtették a lehetőségét annak, hogy az emlékhelyre látogatók több nyelven is megismerhesék a doni katasztrófa körülményeit. Rendbe hozták és parkosították a kápolna környezetét, illetve padokat, valamint az emlékhely történetét ismertető táblát helyezték el. A felújítás és a halottak napja alkalmából, november elején, a kápolnánál rendezett kegyeleti megemlékezésen Spányi Antal megyéspüspök celebrált szentmisét. Az eseményen Karsai Béla, a HTBK székesfehérvári szervezetének alelnöke és a Doni Kápolna Alapítvány kuratóriumának elnöke beszédében hangsúlyozta: a Mészeg-hegyen álló kápolna volt az első olyan kegyeleti hely Magyarországon, „amely nem hagyta feledni a felledésre ítélteteket, és ahol kegyelettel lehetett emlékezni a hőmezőkön maradt katonákra, illetve a túlélőkre.”

Én most elmögyök kislányom...

Tíz éve keresi a két világháború áldozatait Szakonyi István, a Honvéd Hagyományörző Egyesület és a Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége tiszteletbeli tagja. A kutatást akkor kezdte, amikor a „Béke poraikra” című dokumentum-emlék könyvben rábukkant nagybátyja, a második világháborúban elesett Szakonyi János nevére. Ekkor gondolt először arra, hogy szülőfaluja valamennyi hősi halottját felkutatja.

– Először a halotti anyakönyvi kivonatokat néztem át a levéltárban. Meg-

lepődtem, hogy még 1974-ben is hallottá nyilvánítottak egy első világháborús katonát. Sok olyan nevet találtam, amelynek viselőjéről, sorsáról még a család sem tudott semmit. Szalai József rokonai például tölem tudták meg, hogy Belsőnyírben elesett Szakonyi János nevére. Ekkor gondolt először arra, hogy szülőfaluja valamennyi hősi halottját felkutatja.

AKIK SOHA NEM TÉRTEK VISSZA

AZ ELSŐ ÉS A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN ELESETT MAGYAR KATONÁK EMLÉKÉT ÁPOLJA SZAKONYI ISTVÁN. EDDIG TÖBB MINT NÉGYEZER, KECSKEMÉTRŐL ÉS A VÁROS KÖRNYÉKÉRŐL SZÁRMAZÓ HŐSI HALOTT, ELTŰNT, ILLETVE HADIFOGSÁGBA ESETT SZEMÉLY NEVÉT GYŰJTÖTTE ÖSSZE.

A Vörös Hadsereg által elszállított egyén személyi adatai:

(A Fegyverszüneti Ellenőrző Bizottság 1945. évi március 18-án kelt 26. sz. rendelőtére)

1. Sorszám: 401

2. Vezeték és keresztnév: *Lovász Imre*

3. Születési éve, helye: *1913. Budapesten*

4. Lakóhely: *Székelykeresztúr 104.*

5. Nemzetisége: *magyar*

6. Állampolgársága: *magyar*

7. Foglalkozás és munkahely: *Állami tisztviselő, katonatiszt*

8. Társadalmi helyzete: (fűrészfű, gazdasági munkás, értelmiségi, fizikai alkalmazott, tisztviselő, önálló gazda, iparos, orvos, ügyvéd, leltáros, vállalkozó, kereskedő stb.): *gazdasági munkás*

9. Családi állapota: (Gyermekek száma): *nincs, 0 gyermek*

10. Vagyoni helyzete (milyen vagyonra van): *600 Ft, 20 Ft*

11. Melyik párthoz tartozik: *egyetlen párt*

12. Volt-e partizánalakulat tagja: *nincs*
Hányszor, mikor volt részt ilyen harcokban: *nincs*

13. Mikor és milyen paramonosságban vagy a katonai szolgálata: *1944. május 1-án katonaként, 7 hónapig az erdőben*

14. Milyen katonai alakulatban szolgált, mi volt rangja és beosztása: *7 hónapig az erdőben, 7 hónapig a hadseregben, 10 Ft*

15. Szolgált-e a Székesfehérvári Művelődési és Sportegyesületben: *nincs*

16. Mikor és honnan vitték el a Vörös Hadsereg katonái. (Harcterelőre vagy német, stb. gyűjtőtáborból): *1945. január 25. Don ambáráról*

17. A közéletben milyen mértékben vett részt? *magyarországi élet*

18. Honnan, mikor vitték el: *Don ambáráról 1945. január 26.*

Megjegyzések: *az oroszoktól katonai szolgálattól, Budapesten került 1945. június 10-én a hadsereg általános átállítására.*

1942. 8. 3.

Kedves Magyar Anya!

A legdrágább föld: a Hazánk és Ott honunk bekéjeztek nyugalmának biztosításáért jöttünk ki ide. Tudtuk, hogy a bennünk áldozata is lesz. Most amikor már vitékekből bőséges lettem, fejedelmem két bennünk és aggódva gondoltam a szerető ÖH-banlévőkre.

Hiszem, hogy a jó Jelen evőt ad a jövőnknek a jövőnk érdekében és Magyar Anya bűntudat meggyógyításával vészt tudomástul, hogy László vitézem, a mi Lacikánk, szeretett gyermekem 1942. szeptember 10-én az 21 évkor ellenséges akcióra lépett és hősi halált halt.

Kedves Édesanya embőlön fejedelmem és nyitkise az a hirtelen, hogy úgy én, mint szűzdomon minden tagja kivételével a fejedelmemből és együttével önnel.

Észnéltem kérem Urunk gondoskodását Öntre és fogadjon legőszintébb részvételemet.

A mi hősi Lacikánk emléke örökre élni fog, közöztünk

Jóslásné Pálffy

gálatosokat is. Közben családtagaim halálának körülményeit is megismertem. Rátaláltam például a feleségem nagybátyja, Kósa László névére is, aki 1941. április 13-án Bácskassuthfalván esett el. Megtudtam, hogy a nagyapám mindkét testvére az első világháborúban halt meg: Jánost 1914. októberében Szerbiában lőtték le, Mihály pedig Galiciában esett el, 1916-ban – az ő személyi azonosítóját egyik katonatársam hozta. Édesapám testvéréről pedig tudtam meg, hogy egy géptársaloyroszat végzett vele. Két bajtársával együtt az Opor patak partján temették el, a sírjuk fölé azóta lakóházakat építettek.

A több mint negyven, Kecskemétről

– Később „beköltöztem” a könyvtár helyörtöneti részlegébe, a nevek alapján azt próbáltam kideríteni, hogy a háborúk áldozatai közül kik éltek Kecskeméten, illetve a város környéki falvakban. Munkámat sokan segítették; a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum munkatársától, Balaskó Edinától például megkaptam a kecskeméti születésű katonák adatait, így nemcsak az elesetteket és a hadifogságba kerülteket tudtam azonosítani, hanem a volt munkaszol-

Kósa László
1892

1941. ápr. 13-án délután 11 órakor életének 29-ik évében Bács Kossuth falván hazitöltött hősi halált halt.

Hősi halálunka Kecskeméten születték az 11. május 18-án d. e. 11 órakor a német katonák. Egyike szerzetárak szerint a Szentbátorság leendő halálra ítélt az ottani családi sírba a borsodjólai hadsereg nyugalmára helyezni.

Leleke údról a gróf úr szerint: áldozat f. hó 10-én reggel 8 órakor fog a Nagytemplomban a mindenhonnan homárulni.

• Kecskemét, 1941. május 10.

• Jézus Szentágyas Szíve, légy neki örök jutalma.

Kósa Mária
Kósa Jozsef
Bakó Antal
Kósa Jozsef
testvérei

Kósa Istváné Kiss Juliánna
Kósa Jozsef Duna Rosalia
Bakó Antal
ágyasul és sógora

és az őssze rokonok.

Mélt. nyomd. Kecskemét ÁGRAK. lemeztől váltat. Kecskemét TELJÁRIG Télios 785

beri tragédiákkal találkozott a dokumentumok rendezése közben.

– A frontról hazatért katonákkal is beszéltem, többek közt Ágoston Józseffel, aki századával Bergerovtól hatszáz kilométer menetel dermesztő hidegben, térdig éró hóban a frontig. Tőle tudom, hogy barátjának, Hegedűs Mihálynak Ilovskoje térségében vesztett nyoma. Répás János a szovjet fogságba esettek „egészségügyi ellátásáról” mesélt: a „felcserek” az emberek bőrét meghúzták, ha nyúlt, akkor az illető beteg volt, ha nem, viették munkára. Pásztor József pedig elmondta, hogy szinte gyerekként veszítette el a barátját: a szőke kamaszt az oroszok lőtték le Pardorf közelében, mert amikor megkérdezték tőle, hogy „ruszki vagy?”, ő büszkén válaszolta: magyar! – lapozza a könyvét Szakonyi István.

– Kalmár István örvezető az oroszok által aláaknázott épületben robbant fel, a frontra indulva a lányától ezekkel a szavakkal búcsúzott: „Én most elmegyek kislányom, de olyan soká gyűvök haza, hogy mög tud kérdezőni: hol volt ilyen soká édsapám?”

Szőke Lajos honvéd is egy kislányt hagyott árván. A kilenc hónapos Irenkétől így köszönt el, amikor odaadta neki az útra ellátmányként kapott cipőt. „Lehet, hogy ez lesz az utolsó kenyér, amit nekded adok!”

A hetényegyházai hősi halottak, eltűntek nevét Szappanos Tibor plébános támogatásának köszönhetően szeptember óta öt fekete márványtábla őrzi a falu templomának udvarán. A mementó építését az önkormányzat mellett vállalkozók és magánszemélyek is segítették. Szakonyi István pedig a könyveskéjének eladásából befolyt félmillió forintot ajánlotta fel az emlékmű elkészítésére.

Vadászgép a síremléken

MEGRONGÁLTÁK SZENTGYÖRGYI DEZSŐ VÉGSŐ NYUGHELYÉT: LEFŰRÉSZELTÉK SÍREMLÉKÉRŐL AZ IL—18-AS BRONZBÓL KÉSZÜLT, KICSINYÍTETT MÁSÁT. A SÍRT A LEGENDÁS VADÁSZPILÓTA NEVÉT VISELŐ KECSKEMÉTI REPÜLŐBÁZIS FELÚJÍTTA, EGY GRAFITSZÜRKE, IMPALA GRÁNITBÓL KÉSZÜLT MESSERSCHMITT—109-ESSEL DÍSZÍTETTÉK A SÍREMLÉKET.

Halálának negyvenedik évfordulóján megszüpítették névadójuk sírhelyét az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis katonái. A felújítást Kilián Nándor dandártábornok, a repülőbázis parancsnoka kezdeményezte.

– Nagyon jó a kapcsolatunk Szentgyörgyi Dezső özvegyével és fiával, a bázis minden jelentős rendezvényére meghívjuk őket. Úgy nyár elején is ta-

lálkoztunk; beszélgetés közben természetesen szóba került a koppenhágai tragédia évfordulója is. Akkor tudtam meg Tünde asszonytól, hogy évekkel ezelőtt lefűrészeltek a férje sírját díszítő bronz repülőgépszobrot. Ez egy Il–18-as kicsinyített mása volt, azé a gépé, amivel leszállás közben a tengerbe zuhant – emlékszik vissza Kilián tábornok. – Elhatároztam, hogy a síremléket felújítjuk, de az új szobrot olyan anyagból ké-

szítetjük, amit nem lopnak el a színesfémolvajok. Egy repülőgép kicsinyített mására gondoltunk, de egy olyanra, amiből kitűnik, hogy Szentgyörgyi Dezső katonai pilóta volt, a második világháború legeredményesebb magyar vadászpilótája. Fontosnak tartottuk azt is, hogy a kis gép mellett ott legyenek azoknak a századoknak a jelvényei is, amelyekben szolgált: a Lúdas Matyié, a Dongóé és a Pumáé.

Az előkészületi munkákban sokan részt vettek. A humán- és a kommunikációs részleg állománya, valamint Bezsenyi Tamás, a bázis megbízott vezénylőzászlósa a szervezést vezették, a logisztikai zászlóalj katonáinak pedig a sír környékének a rendbetétele és a szállítás volt a feladatuk. Közben sikerült egy, a repüléshez erősen kötődő vállalkozót találni, aki támogatásként komoly árkedvezményt ajánlott fel.

– Háromszázötvenezer forintba került a kőből faragott makett, a pénz nagyobb részét az MH Társadalmi Kapcsolatok és Hadisírgondozó Hivataltól kaptuk, Maruzs Roland őrnagy, a hivatal igazgatóhelyettese az első pillanattól támogatta elképzeléseinket. A fennmaradó összeget pedig Gögös Ottó nyugállományú ezredes – a Corvin Alapítvány kuratóriumai elnöke – javaslatára az alapítvány ajánlotta fel – sorolja a bázisparancsnok. – Miután Szentgyörgyiné Tünde írásban hozzájárult a felújításhoz, már csak a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság engedélyét kellett megkérni. Erre azért volt szükség, mert a bizottság a sírhelyet a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánította.

A Messerschmitt–109-es kicsinyített mását Ádám Róbert jászkarajenői kőfa-

ragó és munkatársai készítették el.

– Szentkirályszabadján, Tökölön és Mezőkövesden voltam sorkatona, azóta rajongok a helikopterekért, a repülőgépekért, ezért örültem nagyon a felkérésnek – mutat-

Szentgyörgyi Dezső 18 évesen jelentkezett a Magyar Királyi Honvédségbe, a vadászrepülőgép-vezetői iskolát 1938-ban, kiváló minősítéssel végezte el. A második világháborúban 33 bizonyított légi győzelmet ért el. 1945-ben hadifogságba esett, egy évvel később a Maszovletnél lett pilóta. Az ötvenes években hűtlenség vádjával börtönbe zárták, 1956 augusztusában szabadult, majd a Malév pilótája lett. 1971. augusztus 28-án egy Il–18-as kapitányaként a koppenhágai Kastrup repülőtere előtt, leszállás közben a gépe egy lefelé áramló légörvénybe került, és a tengerbe csapódott. A legendás pilótának három hete lett volna a nyugdíj. Nevét, Szabó Árpád hadnagy javaslatára, 1990. április 28-án vette fel a kecskeméti repülőbázis jogelőd alakulata.

ja a Szentgyörgyi zászlós egykori géperől készült vázlatokat a vállalkozó.

– Ilyen aprólékos tevékenységet igénylő munkám még sosem volt, kicsit féltém is a feladattól, de a kecskeméti katonáktól kapott fotók és az internetről leszedett képek sokat segítettek.

Vitéz Szentgyörgyi Dezső repülő zászlós síremlékét október 28-án katonai tiszteletadás mellett avatták újra Budapesten, a Farkasréti temetőben. A megemlékezésen a családtagok és a kecskeméti repülőbázis képviselői mellett részt vett dr. Kovács Vilmos ezredes, a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum parancsnoka, valamint Zetényi-Csukás Ferenc író, kutató is.

AZ ELŐDÖK TISZTELETE

Fegyvert s vitézt énekeltek

ÜNNEPEL A KATONAI KÖNYV- ÉS LAPKIADÁS: HATVAN ÉVEL EZEŐTT HOZTÁK LÉTRE A HONVÉD KIADÓ INTÉZETET. JUBILEUMI ÖSSZEÁLLÍTÁSUNK – ESZES MÁTÉ EGYKORI IGAZGATÓ MÚLTIDÉZŐ GONDOLATAIVAL – A HŐSKORTÓL NAPJAINKIG MUTATJA BE A JELENTŐSEBB ÁLLOMÁSOKAT.

HATVAN ÉV HÁBORÚ É S BÉKE

A Honvédelmi Minisztérium 1951. június elsején saját kiadóját Honvéd Kiadó Intézet néven alakította meg. Fennállása alatt a kiadó neve többször változott: Zrínyi Honvéd Kiadó, 1957-től Zrínyi Katonai Kiadó, majd 1984-től Zrínyi Könyv- és Lapkiadó néven működött. A szakmai kiadók száma ugyan ezzel nem változott, mert a Honvéd Sajtó és Lapkiadó Vállalat addig is működött – igaz, polgári intézményként. A katonai könyv- és lapkiadás erőteljes fejlesztését indokolta a honvédelem nagyrányú fejlesztése. Megkezdődött a Magyar Néphadsereg fegyverzetének korszerűsítése, a szovjet haditechnika eszközök átvétele, Szükség volt az új fegyverek katalógusainak, mű-

ködei útmutatóinak magyar nyelvű fordításaira. Az új haditechnikai eszközök hozzák magukkal a harcászati szabályokat, elveket is, ami elkerülhetlenné tette a harcászati szabályzatok magyar nyelvre történő átültetését. Nem meglepő, hogy a Honvéd Kiadó első kiadványai között található az orosz–magyar és a magyar–orosz katonai szótár, amelyek az Akadémiai Kiadóval közös kiadásban jelentek meg. Az első évek terméséből a következő tematikai besorolás bontakozik ki: katonapolitika, politika – a hadtudomány általános kérdései – hadigazdaság, gazdaság – hadművészet – haditechnika, technika – hadtörténelem, történelem – katonai kiképzés, katonaelet, honvédel-

mi nevelés – szépirodalom. A kiadó éves tematikai terve (ez is az ötvenes évek jellegzetes szóhasználata) szerző és cím szerint, műfaji megjelöléssel tartalmazta a tárgyévben megjelentetni szándékozott könyveket.

A Zrínyi Kiadó tevékenységi köre az évek során lépésről lépésre bővült. Közreadta a hadtudomány klasszikusainak, az ókor, a középkor, az újkor és a legújabb kor katonai teoretikusainak alkotásait. Megjelentette a hadügy, a hadtudomány és a hadművészet fejlődésével, a hadtudományi kutatás legújabb eredményeivel, a fegyveres erők szervezeti felépítésével foglalkozó könyveket. A kiadó 1957-ben indította útjára A hadtudomány klasszikusai című sorozatát. A

sorozatban helyet kaptak Zrínyi, Machiavelli, Szuvorov, Napóleon, Clausewitz, Frunze, Tuhacsevszkij és mások munkái. Ugyancsak ebben az évben jelentette meg a Zrínyi első kiadásban Klaus Mann Mephisto, Ernest Hemingway Akiért a harang szól, Italo Calvino A pókfészkek ösvénye című kitűnő regényeit. Mellettük a kortárs magyar irodalom is rangos művekkel képviselteti magát az 1957-es esztendőben. Emlékezetes sikere volt Sárközi György Mint oldott kéve című történelmi regényének, Kós Károly Varjúemzetség című romantikus történelmi regényének és Hunyadi József Hollós vitézének.

A Honvéd Kiadó könyvkiadási tematikai tervét a politikai főcsoportfőnökség hagyta jóvá. A jóváhagyás aktusát a Kiadói Főigazgatóságon egyeztetés követte, amelynek a kiadói profilok megőrzése és a párhuzamosságok megszüntetése volt a feladata. Ez a kettős felülvizsgálat egyfajta cenzúrát is jelentett, csorbítva a kiadói önállóságot és bátorságot. Néhány kézirat kiadásának meghiúsulása hitelt érdemlően szemlélteti a fenti helyzetet. Sík Endre Vihar a levelet... című könyvét először 1970-ben akarta megjelentetni a Zrínyi Kiadó. Az emlékiratban a szerző a moszkvai emigrációban töltött éveket írja meg a harmincas évektől a második világháború végéig. A könyv

azért nem kerülhetett könyvtári forgalomba, mert a politikai vezetés úgy ítélte meg, hogy „a sztálini személyi kultusz és a koncepciós perek problémáit nem Sík Endrénak és nem a Zrínyi Kiadónak kell megoldania, hanem a szovjet elvtársaknak”. A könyv csak 1988-ban jelenhetett meg és kerülhetett az olvasók kezébe. De nem volt szerencsésebb sorsa Nemeskürty István Requiem egy hadsergért című kéziratának sem. Közel három évig vándorolt szerkesztőtől szerkesztőig a kézirat, míg nem a huzavonát elunva másik kiadóhoz vitte át kéziratát a szerző.

Erőteljes vonulata a Zrínyi könyveinek a politikusok és katonák háborús emlékiratait, amelyek az ötvenes évek végétől a nyolcvanas évek derekáig uralják a kiadó profilját. Ezek a szak- és szépirodalom határmezsgyéjén keletkezett művek érdekes és élvezetes olvasmányok, emellett történelmi forrásértékük is jelentős. A műfaj legjelesebbjei közé tartoznak a tábornoki emlékiratok, közöttük Zsukov, Csujkov, Moszkalenko, Bruszilov, Montgomery, Eisenhower és Schellenberg művei. A Zrínyi Kiadó öt évtizedes történetét legmarkánsabban meghatározó könyvek mégis a hadtörténelmi és haditechnikai munkák voltak.

A cég történetében a nyolcvanas évek a könyvkiadás minden addigig nagyobb fellendülését hozták. Ekkor indul a haditechnika iránt érdeklődők számára az Arzenál, a Típuskönyv és a Haditechnika fiataloknak című könyvsorozat. A Célgömb és a Hintaszék sorozat a lektúrák kedvelőinek könyvválasztékát bővítette.

Régi adósságát törlesztette a kiadó a Sisak és Cilinder sorozattal rendező emlékiratainak közreadásával. Ebben jelenik meg első kiadásban Bethlen István, Szombathelyi Ferenc, Lajtos Árpád, Serédi Jusztinián és több más, háború előtti politikus és katona visszaemlékezése.

A Zrínyi Kiadó történetében a rendszerváltozással új fejezet kezdődött. A Zrínyi Könyv- és Lapkiadó jogutódjaként 1991. január 1-jén alakult meg az új intézmény Zrínyi Kiadó néven. Az új kiadót a miniszteri utasí-

tás önálló katonai szervezetként határozta meg, amely tevékenységét tekintve költségvetési szervként működik, de eredményérdekeltségű alapon is gazdálkodást folytató szervezet. Az új kiadó 33 fővel, korábbi létszámának harmadával kezdte meg működését. A szerkesztőségek, a gazdasági és kereskedelmi részlegek munkatársai a régi kiadó állományából verbuválódtak.

Alapításának 45. évfordulójára jelent meg a kiadó másfél évtized kiadványait rendszerező annotált bibliográfiája, amely 669 művet sorol fel. A tudományos igényű összeállított kiadványjegyzék tanúsága szerint a nyolcvanas években betetőződik az a folyamat, amely a hetvenes évek végén kezdődött el, s a szakkönyvkiadás mellett a Zrínyit az ország harmadik szépirodalmi kiadójává tette.

Az ezredforduló után a kht., majd a kft. időszakok következtek, részben azonos, részben már megváltozott feladatokkal, hiszen a könyvkiadás mellett a hetilap, a katonai folyóiratok, képes magazinnak készítése, sőt az internetes honlapok üzemeltetése is a tevékenységi körbe került. A médialehetőségek 2010 tavaszától a korszerű videostúdióval, és legkisebb „gyermekként” a hetente jelentkező Célkeresztben haderőhíradóval bővültek.

A jubileum alkalmából november 21-én, a Zrínyi Kiadó egykori budapesti, Kerepesi úti központi épületében rendezett bensőséges hangulatú ünnepségre szép számmal jöttek el a katonai könyvkiadás nagy öregei.

Megtisztelelel jelenlétével az ünnepséget dr. Szarka Gábor, a Honvédelmi Minisztérium kabinetfőnöke is, aki között rendező emlékiratainak közreadásával. Ebben jelenik meg első kiadásban Bethlen István, Szombathelyi Ferenc, Lajtos Árpád, Serédi Jusztinián és több más, háború előtti politikus és katona visszaemlékezése.

A Zrínyi Kiadó történetében a rendszerváltozással új fejezet kezdődött. A Zrínyi Könyv- és Lapkiadó jogutódjaként 1991. január 1-jén alakult meg az új intézmény Zrínyi Kiadó néven. Az új kiadót a miniszteri utasí-

A cikkhez kapcsolódó videó a honvedelem.hu weboldalon Célkereszt haderőhíradóban!

Sírjaik hol domborulnak?

HATÁRTALAN
GONDOSKODÁS

A hadisírgondozás minden nemzet alapvető kötelessége, hiszen a harc-téren hazájáért elesett katona halála után is gondoskodást igényel: földi maradványait lehetőség szerint haza kell hozni, el kell temetni, hősi sírhelyét pedig a későbbiekben is ápolni kell – fogalmazott a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeumában nemrég megrendezett kegyeleti konferencián Hende Csaba honvédelmi miniszter, a rendezvény fővédnöke.

A tárcavezető rámutatott: mindez jóval több mechanikus, a politika pillá-

natnyi érdekei szerinti cselekvésnél. Hende Csaba utalt arra is, hogy elődeink évszázadokon át méltó módon viszonyultak az elesett magyar hősökhöz, az intézményes gondoskodás azonban csak az első világháborútól kezdődött meg. Ennek előfeltétele volt a precíz veszteség-nyilvántartás, amely a polgári társadalomnak az elesettek maradványait, egyéni azonosítására irányuló igényéből fakadt. Magyarországon az első e tárgyban született javaslat 1915-re datálódik, 1925-től pedig má-

jus utolsó vasárnapja a hősök emléknapja lett.

– Mivel a második világháborúban mindent összevetve mi szenvedtük el a negyedik legnagyobb embervesztést – mondta a honvédelmi miniszter –, logikus lett volna, ha az áldozatok emlékének ápolása töretlen marad, és kiegészül a tömegháborúk poklában elhunyt polgári személyekével. A jól ismert történelmi tények miatt azonban egészen a rendszerváltásig – méltánytalanul – elsősorban a magyarországi hadszíntéren

A HADISÍROK GONDOZÁSÁNAK KERETEIT MEGÁLLAPÍTÓ JOGSZABÁLY HATÁLYBA LÉPÉSÉVEL, AZ ELESETT HŐSÖKRŐL, NYUGHELYEIKRŐL INFORMÁCIÓKAT TARTALMAZÓ HONLAP ELINDULÁSÁVAL TÖBB ÉVTIZEDES ADÓSSÁGOKAT TÖRLESZT MAGYARORSZÁG.

életüket vesztett szovjet katonák emléke részeseit tiszteletben.

1990-ben nem a hadisírgondozás kérdése volt az elsőként megoldandó probléma, pedig először a lelkekben, a fejekben kell változást elérni, és erre a hőskultusz erősítése kiválóan alkalmas. A következő húsz évben folyamatosan létezett Magyarországon hadisírgondozás, ám jobbára hosszú távú elképzelések, megfelelő apparátus és központi politikai támogatás nélkül.

– Magyarország ezen a téren is súlyos elmaradásban van nemcsak a nagy hadviselő nemzetekhez képest, amelyek akár egyetlen katona maradványainak hazaszállítására is euró-százezer forintot fordítanak, de a környező országokhoz képest is – szögezte le a miniszter. Hozzátette: a jelenlegi honvédelmi vezetésnek hivatalba lépése óta fontos törekvése e kérdés végleges rendezése. Ennek jegyében a hősök emlékének, nyughelyeinek méltó ápolása a nemzeti felemelkedés átfogó koncepciójának része.

A miniszter legfontosabb eredményként a magyar hadisírok gondozásának kereteit megállapító törvénytervezet kidolgozását és elfogadtatását említette.

A tervezet már a tárcaközi egyeztetéseken is túl van, sőt azt a közjogi szabályok módosításának részé-
ként, a parlament lapzártakor már tárgyalássorozatba vette.

– Meggyőződésem, hogy az Országgyűlés még az őszi ülészakán el tudja fogadni, és 2012. január elsejével hatályba léphet a jogszabály, amely méltó kereteket biztosít majd a hadisírgondozás egész rendszerének – fogalmazott a miniszter. Egyúttal kiemelte: e jogszabály régi adósság megfizetését jelenti. Hatályba lépése véget vet majd annak az abszurd helyzetnek, amelynek értelmében ma a határon túli földben nyugvó magyar katonahősök sorsát nemzetközi egyezmények garantálják, a Magyarországon eltemetett magyar katonák nyughelyei számára azonban nem volt védelem.

A miniszter hangsúlyozta: igen fontos, hogy a hadisírgondozás területén tevékenykedő civilek és a feladatokat ellátó állami szervezetek (közülük a HM katonai hagyományörző és hadisírgondozó osztály) együttműködjenek. Ez természé-

Tóth László alezredes, a HM katonai hagyományörző és hadisírgondozó osztály vezetője

tesen nem gyámokodást jelent, ám a szakmai felügyelet nélkülözhetetlen egy ilyen jelentőségű területen. Szintén alapvető, hogy az ifjabb generáció ismerje a hadisírgondozás és a hősök emléke ápolásának fontosságát. Ennek jegyében rendezik meg jövőre az első hadisírgondozó tábor, a tervek szerint Magyarországon és Erdélyben is. E tábor programjának keretében középiskolások, leendő tisztjelöltek és a Magyar Honvédség Ludovika Zászlóaljának honvédtisztjelöltjei vesznek majd részt a nyughelyek méltó állapotba hozásában, gondozásában.

Hende Csaba beszédében alapvető jelentőségűnek nevezte, hogy az elesett hősökről, végző nyughelyeikről rendelkezésre álló információk, adatok teljes egészében hozzáférhető legyenek a hozzátartozók, illetve bárki számára. E célt szolgálja majd a többek között a HM katonai hagyományörző és hadisírgondozó osztály és a Zrínyi Média közreműködésével létrehozott www.hadisir.hu honlap, amely folyamatosan szolgáltatja az adatokat az elesett hősökről.

A TÖRVÉNY SZAVA...

A temetőkről és a temetkezéssről szóló jogszabály módosításáról szóló törvényjavaslatban olvasható, hogy a honvédelmi miniszter által a hősi temető, hősi temetkezési hely kezelésének ellenőrzésére kijelölt „szerv az 1945. május 8-a előtt, valamint a második világháborúval összefüggő események következtében elhunyt hősi halottak adatait az e célból létrehozott honlapon közlésezi.”

LÍBIAI NAPLÓ

A cikkhez kapcsolódó videó a honvedelem.hu weboldalon Célkereszt haderőhíradójában!

KÉTEZER-TIZENEGY ELEJE AZ ARAB VILÁG ÉBREDEZŐ SZABADSÁGVÁGYÁNAK IDŐSZAKA VOLT. MAROSI ANTAL HADITUDÓSÍTÓ A HELYSZÍNEEN KÖVETTE AZ ESEMÉNYEKET, ÍGY SOK EGYÉB MELLETT SZEMTANÚJA LEHETETT A LÍBIAIAK SZABADSÁGÉRT VÍVOTT HARCÁNAK, ILLETVE A KADHAFI-RENDSZER BUKÁSÁNAK. ÚTJA KORÁNTSEM VOLT VESZÉLYTELEN, NEMEGYSZER HAJSZÁLON MÚLOTT AZ ÉLETE. ÉLMÉNYEIT, BENYOMÁSAIT NAPLÓJÁBAN RÖGZÍTETTE, AMELY DECEMBERBEN JELENIK MEG A ZRÍNYI MÉDIA GONDOZÁSÁBAN, „A SZABADSÁG ÁRA — A KADHAFI-ÁLOM SZERTEFOSZLIK” CÍMMEL. EBBŐL IDÉZÜNK MOST EGY RÉSZLETET.

Kétezer-tizenegy, április 26. – Mító a nyugati szövetségesek március 19-én légitámadásokat kezdtek Kadhafi csapatai ellen, Líbia keleti partvidékének városai átjárásházzá váltak: először az előretörő felkelők foglalták vissza e településeket a visszavonuló kormánycsapatoktól, majd Kadhafi erői lendültek ellentámadásba. Az első fázisban mi is a felkelők előőrseivel tartottunk.

Legélesebben a japán lányra emlékszem.

El-Ukeila nyugati kapujában állt. Kockás kabátot viselt, a vállán fényképezőgépet hordott. Csodálkozva nézte a felkelő fegyveresek csoportjait, akik lassan ellepték a város bejáratának úttestét. A líbiai felkelők március 26-án – a nyugati szövetségesek légitámadásait követően – már lendületesen vonultak nyugat felé, hogy Kadhafi kibombáztott csapatainak helyére meglehetősen rendezetlenül, de gyorsan bevonuljanak.

A helyzet El-Ukeilában is pontosan

olyan volt, mint máskor, a többi település esetében. A fegyveres felkelők előőrseinek tagjai megérkeztek valahová, ahonnan nem sokkal korábban visszavonultak Kadhafi katonái. Számba vetés és zsebleléseiket, meghallgatták a szemből érkezőket. Ezután döntöttek el, folytassák-e útjukat. Ha a továbbhaladás mellett döntöttek, rövid ima következett, majd lassú, óvatos megindulás: kideríteni, hogy mennyire biztonságos a következő városig vezető út. Most az

El-Ukeila és Rász-el-Unúf közötti néhány tíz kilométeres távolság megtételéről volt szó.

A MENNYORSZÁG KAPUJÁBAN

Az autóval éppen csak megálltunk, Ali az indítókulccsal babrált, a kezem a kilincsen, amikor felcsattantak a lövések. Nem tudtuk, honnan. Úgy éreztem, jobbról érkeztek a lövedékek, egy domb mögül. Az autó karosszériáján csattogtak a golyók becsapódása nyomán felpattanó kavicsok. Barátom erősen jobbra terelte a kormányt, és indított. Az első másodpercek teltek a legnehezebben. Az anyósülésen feszengve szűknek éreztem az autót. A túlélést illetően nagyobb eséllyel kecsegtetett kiugrani a kocsiból, és rohanni addig, amíg nem találok valami fedezéket. A sofőr viszont – aki a gyors menekülést választotta – nem hagyhatta magára. Minden másodperc óráknak tűnt. A körülöttünk forgoló autók eközben felfogták a lövedékeket.

Járművünk – akárcsak a mellettünk állók – nehezen indult el. Hatalmas porfelhő támadt a kipörgő kerekek nyomán. Egy világoskék pulóveres, farmeros srác hempergett előttünk a homokban. Csaknem elgázoltuk, de az utolsó pillanatban valahogy sikerült felállnia, és beugorja a sivatag szélén parkoló egyik autóra, ott, ahol a folyamatos lövések éles hangon csapódtak az út mentén álló járművekbe. Ma sem tudom, hogyan, de nem ütköztünk senkinek, és nem gázoltunk el senkit sem az

őrült manőver során. Talán az arab közlekedési rutin segített: mindenki csak a közvetlenül előtte lévő útszakaszra ügyelt.

– Nem lehet bajunk, nem lehet! – ismételte Ali, miután Isten színe előtt bevallotta, hogy eddigi gyarló élete során kevés jót tett. Majd arabra váltott, a Ko-

rán idézte. Lassan, mintha a mecsetben tenné, minden szót kínosan kiejtve kérte Allahot, hogy ha már meg kell halnia, legyen kegyes hozzá, és engedje meg, hogy a mennyben kössön ki.

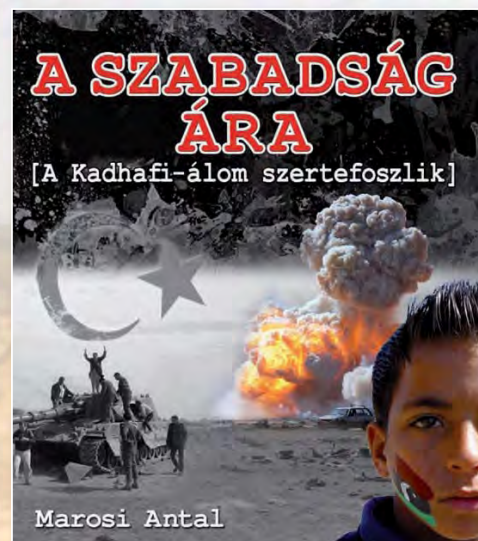
Nem az aszfalton száguldottunk, hanem a mellette párhuzamosan húzódó makadámúton. Előttünk terepjáró robotgott, felkavarva a csillogó homokszemcséket, eltakarva a helyes útirányt. Idegesítő volt, egyben megnyugtató is, hiszen azt éreztük, mi sem vagyunk láthatók.

Ha nehezen is, de nőtt a távolság a kapu és közöttünk. Ali egyfolytában imádkozott. Ahol néhány perccel előttem a japán lány állt, sűrű fekete füst terítette be az eget. Egy nyitott terepjáró előzött meg bennünket. A pláton álló egyik fiatal a kezével intett, nehogy lassítsunk, mert Kadhafi fegyveresei elindultak velünk egy irányba.

Ali rákanyarodott a betonútra, és autonkkal besorolt a visszafelé, Adzsdábfja irányába rohanó kocsisorba. – Köszönöm, hogy ügyes voltál. Megmentetted az életemet! – fogtam meg a nagydarab ember karját.

– Nem én voltam ügyes, hanem Allah volt kegyelmes hozzánk. Nem akarta, hogy odavesszünk – válaszolta.

Jó darabig csendben ültünk. Thúrászky dokira gondoltam, a Király utcai éjszakai ügyeletes fogorvosra. Hozzá cseengengettem be ideutazásom előtt, amikor arra ébredtem, hogy kettőtört az egyik pótolat fogam. A fogorvosi székben együtt röhögöttünk azon, hogy az embernek mennyivel jobb otthon hagyni a fogát, mint idegenben. Pláne ott, ahol még lőnek is.

DUPLÁZTAK A VESZPRÉMIEK!

A Duna vizén, a Margit-híd pesti hídfőjénél álló Monarchia rendezvényhajón hirdették ki a Magyar Honvédség 2011-es sportbajnokságainak eredményét november 24-én.

Az alakulatok összesített eredményeit tekintve – a 2010-es évről hasonlóan – ismét az MH 54. Veszprém Radarezed és a Légi Vezetési és Irányítási Központ közös csapata vitte el a Honvéd Vezérkar főnöke által alapított vándorserleget, miután 750 pontot értek el az összesítésben. Őket 700 ponttal az MH Ludovika Zászlóalj és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem közös csapata, illetve 690 ponttal az MH 86. Szolnok Helikopterbázis csapata követi a dobogón. A negyedik helyen az MH Támogató Dandár (600 pont), az ötödiken az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred (590 pont), a hatodikon pedig az MH 25. Klapka György Lövészdandár (580 pont) végzett.

A 35 év alatti férfi kategóriában Róth Balázs főhadnagy (MH 25. Klapka György Lövészdandár), 35 év felett Major Tamás szakaszvezető (MH 25. Klapka György Lövészdandár) lett az év legeredményesebb versenyzője. A női kategóriában Bakos Natália mérnök százados (Honvédelmi Minisztérium – Honvéd Vezérkar közös csapata) diadalmaskodott.

Sportsikerei okán további elismerésben részesült Kozák Piroska főhadnagy, Kenyő Ferenc őrmester, Avar András százados, dr. Svéd Amelita orvos százados, Szamosölgyi Szabolcs főtörzsőrmester, Pete Szabolcs mérnök alezredes, Baráth Anita szakaszvezető, Bozay Balázs törzsőrmester, Tömösközy Tamás főtörzsőrmester,

Pető Krisztián törzsőrmester, Baranyai Krisztián szakaszvezető.

Az MH-bajnokságokra történő eredményes felkészítés elismeréseként díjazták Vass Tibor századost, Balázs László századost, Molnár Imre őrnagyot és Szárnya Ákos századost. Az MH-bajnokságok megrendezéséhez szükséges feltételek biztosításában végzett kiemelkedő munkájának elismeréseként Lamos Imre dandártábornok, Kun Szabó István dandártábornok, Sándor Zsolt dandártábornok és Zentai László alezredes vehetett át oklevelet.

Az MH-bajnokságok előkészítéséért, valamint a rendezőbizottságban végzett kiemelkedő munkájáért Labádi Lóránt ezredes, Drábik Géza alezredes, Benda László ezredes, Róth László ezredes, Mádi Lajos alezredes és Kékesi Mihály nyugállományú alezredes díjazták. Az Úszó Erő 2011 próba logisztikai biztosításában végzett kiemelkedő munkájáért Gavlik Péter alezredes részesült oklevélben, a katonai testnevelési képzés és a katonák szabadidős sportjának szervezésében kifejtett több évtizedes áldozatos munkájáért pedig Beiszer Tibor alezredes vehetett át emléklapokat. A fizikai felkészítés, ezen belül a képzési és szabadidős sportversenyek felső szintű irányításában végzett eredményes munkájáért Juhász István vezérőrnagy kapott emléklapokat. Az Úszó Erő 2011 próba megszervezésében nyújtott segítségéért, valamint a Magyar Honvédség támogatásáért Szántó László erőfeszítéseit honorálták. Szintén emléklapokat kapott a hajó kapitánya, Dajka László is, amiről több éve közreműködik az eredményhirdetések megrendezésében.

KORREKT PARTNERSÉG

A Hodosz kongresszusára az ország négy szegletéből érkezett küldöttek a szakszervezet elnökévé dr. Zsiga Imrét, alelnökévé pedig Varga Istvánt választották meg. A tagság delegált képviselői egyszersmind voksaikkal döntöttek a két kongresszus közötti időszak legfontosabb döntéshozó testülete, a tanács összetételéről is.

A küldöttek e fórumon elfogadták a Hodosz programját is. A dokumentumban egyebek mellett olvasható, hogy számot kell vetni a szakszervezet képességeivel, lehetőségeivel, és az alapítása óta eltelt több mint húsz év sikereire építve megfogalmazni mindazt, amivel a leghatékonyabban láthatják el a tagság érdekvédelmét, érdekképviseletét.

Ami az említett két évtizedet illeti, a tudósító megjegyzi: a Hodosz 1989 novemberében (!), az alakuló kongresszusán az országban első érdekvédelmi szervezetként döntött arról, hogy „felmondja” a szakszervezet pártirányítását, és az akkor még néphadsereg-i időkben, új megnevezésében, elsőként használta a „honvédségi” szót.

A Hodosz mindemellát alapítása óta – legyen bár szó a munka honvédségbeli világában bekövetkező bármely változásról is – a tárgyalóasztal melletti egyeztetések, a korrekt szakmai partnerség elkötelezettje.

– A küldöttek a kongresszuson megfogalmazták, hogy nehézségeinken úrrá kell lennünk – mondta dr. Zsiga Imre elnök.

– A legfontosabb a takarékos és racionális gazdálkodás, amiben a szolgáltatások, köztük az ingyenes jogsegély-szolgáltatás, a társadalombiztosítási tanácsadás, a szociális segélyezés, az üdültetés lehetőségeinek megőrzése a tét. Mindehhez a tagságtól töretlen támogatást kérünk, ugyanis a Hodosz vezetői, a huszonegy tagú tanács tagjai csak akkor tudnak eredményes munkát végezni, ha a tisztségviselőket az érdekvédelem hét-köznapjain is aktívan segítik választóik. A Hodosz a jövőben is higgadt, szakmailag felkészült tárgyalópartner kíván lenni. Mindent megteszünk azért, hogy a katonai, állami vezetőkkel, a munkáltatói jogokkal gyakorlatilag kialakuljon a kölcsönösen alapuló partneri viszony, hiszen csak így lehet érdemi érdekvédelmi munkát végezni. Reméljük, hogy az új Munka törvénykönyve adta lehetőségekkel is tudunk majd élni az állami vezetőkkel kötendő megállapodások alapján.

– A Hodosz új tanácsának tagja szakszervezetünk elnöke és alelnöke is – vette át a szót Varga István –, éppen az új vezetői szintek miatt is, megalkottuk új szervezeti és működési szabályzatunkat. Hozzáteszem, hogy miként azt dr. Zsiga Im-

re is megfogalmazta, a kongresszus elsődleges érdekvédelmi eszközként a tárgyalások megoldásait határozta meg vezető képviselői számára. Hisz az elmúlt huszonkét évünk is azt igazolja, hogy elsősorban így tudunk eredményeket elérni. Tárgyalásainkhoz egyébként az állami, katonai, gazdasági társasági felépítésnek megfelelő szervezettel rendelkezünk, tehát minden egyes munkáltatói jogot gyakorló parancsnok, illetve vezető mellett ott vannak a Hodosz tárgyalásra kész és képes tisztségviselői. Jelenleg is zajlanak, illetve zajlottak átszervezések a tárcánál, a honvédségnél. Tagságunk munkavállalói létét tehát érintik a gazdasági társaságoknál, a hadkiegészítési rendszerben bekövetkezett átalakítások, a tiszthelyettes-képzést illetően az altiszti akadémia létrehozásával, a laktanyák üzemeltetésének újbbi honvédségi átvételével kapcsolatos foglalkoztatási változások. Mi – az immár a munkaterületek szélesebb körét és a fiatalabb generációt képviselő tanácsunk tagjaival együtt – a jövőben is készen állunk a tárgyalásokra, a korrekt érdekvédelemért.

A Hodosz kongresszusán vastappsal köszönték meg a küldöttek az említett huszonkét évvel ezelőtti progresszív fellépéssel bemutatkozó szakszervezet „kitalálójának” – az alapítás óta betöltött vezető titkári tisztségéből leköszönt, most tiszteletbeli elnökké választott Breuer Lászlónak – munkásságát.

A HONVÉDSÉGI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETE — A HONVÉDSÉGI KÖZALKALMAZOTTAK, KORMÁNYTISZTVISELŐK, A HONVÉDELMI MINISZTERIUM GAZDASÁGI TÁRSASÁGAINÁL ALKALMAZOTT MUNKAVÁLLALÓK ÉRDEKVÉDELMI FELVÁLLALÓ SZAKSZERVEZET — A BALATONKENESEI HONVÉDÜDÜLŐBEN TARTOTTA MEG VI. KONGRESSZUSÁT.

RUHÁZATI ELLÁTÓPONTOK NYITVA TARTÁSA

Az év végi leltározás miatt a Katonai Ruházati Ellátó Pontok (KREP) nyitvatartási ideje a következőképpen módosul:

2. KREP	Tata	2011. december 7–31. között zárva
3. KREP	Debrecen	2012. január 2–15. között zárva
5. KREP	Kaposvár	2011. december 7–31. között zárva
6. KREP	Székesfehérvár	2011. december 7–31. között zárva
7. KREP	Szolnok	2011. december 7–31. között zárva
8. KREP	Hódmezővásárhely	2011. december 7–31. között zárva
9. KREP	Kecskemét	2011. december 7–31. között zárva
10. KREP	Bp., Róbert K. krt.	2011. december 7–31. között zárva
11. KREP	Veszprém	2012. január 2–15. között zárva
13. KREP	Bp., Zách u.	2012. január 2–15. között zárva

A HM Tábori Lelkeszi Szolgálat Katolikus Tábori Püspökségének kiemelt programjai 2012 első félévében

Január 12.
Doni emlékmise. Budapest, Mátyás-templom.
Február 11.
A Katolikus Tábori Püspökség Baráti Körének találkozója. A püspökség székháza – Budapest V. kerület, Szabadság tér 3.

Május 11–13.
54. Nemzetközi Katonai Zarándoklat. Lourdes.
Május 26.
A Katolikus Tábori Püspökség Baráti Körének találkozója. A püspökség székháza – Budapest V. kerület, Szabadság tér 3. Hősök napi szentmise. Budapest, Mátyás-templom.

Ebben a hónapban újraindul keresztretjétny-játékunk, melynek öt megoldását december 20-ig várjuk a magyarhonved@armedia.hu e-mail címre. A szerencsés nyertes a Zrínyi Média egyik kötetét, a Gy. Fekete István által írt „Katonák városa — Fejezetek Szolnok katonatörténetéből” című könyvet kapja.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka felhívást tett közzé az EU kongói szakértői, tanácsadói missziójában (EU-SEC RD Congo) teljesítendő szolgálatra.

A felhívás szerinti kiemelt főtiszt (katonai tanácsadói) beosztásra korlátozás nélkül jelentkezhetnek a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség hivatásos tiszti állományának tagjai. A vezénylés tervezett kezdete: 2012. április 18.

A pályázatok beérkezésének határideje: 2011. december 20.
További információ:
MH ÖHP MÜVF – Horváth Péter őrnagy, HM-telefon: 02-34-4881.
MH ÖHP SZEFP – Viczkó Gyula őrnagy, HM-telefon: 02-34-4313.
A pályázat teljes szövege letölthető a <http://www.kormany.hu/hu/dok?source=2&type=409#1DocumentBrowseLink>.

IN MEMORIAM

2011. 10. 27. és 2011. 11. 23. között elhunytak:

- Magyar János ny. mk. ezredes (71)
- Bors József ny. alezredes (86)
- Keresztesi Gábor ny. alezredes (89)
- Rajos Imre ny. őrnagy (82)
- Pék Károly ny. százados (80)
- Puskás István ny. főtörzsszászlós (71)
- Baranyi Lajos ny. törzsszászlós (79)
- Garami József ny. zászlós (89)
- Papp József Imre ny. közalkalmazott (63)
- Szűcsi Illés ny. közalkalmazott (73)
- Vágvölgyi Imre Istvánné ny. közalk. (82)
- Balogh Béla ny. alezredes (80)
- Pálinkás József ny. alezredes (80)
- Sasvári András ny. alezredes (79)
- Bodó Gábor ny. őrnagy (69)
- Kovács Lajos ny. őrnagy (83)
- Varnyu József ny. őrnagy (78)
- Vécsei László ny. őrnagy (65)
- Csuhai Antal ny. százados (81)
- Zoltai Dénes ny. százados (64)
- Szekeres Mátyás ny. hadnagy (61)
- Müller Róbert ny. törzsszászlós (55)
- Szujó Ferenc ny. törzsszászlós (69)
- Jenei Sándorné ny. zászlós (57)
- Lóczi József ny. zászlós (58)
- Mogyoróssy Gyula ny. zászlós (91)
- Soltész József ny. zászlós (61)
- Jenei Ferenc János ny. közalk. (69)
- Rakonczás Andrásné ny. közalk. (82)
- Dr. Megyeri György ny. ezredes (72)
- Dr. Zimonyi István ny. ezredes (92), a Magyar Honvédség halottja
- Fenyvesvölgyi Sándor ny. ezredes (74), a Magyar Honvédség halottja
- Fóti Károly ny. mk. ezredes (59), a Magyar Honvédség halottja
- Viczian György ny. ezredes (70), a Magyar Honvédség halottja
- Hargitai Emil Jenő ny. alezredes (83)
- Mezőssy György ny. alezredes (79)
- Németh György ny. alezredes (64)
- Rácz Zoltán ny. alezredes (80)
- Sóki György ny. alezredes (81)
- Szalai József ny. százados (54)
- Koczogh László ny. törzsszászlós (78)
- Máté Pál ny. törzsszászlós (75)
- Szöllősi László Ottó ny. törzsszászlós (71)
- Kiss Ernő Gyula ny. közalkalmazott (65)
- Németh Sándor Benedek ny. közalk. (66)
- Pataki László Györgyné ny. közalk. (85)

EMLEKÜKET KEGYELETTTEL MEGŐRÍZZÜK.

SZENT ISTVÁN, AZ ÁLLAMALAPÍTÓ

KÜLPOLTIKÁJÁNAK EGYIK CÉLJA	▽	HIZLALT TEHÉN AZONOS BETŰK	USA-BELI LÉGITÁRSASÁG	▽	ZSÁMOLY
▶					T
KELVIN					
KIS SÜLYEGYSÉG	▶		ANGOL SÓRFAJTA ELŐADÓ, RÖVIDEN		
SZÖVEGI			IDŐSEBB, RÖVIDEN		
KISS ... KATEI	▶		LIBRA, RÖVIDEN		
ANGOLNA, NEMTŰL PERUI AUTÓJEL				MUTATÓ-SZÖCSKA HATÁROZOTTÁG	
ÚJ KIRÁLYI SZÉKHELYE	▽	BECÉZETT HORTENZIA	▽	... HUR; FILMCIM	
▶		KETTÉ MACSKAFAROKI	A MÉLYBE MEGVILÁGITATLAN	BELŰL APRÓ! SOMOGYI KÖZSÉG	
FÉLSZI SCHÜTZ ...; SZÉNESZŰ V.	▶		Ő. I. MEGKORONÁZÁSNAK HELYE	"FRANCIA" HADSÉREG LAPVEGI	
		SZAKASZ SZLOVÁK KÖZSÉG, MAGYARUL		VILMOSKA ISTVÁN KIRÁLY PÉNZE	
BÖRTÖNLAKÓ HEVES M.-I KÖZSÉG FOLYTATTA, BEFEJEZTE ÉPÍTÉSÉT	▽	SZENT, RÖVIDEN KÖNYHAFONÓK		DÁKÓ ELEJEI PLUSZ	KÖZÉPEN NYESI SZABÁLYOS
FOSZFOR			ZEMPLENI KÖZSÉG		GAUSS A HET VEZÉR EGYIKE
SZÁLLÍTÁSI ÁG				JAPÁN PÉNZ OLASZ VÁROS	
					FR. ÍRÓ, CLAUDE ÜSSZENYOM
ALLÁSPONT	▶		LOVAGIAS LATIN KETTŐS BETŰ		
KISS ÖNFEJŰI HOLMIUM VEGYJELE		SIKERES ZENESZ, CHRIS ELLENŐR		ÚJSÁGÍRÓ, JENŐ SZLOVÁK HELYSÉG	
		PÖSZMÉTE MADRIDI NAPILAP		PÁRKÁNY SZELEI VÁGNI KEZDI	EGY 2/3-A NAPOLYSZELETI
ÁTLÁTSZÓ MŰANYAG			PAR ...; LÉGIPOSTÁVAL AMPER		FÉLIGI
✳	H				